

glas gospodarstva *plus*

ČAS JE ZA REFORMO

december 2021

**Kupna moč že zdaj cen,
ki jih imamo, ne prenese**
Intervju z Boštjanom Udovičem

**Na dolgi rok bo treba iskati
alternativne možnosti proizvodnje**
Papirna industrija

**Izzivi epidemije v 2022
in gospodarska rast**
GG Plus

Ekstra 2022

energetika
ekologija
ekonomija

www.e3.si

Uvodnik

Novim izzivom naproti

Znašli smo se v razmerah, ki nikakor niso zavirljive. Gospodarstvo že dlje časa opozarja, da se sooča ne samo s pandemijo covid-19 in njenimi posledicami, temveč tudi z visokimi rastmi cen surovin, v zadnjem obdobju pa skrbi naraščajo zaradi skokovite rasti cen energentov, ki je nihče ni pričakoval.

Na trenutke negotove dobaviteljske verige, pomanjkanje polprevodnikov in višje cene surovin so zadnje leto stalnica. V papirni in papirno predelovalni industriji, na primer, so se bili primorani soočiti z visokim dvigom cen osnovne surovine – cene celuloze so porasle od 60 do 70 odstotkov. Kot pravijo, je izziv ustrezno načrtovati proizvodnjo in zagotoviti redno oskrbo s surovinami.

Kot da že to ne bi bilo dovolj, se je sredi leta pojavila dodatna težava, kateri trenutno marsikdo ne vidi rešitve. V drugi polovici leta eksponentno naraščajo cene energentov in težko je napovedati, kdaj bodo cene naposled dosegle vrh. Poskočile so tako cene elektrike, zemeljskega plina, pogonskih goriv itd. Na udaru so se najprej znašla energetska intenzivna podjetja.

Gospodarska zbornica Slovenije že od oktobra aktivno poziva vlado, naj priskoči na pomoč gospodarstvu in mu pomaga, da ohrani konkurenčen položaj. Podjetja namreč opozarjajo, da je njihova konkurenca v drugih evropskih državah v neprimerno boljšem položaju, saj so se druge evropske države takoj odzvale na dogajanje na trgu in ustrezno zaščitile domača podjetja.

Ob pomanjkanju reakcije s strani pristojnih je Gospodarska zbornica Slovenije prevzela pobudo in pripravila shemo ukrepov, po kateri bi država upravičenim podjetjem povrnila del stroškov. Shema je razdelana, ima pravno podlago, na potezi pa so zdaj

– tako kot je to običajno – pristojni organi. Dlje časa, kot bo treba čakati na odločitev, večja bo verjetnost, da bodo posledice prihajajočega prvega kvartala leta 2022 ogromne.

Izzivov gospodarstvu vsekakor ne bo zmanjkalo, saj je pred nami zelo zanimivo obdobje. Gospodarska zbornica Slovenije se zaveda, da je še kar nekaj področij, ki močno vplivajo na to, v kakšni kondiciji bo slovensko gospodarstvo. Kot ključne teme zbornica v ospredje postavlja zeleni prehod, digitalizacijo, skrb za kadre, problematiko minimalne plače, razvojno kapico in okoljsko zakonodajo.

Še vedno pa ostaja odprta še ena postavka, ki se tiče vsakega od nas in kjer lahko vsak od nas sam veliko naredi. Covid-19. Bolezen, ki jo povzroča virus SARS-CoV-2, ne bo tako hitro postala stvar preteklosti, kot bi si to sleherni med nami želel. Počasi se bo najbrž treba sprijazniti, da bo virus ostal z nami, kar pomeni, da ga moramo poskusiti zamejiti s tistim, kar imamo. Ne smemo pozabljati na nefarmakološke ukrepe, ki jih zdaj že vsi poznamo in za katere vemo, da delujejo. Razdalja, maske, razkuževanje rok, ustrezno prezračevanje prostorov. Naše najmočnejše orožje med vsemi pa je cepljenje. Kombinacija naštetega in zavedanje, da moramo delati skupaj za isti cilj, lahko prineseta rezultate, po katerih tako hrepenimo.

V leto, ki prihaja, je treba vstopiti pogumno in odločno. Ovire in izzivi bodo, a s pravim pristopom jih bo mogoče premagati. Znanja, idej in volje je zagotovo dovolj, da bi cilje lahko dosegli in presegli.

Naj bo prihodnje leto polno zdravja in uspehov.

Srečno! *gg*

Foto: Anže Petkovšek

V leto, ki prihaja, je treba vstopiti pogumno in odločno. Ovire in izzivi bodo, a s pravim pristopom jih bo mogoče premagati. Znanja, idej in volje je zagotovo dovolj, da bi cilje lahko dosegli in presegli.

Barbara Perko
v.d. odgovornega urednika

Gospodarstvo pred nepredstavljenimi izzivi 19
Energenti

Načrt za okrevanje in odpornost 12
Denar za raziskave, razvoj in inovacije

Zbornice lahko veliko pomagajo 16
Intervju z Benom Buttersom

glas gospodarstva *plus*

december 2021

Uvodnik	
Novim izzivom naproti	3
Intervju z Boštjanom Udovičem	
Kupna moč že zdaj cen, ki jih imamo, ne prenese	6
Posvet Poslovanje z nepremičninami	
Čas je za celovito reformo Stanovanjskega zakona	10
Načrt za okrevanje in odpornost	
Denar za raziskave, razvoj in inovacije	12
Intervju z Benom Buttersom	
Zbornice lahko veliko pomagajo	16
Energenti	
Gospodarstvo pred nepredstavljenimi izzivi	19
Papirna industrija	
Na dolgi rok bo treba iskati alternativne možnosti proizvodnje	21
Kdor želi izboljšati embalažo, mora dobro poznati njene funkcije	26
Top 50 družb po prihodkih papirne industrije v letu 2020	29
Proizvajalčeva razširjena odgovornost	
Ali predlog ZVO-2 naslavlja prava vprašanja za prehod v krožno gospodarstvo?	34
Zasavska regija	
Pred izzivom zagotavljanja ustreznega, kompetentnega kadra	41
Ukrepi za izhod iz premogovništva bodo pretresli gospodarsko sliko v Zasavju	48
Zasavci bodo z avtocestnim omrežjem povezani preko treh cestnih povezav	52
Zasavje je skozi leta postalo veliko več kot le industrijska regija	56
Top 50 podjetij po prihodkih v zasavski regiji v letu 2020	60
GoDigital	
Digitalizacija je ključ za dvig produktivnosti in konkurenčnosti	63
Projekt CINEMA	
Kamnik, podjetniško mesto s srednjeveškim pridihom in novimi priložnostmi	64

Izdajatelj:
Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Gospodarska
zbornica
Slovenije

V.d. odgovornega urednika:
Barbara Perko

Izvršna urednica:
Barbara Perko

Oblikovanje:
Samo Grčman

Uredniški odbor:
Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:
Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Evropska konferenca MSP

Zelena in digitalna preobrazba v središču strategij za MSP

66

Dogovor

Sporazum o fotokopiranju avtorskih del

68

GG plus

Pričakovanja v šestih ključnih trgovinskih partnericah v 2022

69

Gospodarska gibanja

Izzivi epidemije v 2022 po osrednjem scenariju ne bodo zavrli nadaljevanja odboja gospodarske rasti

70

Gospodarsko okolje

Optimistično, a obenem previdno

72

Spletna trgovina

»Zmagovalci bodo znali na pravi način povezati prednost fizičnih trgovin s spletnim nastopom«

75

Turizem

Pandemija bo še krojila razmere v turizmu

77

Kadri

Med epidemijo problem izbruhnil z vso silo

78

Novice ZKŽP

Novice Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij

82

Finančni nasvet

Cene materialov kot ključna neznanka pri določanju ekonomike projektov

84

Okoljski nasvet

Robčki, baloni, tobačni izdelki in ribolovno orodje

85

CEMP

Mednarodni kotichek

88

Stališča

90

Novice

94

Napovednik

98

Pred izzivom zagotavljanja ustreznega, kompetentnega kadra⁴¹

Zasavska regija

Ali predlog ZVO-2 naslavlja prava vprašanja za prehod v krožno gospodarstvo?

Proizvajalčeva razširjena odgovornost

34

Cene materialov kot ključna neznanka pri določanju ekonomike projektov

Finančni nasvet

84

Tisk: Present, d. o. o.**Datum natisa:** 17. 12. 2021**Distribucija:** Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revija Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV.

Poština za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljica Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

Revija je natisnjena na papirju:

SORA QUALITY PAPER by GORICANE

Papirnica GORIČANE ima vzpostavljen certificiran sistem ISO 9001, ISO 14001 in FSC® ter PEFC™ sistem zagotavljanja trajnega gospodarjenja z gozdovi.

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

A portrait of a middle-aged man with a shaved head and glasses, wearing a grey suit jacket over a black shirt. He has his arms crossed and is looking slightly to the side with a faint smile. The background is a blurred grey wall with some greenery visible on the right.

Intervju z Boštjanom Udovičem

Kupna moč že zdaj cen, ki jih imamo, ne prenese

Darja Kocbek, foto: Barbara Reya

Dejstvo je, da je kupcev dosti in si tudi sami v bistvu dvigujejo cene, ker si konkurirajo. Treba je delati na krepitvi najemnega trga, pravi Boštjan Udovič.

Geodetska uprava je v letošnjem prvem polletju zabeležila rekordno rast cen nepremičnin v Sloveniji. Po njenih podatkih so se cene stanovanj in hiš v primerjavi z istim obdobjem lani zvišale za okoli osem odstotkov, kar je najvišja polletna rast od leta 2008. Razlogi za rast so enaki že zadnjih pet let. To je pomanjkanje ponudbe in veliko povpraševanje, v zadnjem času tudi to, da se vse več denarja usmerja na trg nepremičnin. »Vemo, da so se prihranki prebivalstva v času epidemije še povečali, tako je na trgu več denarja, ležarine so že realnost. Nepremičnine so tako še edina naložba, ki prinaša donose. To je verjetno glavni razlog za to, da letošnja rast malo odstopa od rasti v prejšnjih letih,« pravi Boštjan Udovič, direktor GZS – Zbornice za poslovanje z nepremičninami.

Kaj pričakujete v drugem polletju letos in v letu 2022, se bo rast nadaljevala?

Kakšnih naglih sprememb ne gre pričakovati, cene se lahko dvignejo še za kakšen odstotek, pričakujemo lahko rast na podlagi rasti življenjskih stroškov. Po mojem mnenju ne more priti do velikih skokov cen, kupna moč že zdaj cen, ki jih imamo, ne prenese. Ne pričakujem tudi posebnega padca cen. To bi se zgodilo, če bi se na trgu zgodilo nekaj, zaradi česar bi se povečala ponudba oziroma zmanjšalo povpraševanje.

Kje je sploh meja za rast?

Tam, kjer bodo ljudje nehali kupovati. Cen ne določa samostojno niti prodajalec niti kupec. Če se ne srečata na neki ceni, ni transakcije. Dejstvo je, da je kupcev dosti in si tudi sami v bistvu dvigujejo cene, ker si konkurirajo. Treba je povedati tudi to, da ni najbolj smiselno, da si mladi stanovanjski problem rešujejo z nakupom stanovanja. V tujini si običajno ali skoraj vedno stanovanje najprej najamejo, kupijo ga pozneje, ko si lahko več privoščijo. Pri nas pa je uveljavljeno pravilo, da se stanovanje kupi in pri tem pomaga vsa družina. Na dolgi rok to pomeni samo to, da se cene še bolj višajo. Pri tem se vsi maksimalno zadolžijo. Če bo enkrat prišlo do poka ali do bistvenega znižanja cen, je treba vedeti, da bo tudi zanje nepremičnina bistveno manj vredna.

Kako to pravilo spremeniti?

Treba je delati na krepitvi najemnega trga. Tukaj se na strani države, predvsem republiškega stanovanjskega sklada in občinskih skladov, precej dela. Moramo si naliti čistega vina, dokler država ne bo spodbujala zasebne gradnje, je treba pričakovati, da jih bo zelo malo in na lokacijah oziroma segmentih, kjer je dobiček največji oziroma investitor lahko pričakuje, da bo na najbolj varen način prišel do največ denarja. To je normalno, ker se v nič drugega ne izplača vlagati. V neprofitna oziroma v cenovno dostopna stanovanja zasebni investitorji ne bodo vlagali, če nimajo zagotovljene vsaj neke dolgoročne varnosti in spodbud.

Geodetska uprava opozarja, da je veliko stanovanj tudi praznih.

Vprašanje je, koliko je dejansko praznih. Na dan 1. 1. 2018 je bilo statistično praznih okrog 180 tisoč stanovanj, od tega več kot polovica takih, ki niso primerna za bivanje, saj gre za ruševine, nepremičnine brez infrastrukture in podobno. Recimo, da je čez palec 70 tisoč ali 80 tisoč stanovanj takih, ki bi lahko bila uporabna, a so prazna zato, ker so na lokacijah, ki niso zanimive. Ista statistika za Ljubljano namreč kaže, da jih je bilo v začetku leta 2018 praznih okrog 20 tisoč. Tukaj je verjetno med dejanskim stanjem in statistiko precej razlike. Številna so prazna samo uradno, dejansko pa se oddajajo na črno.

Kako bi lahko ugotovili, katera so res prazna?

Za to imamo več metod. Ena od teh je javna najemna služba, ki jo bo republiški stanovanjski sklad začel izvajati z letom 2022. Ta naslavlja prazna stanovanja v zasebni lasti. Republiški stanovanjski sklad jih bo vzel v najem in potem za določen čas oddal v podnajem upravičencem do javnih najemnih stanovanj. Že tukaj se bo pokazalo, ali imajo ljudje stanovanja res prazna ali ne. Če imajo prazna, ali se z najemniki bojijo ali se sploh nočejo ukvarjati, bi bila lahko javna najemna služba učinkovita. Če pa so stanovanja prazna zato, ker se oddajajo na črno, gre za drug problem, ki ga je treba reševati z drugimi metodami. Ena od precej enostavnih je, da bi za stanovanja, ki so po evidencah prazna, preverili, če imajo porabo električne energije. V praznem stanovanju je namreč poraba elektrike nič ali blizu nič. Če je stanovanje zasedeno, je poraba gotovo večja. To je eden od bolj enostavnih načinov nadzora in država ima dostop do vseh potrebnih podatkov.

Pa ima tudi interes za to preverbo?

Ne glede na to, da obstajajo številni načini, da bi to lahko naredila, kakšnega posebnega interesa očitno ni.

Nepremičnine so še edina naložba, ki prinaša donose. To je verjetno glavni razlog za to, da letošnja rast malo odstopa od rasti v prejšnjih letih.

Če so stanovanja prazna zato, ker se oddajajo na črno, gre za drug problem, ki ga je treba reševati z drugimi metodami. Ena od precej enostavnih je, da bi za stanovanja, ki so po evidencah prazna, preverili, če imajo porabo električne energije.

Javno najemno službo pa bodo ljudje morali najprej spoznati.

V Sloveniji vsaka sprememba traja bistveno dlje kot v tujini, da se prime, ker smo nezaupljivi do vsega, kar se spreminja. Ampak če bo stanovanjski sklad pripravil kakovostno promocijo, bo prišel do ljudi. Tisti, ki imajo prazna stanovanja iz finančnih razlogov, v javno najemno službo ne bodo šli, ker prinese premalo. Tisti, ki imajo stanovanja prazna, ker se bojijo, kaj bo potem, ko bo pogodba potekla, ali če jim najemnik ne bo plačeval najemnine in stroškov, pa bi ponudbo za oddajo prek javne službe znali zagrabiti. Z njo bi lahko aktivirali nekaj tisoč stanovanj, ne jutri, ampak mogoče v roku pet ali pa deset let.

Kaj pa davek na nepremičnine?

V tem trenutku je imeti prazno stanovanje skoraj zastoj, plačati je treba le minimalne stroške, cena nepremičnine pa raste. Vsak si to lahko izračuna in mogoče imajo nekateri tudi zato raje stanovanje prazno, kot da bi se ukvarjali z najemniki. Če bi uvedli davek na nepremičnine, bi tisti, ki imajo stanovanje prazno kar tako, verjetno dvakrat premislili, če bi ga še imeli praznega. Tudi če bi se odločili, da bi imeli še naprej praznega, bi vsaj država imela nekaj od tega, zdaj pa nima nič.

Javni najem stanovanj je bil tema letošnjega posveta o poslovanju z nepremičninami. O tem že leta poslušamo predvsem obljube. Se bo zdaj vendarle kaj premaknilo, ste od pristojnih v vladi, v stanovanjskem skladu dobili bolj zavezujoče obljube kot doslej?

Javni najem stanovanj je dejstvo, to ni več obljuba. Novela stanovanjskega zakona, ki ga je uvedla, je stopila v veljavo 1. julija. Republiški stanovanjski sklad se že vse od takrat pripravlja na operativni zagon projekta, sprejeta bo tudi uredba o izvajanju javnega najema stanovanj.

Kako ocenjujete razmere na najemnem trgu, tako kot cene stanovanj tudi najemnine rastejo, zato je tudi najem za vse več ljudi nedosegljiv?

Najemni trg pri nas skoraj ne obstaja, vsi čakajo samo na javna stanovanja, zasebna so trenutno draga. Ker je zakon luknjičast, včasih je le črka na papirju, je tako pri najemodajalcih kot najemnikih tudi precej negotovosti. Oboji se bojijo drug drugega. Na nek način bi bilo treba spodbuditi zasebni najemni trg. Preprečiti bi bilo treba črni trg, na drugi strani pa spodbuditi investitorje, da bi bili bolj zainteresirani za gradnjo in oddajanje stanovanj za dolgoročni najem. Če bi država že na začetku epidemije uvedla davčno olajšavo ali za določeno obdobje oprostila plačila davka tiste, ki dajo stanovanje v najem za daljše časovno obdobje, recimo za pet let, bi mogoče nekaj že dosegla. Obstaja verjetno še na tisoče drugih majhnih ukrepov, s katerimi bi ta trg lahko spodbudili. Pri nas pa v javni razpravi bolj poslušamo to, kako kapitalisti odirajo reveže, ki si ne morejo privoščiti najemnine. Hkrati pa statistika iz leta 2018 izkazuje, da je samo 2,6 odstotka stanovanj v lasti zasebnih

pravnih oseb, torej zasebnih podjetij. Velika večina je v lasti fizičnih oseb, ogromno od teh je starejših. Ko očitamo najemodajalcem, da se kot kapitalisti okoriščajo z reveži, so ti kapitalisti pogosto babice in dedki. Nasploh podjetništvo v Sloveniji nima podpore, ga ne spodbujamo, tako čisto razumem investitorje, da se v širokem loku ognejo Sloveniji.

V Združenju upravnikov nepremičnin, ki deluje v okviru vaše zbornice, opozarjajo na visoke cene energentov. Imajo sploh kakšne možnosti, da bi te skoke lahko omilili?

Mimo trga ni mogoče iti, tako da ne vem, kaj storiti, da bodo skoki manjši. Lahko vplivajo le na nižje cene v določenih situacijah. V združenju se recimo pogovarjamo, da bi upravniki šli v skupno nabavo, država pa lahko pomaga s subvencioniranjem cen. Škoda je, da vsaj na področju elektrike kot država ne naredimo več za to, da bi bili samooskrbni. Za vsak projekt se najde nekdo, ki mu nasprotuje. Včasih lahko povsem utemeljeno, včasih pa tudi zato, ker je treba nasprotovati. V združenju smo na visoke cene energentov opozorili zato, da smo etažne lastnike obvestili, da ni upravnik tisti, ki je kriv za to. Upravniki nabavljajo energente po cenah, ki veljajo na trgu. Zdaj smo recimo ugotovili, da veliko večino, če ne vse večstanovanjske objekte dobavitelji štejejo med poslovni odjem, ker sklenejo pogodbo z upravnikom. Te cene so bistveno višje kot za gospodinjstvi odjem. Dobavitelji se ne uklonijo in nočejo priznati, da gre dejansko za gospodinjstvi odjem, saj so končni uporabniki gospodinjstva. Upravnik sklene samo pogodbo v imenu in za račun tretjega. Ker se dobavitelji ne odzovejo, bo verjetno morala po mizi udariti Agencija za energijo.

Kakšne so razmere na trgu s poslovnimi prostori?

Povpraševanje se je precej zmanjšalo, ne zato, ker podjetja ne bi potrebovala poslovnih prostorov, ampak zaradi velike negotovosti. Nekateri lastniki

Najemni trg pri nas skoraj ne obstaja, vsi čakajo samo na javna stanovanja, zasebna so trenutno draga. Ker je zakon luknjičast, včasih je le črka na papirju, je tako pri najemodajalcih kot najemnikih tudi precej negotovosti.

pravijo, da se razmere ne bodo spremenile. Osebnost mislim, da se bodo, mogoče ne v smeri, da bodo podjetja potrebovala bistveno manjše površine, ampak bolj v smeri, da se bodo delovna mesta prilagodila in s tem poslovni prostori. Verjetno bo več dela od doma, v pisarnah bo delo drugače urejeno. Zaradi epidemije je bilo gospodarstvo kar nekaj časa zaprto. To se je še posebej poznalo pri nekaterih lokalih, recimo gostinskih. Tam znajo biti kratkoročne posledice kar velike. Na dolgi rok še zmeraj mislim, da bo epidemija pustila določene posledice, zato je najbrž zdaj na trgu precej previdnosti. Tisti, ki so prepričani, da potrebujejo industrijske obrate, ker se širijo, ker imajo več naročil, nimajo nobenih težav iti v investicije. Tisti, ki novih prostorov ne potrebujejo nujno, pa bodo verjetno še počakali.

Kakšne so projekcije za dogajanje na trgu nepremičnin v Sloveniji v prihodnjih petih letih?

Kakšnih uradnih projekcij ni, to je odvisno od številnih dejavnikov. Če bo izvedeno, kar je obljubljeno, bi vsaj na najemnem stanovanjskem trgu lahko prišlo do sprememb. Če bo več ponudbe na javnem najemnem trgu, se bo verjetno tudi pritisk na zasebni trg zmanjšal, mogoče bi tudi najemnine lahko padle. Pri kupoprodajah nepremičnin pa ne vidim razlogov, da bi lahko napovedoval padec cen, vsaj ne večjega. Za visoko rast po mojem mnenju tudi ni več prostora. Potrebno je reči tudi to, da se zadnje čase draži tudi gradbeni material. Tudi to vpliva na cene, vsaj pri novogradnjah. Smiselno bi bilo uvesti davek na nepremičnine ali kakšen drug premoženjski davek, ki bi zajel tudi nepremičnine. O tem se pogovarjamo, a politika očitno nekega resnega namena nima. Ogromne rezerve imamo pri zemljiški politiki, kako zagotoviti čim več zemljišč po dostopnih cenah bodisi za javno bodisi za zasebno gradnjo. K reševanju stanovanjskega vprašanja bi največ pripomogla decentralizacija države. Če bi se delovna mesta razpršila po vsej Sloveniji, bi se kar naenkrat sprostil pritisk na Ljubljano, v ostalih mestih pa je že zdaj dosti nepremičnin praznih. Ne vem pa, če decentralizacijo lahko pričakujemo.

Katera so glavna tveganja na globalni ravni, ki lahko vplivajo na razmere na nepremičninskem trgu?

Eden od glavnih dejavnikov je cena denarja. Če bo inflacija visoka in bodo obrestne mere šle navzgor, bo na trgu manj denarja, ljudje bodo postali bolj previdni, kreditov ne bodo več dobili tako lahko kot zdaj, zato se povpraševanje lahko precej zniža. Cene bi se lahko v doglednem času znižale tudi, če bi se zaradi javne najemne službe hkrati povečala ponudba. To je lahko tveganje za investitorje ali lastnike nepremičnin, za tiste, ki si želijo stanovanje najeti ali kupiti, pa je to priložnost. gg

Povpraševanje se je precej zmanjšalo, ne zato, ker podjetja ne bi potrebovala poslovnih prostorov, ampak zaradi velike negotovosti. Nekateri lastniki pravijo, da se razmere ne bodo spremenile.

Pri kupoprodajah nepremičnin pa ne vidim razlogov, da bi lahko napovedoval padec cen, vsaj ne večjega. Za visoko rast pa po mojem mnenju tudi ni več prostora.

Krmni dodatki *farmatan*[®]

Za doseganje najboljših rezultatov v sodobni ekološki reji živali.

Tanin Sevnica d. d. SLOVENIJA
www.tanin.si / feed@tanin.si

*Veseli božič in
uspešno leto 2022!*

Posvet Poslovanje z nepremičninami

Čas je za celovito reformo Stanovanjskega zakona

Novela Stanovanjskega zakona, ki so jo udeleženci okrogle mize na letošnjem posvetu Poslovanje z nepremičninami ocenili zelo pozitivno, je rešila najnujnejše probleme na področju stanovanjske politike.

Darja Kocbek, foto: Arhiv ZNP

Stabilen vir financiranja stanovanjske gradnje bi bilo treba zagotoviti v okviru obstoječih davčnih prihodkov ali pa z uvedbo davka na nepremičnine.

Začeti je treba s pripravo celovite reforme Stanovanjskega zakona, pri čemer je treba nujno zagotoviti medresorsko sodelovanje, tako zaradi ureditve stabilnega financiranja in ustrezne zemljiške politike kot tudi odprave vseh drugih težav na stanovanjskem področju. Ob tem je potrebno v razpravo v največji možni meri vključiti tudi stroko in se zgledovati po dobrih praksah iz tujine, so se strinjali udeleženci okrogle mize o stanovanjski politiki na letošnjem posvetu Poslovanje z nepremičninami.

Stabilen vir financiranja stanovanjske gradnje bi bilo treba po njihovem mnenju zagotoviti v okviru obstoječih davčnih prihodkov ali pa z uvedbo davka na nepremičnine. Na področju upravljanja nepremičnin pa stroka pričakuje predvsem vzpostavitev pogojev za opravljanje dejavnosti, vključno z regulacijo poklica po vzoru nepremičninskih posrednikov.

Upanje polagajo v javno najemno službo

Najnujnejše probleme na področju stanovanjske politike je rešila novela Stanovanjskega zakona, ki so jo udeleženci okrogle mize ocenili zelo pozitivno. Tako je omogočila tudi, da je zdaj na voljo več časa za pripravo novega zakona. Udeleženci posveta so pohvalili predvsem uskladitev višine neprofitne najemnine in višanje omejitev zadolževanja javnih stanovanjskih skladov, vsi skupaj pa precej upanja polagajo tudi v javni najem stanovanj oziroma javno najemno službo, ki jo bo Stanovanjski sklad Republike Slovenije

začel izvajati 1. januarja prihodnje leto. Na področju upravljanja so pozdravili predvsem poenostavljanje sprejemanja odločitev etažnih lastnikov z nižanjem zahtevanih soglasij ter z uvedbo elektronskega odločanja. Nekaj pomislekov pa je bilo glede uvedbe ločenih fiduciarnih računov za sredstva rezervnih skladov za vsako večstanovanjsko stavbo, saj bo to nedvomno prineslo večje stroške za etažne lastnike.

Ob 30. obletnici delovanja republiškega stanovanjskega sklada je njegov direktor Črtomir Remec predstavil glavne dosežke in načrte za prihodnost. Stanovanjski sklad je v teh 30 letih odobril 118 milijonov evrov sredstev v okviru sofinanciranja pridobivanja neprofitnih stanovanj ter zagotovil dobrih 7.000 stanovanj v upravljanju sklada in hčerinskih družb. Trenutno pa imajo v gradnji in v pripravah na gradnjo še dobrih 2.000 stanovanj. Posebej je omenil pilotni projekt Skupnost za mlade na Gerbičevi ulici v Ljubljani, v okviru katerega je sklad mladim najemnikom iz celotne Slovenije zagotovil 171 postelj v 109 enotah. Predstavil je tudi aktualna projekta Novo Brdo v Ljubljani in Pod Pekrsko gorco v Mariboru, glede prihodnjih načrtov pa je pojasnil, da namerava sklad do leta 2025 zgraditi še nadaljnjih 906 javnih najemnih stanovanj v 7 regijah. Pripravljajo pa tudi dolgoročne naložbe za pridobitev 1.171 javnih najemnih stanovanj s pričetkom gradnje od leta 2025 naprej.

V Slovenskem nepremičninskem združenju – FIABCI Slovenija predlagajo obdavčitev vseh vrst premoženja po enotni stopnji 0,1 %.

Obdavčitev po konceptu »tisočinka«

Marko Novak, predsednik Slovenskega nepremičninskega združenja – FIABCI Slovenija, je udeležencem posveta podrobneje predstavil predlog novega premoženjskega davka, ki so ga pripravili v združenju. Ker se nanaša na obdavčitev premoženja po stopnji 0,1 odstotka, so ga poimenovali »tisočinka«. Poudaril je, da ima Slovenija v EU peti najnižji davek na premoženje. Z različnimi davčnimi bremenmi je obremenjeno po stopnji 0,62 odstotka, v EU pa povprečno z 1,8 odstotka. Od različnih vrst premoženja so pri nas obdavčene le nepremičnine, pa še te minimalno.

Večina državljanov ima v lasti nepremičnine v vrednosti do 0,5 milijona evrov, lastnikov nepremičnin, ki so vredne več, je manj kot 18.000. V združenju po Novakovih besedah zato predlagajo obdavčitev vseh vrst premoženja po enotni stopnji 0,1 odstotka, s čimer bi lahko na letni ravni pridobili približno 300 milijonov evrov davčnih prihodkov. Ker bi bila stopnja obdavčitve zelo nizka, je zavezanci ne bi čutili kot nesorazmerno veliko ali celo krivično breme, so prepričani v združenju FIABCI.

Marko Novak je še izpostavil, da je kakovost podatkov o premoženju zelo visoka, ti podatki so tudi digitalizirani. To pomeni, da bi bila obdelava zelo hitra in enostavna, strošek »pobiranja« davka pa bi predvidoma znašal nekaj milijonov evrov letno.

Razpravljavci so se strinjali, da je koncept »tisočinka« zato, ker je enostaven in sorazmeren, dobra osnova za nadomestitev nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ). Bojan Ivanc, glavni ekonomist Analitike GZS, je menil, da je koncept bolj primeren za obdavčitev fizičnih kot pravnih oseb, preostali razpravljavci pa so se nagibali k enakovredni obravnavi obojih.

Večina razpravljavcev je menila, da bi bilo treba obdavčiti celotno premoženje, kajti nepremičnine predstavljajo samo polovico premoženja v Sloveniji. Če obdavčimo samo nepremičnine, davčno spregledamo drugo polovico premoženja, ki prav tako obstaja. Generalni direktor finančne uprave Ivan Simič je zagovarjal stališče, da bi moral biti ta davek enako visok za vse. Če bi s progresijo premoženje nad določeno vrednostjo davčno bolj obremenili, bi »neizbežno prišlo do formalne delitve premoženja in njegovih prenosov na več oseb (sorodniki)«.

Tina Humar z ministrstva za finance je dejala, da davki na premoženje sicer predstavljajo skromen, a relativno stabilen davčni vir, med državami pa glede deleža takšnih davkov obstajajo velike razlike. Leta 1990 je imelo pravi davek na premoženje kar 12 evropskih držav, danes ga imajo le še tri (Španija, Francija in Švica). Med davki na premoženje prevladujejo davki na nepremičnine.

Pri digitalizaciji je ključna vloga občin

Na podlagi razprav v sklopu Digitalna preobrazba prostora je mogoče zaključiti, da Slovenija na področju nepremičnin in prostora odločno stopa po poti digitalne preobrazbe. Vzpostavitev infrastrukture za prostorske informacije na državni ravni, uvajanje elektronskega poslovanja na področju prostorskega načrtovanja in graditve ter vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč (ESZ), ki bo postala temeljna podatkovna osnova za izvajanje zemljiške politike na državni in lokalni ravni, je na ministrstvu za okolje in prostor v zaključni fazi. Za končni uspeh digitalne preobrazbe so ključne občine, ki imajo izvirno pristojnost za urejanje prostora. V procesu digitalizacije bodo s svojimi podatki in procesi na lokalni oziroma regionalni ravni morale nadgraditi obstoječo državno infrastrukturo za prostorske informacije.

Zbornica za poslovanje z nepremičninami bo s prenovo v svoje spletne strani skušala vključiti tudi storitve za vpogled in pridobivanje podatkov o nepremičninah in prostoru, ki jih ministrstvo za okolje in prostor ter geodetska uprava prek nacionalne infrastrukture prostorskih podatkov že ponujata. Na zbornici želijo svojim članom omogočiti čim bolj enostavno uporabo podatkov, ki so prosto dostopni. [gg](#)

Kakovost podatkov o premoženju je zelo visoka, ti podatki so tudi digitalizirani. To pomeni, da bi bila obdelava zelo hitra in enostavna, strošek »pobiranja« davka bi bil nekaj milijonov evrov letno.

Načrt za okrevanje in odpornost

Denar za raziskave, razvoj in inovacije

Rast produktivnosti se je v vseh razvitih gospodarstvih v zadnjih desetletjih upočasnila. Oživili jo bomo s spodbujanjem inovacij, vlaganj v nove tehnologije in poslovne modele na področjih zelenega in digitalnega prehoda.

Nina Vrabelj, Projektna pisarna, GZS

Temeljni pogoj za dvig produktivnosti je boljša povezanost raziskovalnega in inovacijskega ekosistema ter boljše upravljanje na tem področju.

Slovenija je ob zadnjem merjenju Evropskega inovacijskega indeksa (EII) močno nazadovala in zdrsnila v skupino držav zmernih inovatorov. Po letu 2014 je vse bolj zaostajala za povprečjem EU glede učinkovitosti inovacijskega sistema (merjeni z EII), kar kaže tudi na hitrejši napredek drugih držav. Padec iz skupine močnih v skupino zmernih inovatorov je izhajal iz poslabšanja pri večini kazalnikov EII (15 od 27). Največje nazadovanje Slovenije za povprečjem EU je pri stopnji inovacijske aktivnosti v podjetjih in pri učinkih na prodajo, zlasti kar zadeva delež na znanju temelječih storitev v izvozu storitev. Najslabši rezultat pa je zabeležen pri financiranju in podpori, ki je znašal manj kot 30 % povprečja EU. Intenzivnost naložb podjetij v raziskave in razvoj je razmeroma visoka, vendar so javni odhodki za raziskave in razvoj skromni ter ne spodbudijo v zadostni meri poslovnih vlaganj v RRD.

Rast produktivnosti se je v vseh razvitih gospodarstvih v zadnjih desetletjih upočasnila. Temeljni pogoj za dvig produktivnosti je boljša povezanost raziskovalnega in inovacijskega ekosistema ter boljše upravljanje na tem področju. Izjemnega pomena sta tudi nadgradnja in krepitev sodelovanja med znanstveno in gospodarsko sfero. Oživitve rasti produktivnosti bomo dosegli s spodbujanjem inovacij in vlaganj v nove tehnologije in poslovne modele na področjih zelenega in digitalnega prehoda (SVRK, april 2021).

Za okrevanje in odpornost bodo podprli naložbe v raziskave in inovacije, ki so ključni dejavnik produktiv-

nosti in gospodarskega razvoja. Upad gospodarskega razvoja ponovno krči raziskave in razvoj ter inovacije podjetij, zato moramo izboljšati učinkovitost in višino vlaganj v raziskave, razvoj in inovativnost podjetij, vključno z zagonskimi, katerih dejavnosti vključujejo nastajajoče tehnologije in prelomne inovacije, ter aplikativnimi za hiter prodor na trg, okrepitev ključne proizvodnje in komercializacijo rešitev, ki odgovarjajo na družbene izzive (SVRK, april 2021).

Na državni ravni bodo pripravili Reformo vlaganj v RRI, ki bo usmerjena v večjo učinkovitost javnih naložb v RRI, izboljšanje učinkovitosti ter rezultatsko usmerjenega raziskovalno inovacijskega okolja ter v izboljšanje upravljanja in povezovanja razvojnega in inovacijskega ekosistema, vključno s stabilnostjo in predvidljivostjo ključnih instrumentov financiranja. Izvedli bodo naslednje strukturne spremembe:

- sprejeli nov Zakon o raziskovalno - razvojni in inovacijski dejavnosti,
- vpeljali nov model upravljanja in povezovanja raziskovalnega in inovacijskega ekosistema.

Kakšne naložbe lahko pričakujemo v okviru Načrta za okrevanje in odpornost?

V podporo strukturnim spremembam bodo na voljo naslednje naložbe, ki so usmerjene v dvig inovacijske aktivnosti:

- sofinanciranje raziskovalno inovacijskih projektov v podporo zelenemu prehodu in digitalizaciji:
- znanstveno raziskovalni inovacijski programi od TRL 3 do 6 (MIZŠ, ARRS);
- podjetniški RRI projekti od TRL 6 do 8 (MGRT, Spirit);
- sofinanciranje projektov spodbujanja mobilnosti in reintegracije raziskovalcev (MIZŠ, ARRS);
- spodbujanje investicij v RRI demonstracijske in pilotne projekte (MGRT, Spirit);
- vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano (MKGP).

Z nadgradnjo RRI ekosistema želijo zagotoviti nacionalno zavezo po večjih vlaganjih v RRI, osredotočiti ta vlaganja na način, da bodo dosegla večjo dodano vrednost, konsolidirati izvedbo RRI ukrepov na obeh izvajalskih organizacijah ter zagotoviti enoten pristop do evalvacij politik in izvedbenih programov, kar bo omogočilo sprotne izboljševanje RRI okolja in

konkretnih spodbud na področju RRI. Pripravili bodo dva javna razpisa, enega za podporo raziskovalno-razvojnemu projektu v podjetjih in konzorcijah podjetij, ter drugega, s katerim bodo podprli postavitve prebojnih pilotov v realnem okolju. Oba razpisa bosta naslavljala stopnjo tehnološkega razvoja 6 do 8, z obema pa bodo iskali konkretne prispevke k zelenemu prehodu. Področju RRI bo namenjenih skupaj 75 milijonov evrov nepovratnih sredstev (MGRT, 2021).

Naložba 1: Javni razpis za sofinanciranje projektov spodbujanja podjetniških RRI vlaganj na lestevici TRL 6-8

Podprli bodo razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev z visoko dodano vrednostjo in z visokim potencialom komercializacije. S tem bodo podprti projekti prispevali k povečanju produktivnosti (tudi snovne in energetske produktivnosti) in konkurenčnosti gospodarstva. Upravičeni prijavitelji bodo podjetja (MSP in velika) in konzorciji podjetij in raziskovalnih organizacij. Podprli bodo predvidoma 95 raziskovalno razvojnih projektov.

Upravičeni stroški:

- stroški osebja (raziskovalci, strokovni in tehnični sodelavci po Standardni lestevici stroška na enoto - izračun cene ekvivalenta polne zaposlitve Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije);
- stroški storitev zunanjih izvajalcev;
- investicije v neopredmetena sredstva (stroški znanja in patentov);
- stroški nakupa in/ali amortizacije raziskovalno, razvojne opreme;
- posredni stroški v okviru dodatnih režijskih stroškov in drugih stroškov poslovanja, vključno s stroški materiala, zalog in podobnih izdelkov, ki so nastali kot posledica izvajanja RRI projekta v višini do 15 % upravičenih neposrednih stroškov plač in povračil v zvezi z delom za osebe.

Višina subvencije: do 500.000 EUR/projekt, pri čemer bo sofinanciranje v skladu s pravili državnih pomoči (v odvisnosti od velikosti podjetja in glede na vrsto raziskave, in sicer med 25 % in 50 %).

Projekti bodo morali izkazovati sposobnost upravičenca (upravičencev v konzorciju), tehnološko odličnost, inovativnost in tržni potencial projekta, termiski plan, vpliv na okolje in prispevek k prehodu v krožno gospodarstvo, rezultati z vidika vpliva na okolje tehnološko nevtralni na ravni njihove aplikacije itd.

Javni razpis RRI bo predvidoma objavljen v prvem kvartalu 2022.

Naložba 2: Javni razpis za sofinanciranje investicij v RRI – demonstracijske in pilotne projekte

Podprli bodo preizkuse in testiranja rešitev v realnem okolju, s čimer bodo pospešili komercializacijo rešitev raziskav in razvoja za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti. Po zaključku financiranja projektov se kot rezultat pričakuje komercializacija rešitev izvedenih RRI. Upravičeni prijavitelji bodo podjetja

(MSP in velika) in konzorciji podjetij in raziskovalnih organizacij. Podprli bodo predvidoma 30 demonstracijskih in pilotnih projektov.

Upravičeni stroški:

- sofinanciranje stroškov plač za izvajanje raziskovalno razvojnih aktivnosti industrijskih raziskav in eksperimentalnega razvoja (primerljivo RRI razpisu), ter testiranja in postavitve razvite rešitve v realnem okolju (stroški investicije).

Višina subvencije: do 1.000.000,00 EUR/projekt, pri čemer bo sofinanciranje v skladu s pravili državnih pomoči.

Trajanje projektov: od 1 do 3 let.

Projekti bodo morali izkazovati sposobnost upravičenca (upravičencev v konzorciju), tehnološko odličnost, inovativnost in tržni potencial projekta, termiski plan, vpliv na okolje in prispevek k prehodu v krožno gospodarstvo, rezultati z vidika vpliva na okolje tehnološko nevtralni na ravni njihove aplikacije itd.

Javni razpis RRI bo predvidoma objavljen v prvem kvartalu 2022.

Povečati se mora število razpisov za RRI

Za gospodarstvo je izjemno pomembno, da država poveča proračun in število javnih razpisov, namenjenih za raziskave, razvoj in inovacije. Poleg javnih razpisov RRI in demo pilotov, bi bilo potrebno v Večletni finančni okvir 2021-2027 vključiti tudi razvojne razpise za druge namene, kot na primer krepitev razvojnih oddelkov, ohranjanje razvojnega kadra v podjetjih, razvojno inovacijske projekte, raziskovalno razvojni vavčer ter zagotoviti kontinuiteto razpisov med TRL 1-9. Seveda pa bi bila dobrodošla tudi debirokratizacija uveljavljanja davčnih olajšav za vlaganje v raziskave in razvoj, s čimer bi povišali tovrstna vlaganja iz zasebnega sektorja in prispevali k boljšemu pozicioniranju na EII. [gg](#)

Za gospodarstvo je izjemno pomembno, da država poveča proračun in število javnih razpisov, namenjenih za raziskave, razvoj in inovacije.

Več o načrtu

Prihaja čas družbeno odgovornega vlaganja

V svetu vse več vlagateljev nalaga v podjetja, ki so pripravljena biti odgovorna do širšega okolja in ciljno prispevati k trajnostnemu razvoju. Temu razvoju sledijo tudi slovenski vlagatelji. O tem smo se pogovarjali z Vidom Pajičem, upravljavcem investicijskega sklada Triglav Zeleni v družbi Triglav Skladi.

Na področju investiranja je trenutno tako imenovano ESG investiranje v porastu. Zakaj? Za kakšno vrsto investiranja gre?

Družbeno odgovorne naložbe niso le modna muha, ampak izraz spreminjanja družbenega okolja, potrošniških navad, življenjskega sloga in tudi zakonodaje. Posamezniki lahko postanemo del tega globalnega premika v vrednotah tudi z izbiro naložb. In prav družbeno odgovorne naložbe, kjer sredstva vlagamo v podjetja, ki so pripravljena biti odgovorna do širšega okolja in ciljno prispevati k trajnostnemu razvoju, so postale nujni 'kos' v 'garderobi' naložb vsakega aktivnega vlagatelja.

Kakšen dolgoročen razvojni potencial ima ESG investiranje?

Družbeno odgovorno vlaganje postaja izredno pomembno za posameznike, manjše in večje vlagatelje. Kljub negotovim prihodnjim razmeram je dejstvo, da so zelene tehnologije in družbeno odgovorna podjetja naša prihodnost. Zaradi potrebe po odgovornejšem nadaljnjem razvoju je tako nastal naložbeni razred, ki v sebi skriva izreden dolgoročni potencial.

Kaj na področju ESG investiranja ponujate v Triglav Skladih?

Pri Triglav Skladih se zavedamo pomena družbeno odgovornega vlaganja, zato smo oblikovali ESG sklad Triglav Zeleni, ki je delniški družbeno odgovorni sklad, s katerim smo se zavezali k naložbam, ki imajo merljive trajnostne značilnosti. Ocena

»Dobičkonosnost družbeno odgovornih naložb v splošnem ne zaostaja za naložbami, ki niso opredeljene kot take,« pravi Vid Pajič, upravljavec investicijskega sklada Triglav Zeleni v družbi Triglav Skladi.

trajnostnega razvoja posameznega podjetja, katerega delnice tvorijo sklad, temelji na treh osnovnih stebrih: okoljevarstvo, kamor sodijo podnebne spremembe, onesnaževanje ali ravnanje z naravnimi viri, socialna odgovornost, ki zajema delo s človeškim kapitalom ali denimo varne in kakovostne izdelke ter odgovorno upravljanje podjetij, kamor so med drugim vključeni upravljanje in etično poslovanje. Oceno letno osvežujemo in postavljamo v ospredje delnice in podjetja, ki najbolj ustrezajo tem zahtevam.

Kakšne priložnosti in naložbene možnosti prinaša velikim vlagateljem in kakšne malim?

Družbeno odgovorno investiranje je primerno za vse, ki želijo vstopiti na finančne trge, zraven pa jih skrbi tudi vpliv njihovih naložb na okolje in družbo, v kateri živimo. Z družbeno odgovornimi izbirami lahko resnično pridobimo več,

tudi na računu v obliki donosov. Zato vabimo vlagatelje, da postanejo del svetovnega trenda.

Ali morajo vlagatelji tehtati med večjo družbeno odgovornostjo in nižjimi donosi?

Morda sestava sklada Triglav Zeleni, ki je v večini delniške narave in tako izpostavljena višjim tveganjem in obenem višjim donosom ob dolgoročnem investiranju, preseneča vlagatelje, ki trajnostni razvoj povezujejo z manj dobičkonosnimi naložbami. Zmotno je namreč prepričanje, da so za naložbe z lastnostjo družbene odgovornosti značilni nižji donosi, in to dokazujejo opravljene raziskave. Dobičkonosnost družbeno odgovornih naložb v splošnem ne zaostaja za naložbami, ki niso opredeljene kot take, zato je zdaj pravi čas, da odgovorno investiranje postavimo v ospredje.

Kako vidite prihodnost ESG investiranja?

Za prihodnost družbeno odgovornega vlaganja se nam ni treba bati. Kot že rečeno, je zanimanje za to med vlagatelji precejšnje – v letu 2019 se jih je za tovrstne naložbe zanimalo kar 85 odstotkov, kar je 14 odstotnih točk več kot leta 2015. Tudi dejstvo, da se je v letu 2020 kar 50 % vseh novih prilivov v investicijske sklade zlilo v družbeno odgovorne sklade, govori v prid privlačnosti družbeno odgovornega vlaganja. Zaključimo lahko, da so investitorji močnejši od regulative, ko pride do vprašanja poslovnih praks velikih podjetij. In ljudje, pa tudi podjetja, se tega vedno bolj zavedajo.

Zaslužite si več.

Investiram, v kar verjamem.

Z naložbenim skladom
Triglav Zeleni
**odgovorno vlagam v
trajnostni razvoj.**

triglav
zeleni

Vzajemni sklad delniški družbeno odgovorni Triglav Zeleni je podsklad Krovnega sklada Triglav vzajemni skladi, ki ga upravlja družba Triglav Skladi, d.o.o., Slovenska 54, Ljubljana. Prospekt Krovnega sklada Triglav vzajemni skladi in Ključni podatki za vlagatelje so v slovenskem jeziku vlagateljem brezplačno na voljo na vseh vpisnih mestih družbe za upravljanje in na spletni strani www.triglavskladi.si.

Intervju z Benom Buttersom

Zbornice lahko veliko pomagajo

V Eurochambres si želijo še okrepiti sodelovanje med zbornicami in ojačati zbornično mrežo, pravi Ben Butters, ter tako pomagati podjetjem.

Tajda Pelicon, GZS; foto: Kraftart

V zadnjih 18 mesecih se zaradi covida-19 vsi soočamo z velikimi spremembami v delovanju in mislim, da se bodo nekatere takšne prilagoditve ohranile. Želimo pa še okrepiti sodelovanje med zbornicami ter ojačati zbornično mrežo.

Ben Butters je glavni izvršni direktor evropskega združenja zbornic Eurochambres, katerega članica je tudi Gospodarska zbornica Slovenije. V času evropske konference MSP (SME Assembly 2021) v Portorožu je obiskal tudi našo zbornico in se za Glas gospodarstva z nami pogovarjal o vlogi združenja, ki jo vidi kot most med gospodarstvom in evropskimi odločevalci. Spregovoril je o pomenu evropskega gospodarstva, pa tudi o ključnih izzivih, digitalizaciji, razogljičenju ter podpori MSP.

Ste glavni izvršni direktor Eurochambres. Kakšna je vloga vaše organizacije in katere so njene najpomembnejše aktivnosti?

Eurochambres je krovna zbornična organizacija v Evropi. Združuje 43 nacionalnih zbornic, ki skupaj predstavljajo 20 milijonov podjetij. Že samo ta podatek jasno kaže na pomembno vlogo Eurochambres. Smo namreč glas teh podjetij, pri

čemur je velika večina malih. Zastopamo njihove interese v odnosu do Evropske komisije, Evropskega parlamenta in Evropskega sveta, ki mu trenutno predseduje Slovenija. Te institucije sprejemajo odločitve, ki so za evropsko gospodarstvo zelo pomembne. Zato razumem Eurochambres kot most med gospodarstvom in njimi.

Kaj bo po vašem mnenju ključna naloga Eurochambres čez 5 do 10 let?

Ne verjamem, da bo bistveno drugačna od sedanje. Smo glas zbornične mreže in poslovne skupnosti v odnosu do pomembnih odločevalcev na evropski ravni. Tudi čez 5 do 10 let bomo predstavnik gospodarstva na evropski ravni, kjer se sprejemajo odločitve o zelenem in digitalnem prehodu, o mednarodnem poslovanju ipd. Zato bo takrat naša vloga enako pomembna kot doslej, verjetno pa se bo spremenil način našega dela. V zadnjih 18 mesecih se

zaradi covid-19 vsi soočamo z velikimi spremembami v delovanju in mislim, da se bodo nekatere takšne prilagoditve ohranile. Želimo pa še okrepiti sodelovanje med zbornicami ter ojačati zbornično mrežo.

V začetku novembra ste objavili rezultate ankete Eurochambres 2022. Katere izzive pri svojem poslovanju v 2022 izpostavljajo evropska podjetja?

Kot najpomembnejši izziv navajajo cene energije in surovin. Letos smo priča enormnemu dvigu cen. In to jasno ostaja izziv tudi za prihodnje leto. Tega se morajo odločevalci jasno zavedati. Če bo namreč ta problem vztrajal tudi v prihodnje, obstaja tveganje, da bo ohromil okrevanje, ki se sicer že kaže.

Poleg tega so podjetja kot izziv izpostavila pomanjkanje usposobljenih kadrov. Dvojni zeleni in digitalni prehod zahteva nabor novih znanj in veščin. Že prejšnje ankete, in tudi tokratna, kažejo, da bojazen podjetij, kako pridobiti kadre, katerih znanja odgovarjajo njihovim potrebam, ostaja.

Omenjate pomanjkanje usposobljenih kadrov, kar je vsekakor globalni izziv. Katere so po vašem mnenju takojšnje, srednjeročne in dolgoročne rešitve, ki jih predlagate deležnikom, zlasti vladam, pa tudi podjetjem?

Za nas sta najpomembnejša okrepitev vajeništva in dualnega izobraževanja ter dvig mobilnosti na ravni Evrope.

Želimo, da več mladih razmisli o vajeništvu kot pozitivni opciji. Mnogi mladi se odločajo za nadaljevanje šolanja na fakultetah. A lahko bi videli dobro priložnost tudi v kombinaciji vajeništva z akademskim izobraževanjem. To bi prispevalo k izoblikovanju njihovih znanj in veščin pred rednim vstopom na trg dela.

Kar se tiče mobilnosti, nam je v interesu, da bi recimo Slovenec lažje našel zaposlitev ali pa tudi usposabljanje na Portugalskem ali Grk v Franciji. Mobilnost lahko prispeva k lažji uskladitvi ponudbe in povpraševanja po kadrih. Moramo dovoliti, da se kadri, če si to seveda želijo, preselijo tja, kjer jih potrebujejo.

Prek 93 % vseh članov evropske zbornične mreže je malih in srednje velikih podjetij (MSP). Na evropski konferenci MSP v Portorožu (od 15. do 17. novembra) je bilo izpostavljeno nenehno zavzemanje za MSP. Kateri so najnujnejši ukrepi, ki jih je treba sprejeti?

Ko evropske institucije oblikujejo nove predpise, morajo najprej pomisliti na male. To je na evropski ravni neke vrste mantra, ki se sicer vedno sliši, vendar se ne spoštuje in implementira vedno. Evropska komisija mora imenovati odposlanca EU za MSP (op. EU SME Envoy). To mesto že skoraj 2 leti ni zasedeno, čeprav je predsednica EK Ursula von der Leyen ob prevzemu svoje funkcije zagotovila, da bo odposlanca imenovala. Prepričani smo, da je to nujno izvesti čim prej, saj ta oseba nato usklajuje različne oddelke in institucije v smeri spoštovanja principa »pomisli najprej na male«. Seveda je pomembno tudi, kako je

nek predpis nato prenesen v nacionalni zakonodajni okvir in kako se izvaja. Pri tem je treba upoštevati potrebe MSP, ki nimajo vedno lastnega pravnika ali računovodje, zato potrebujejo enostavne pristope, da se lahko osredotočajo na svoje poslovanje, ne pa da se ukvarjajo z izpolnjevanjem obrazcev in morajo dokazovati spoštovanje predpisov.

Ali paket Fit for 55 v smislu zaposlovanja in dodane vrednosti evropskemu gospodarstvu prinaša pozitivne učinke? Kaj se bo zgodilo, če mehanizem za ogljično prilagoditev na meji ne bi bil sprejet? Kaj bi to pomenilo za evropsko energetske intenzivno industrijo?

Paket Fit for 55 predstavlja sklop različnih predlogov zakonodaj, ki posegajo praktično v vse gospodarske in tudi družbene sfere; med drugim potekajo pogajanja o ciljih na področju obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti, krožnem gospodarstvu, o prehodu v ogljično nevtrarno družbo. Paket Fit for 55 in Evropski zeleni dogovor dajeta usmeritve prihodnjega razvoja. To je ključno za Evropo, da postane bolj konkurenčna, da inovira in oblikuje nove mednarodno uspešne poslovne rešitve. Mehanizem za ogljično prilagoditev na meji je pomemben sestavni del tega. Še vedno skušamo razumeti, kako bo deloval in se uskladil z obstoječim sistemom trgovanja z emisijskimi kuponi. Mednarodne, kompromisne rešitve so običajno boljše. Če bi torej našli rešitev, ki bi imela globalno podporo, tega mehanizma ne bi potrebovali. Zato se pogovarjamo z zbornicami in partnerji po svetu in zato smo bili razočarani nad relativno nizkimi zavezami nekaterih drugih globalnih gospodarstev na COP26 (op. podnebna konferenca Združenih

Mobilnost lahko prispeva k lažji uskladitvi ponudbe in povpraševanja po kadrih. Moramo dovoliti, da se kadri, če si to seveda želijo, preselijo tja, kjer jih potrebujejo.

Paket Fit for 55 in Evropski zeleni dogovor dajeta usmeritve prihodnjega razvoja. To je ključno za Evropo, da postane bolj konkurenčna, da inovira in oblikuje nove mednarodno uspešne poslovne rešitve.

narodov). Evropa sicer prevzema vodilno vlogo na tem področju, morajo pa drugi slediti.

Covid-19 je pospešil digitalni prehod. Obstaja veliko primerov MSP, ki v svoje poslovanje vključujejo nove digitalne prakse in orodja. Vendar pa hkrati velja, da MSP običajno potrebujejo podporo, da lahko izkoristijo celoten potencial digitalnih tehnologij.

Kako Eurochambres podpira MSP pri njihovih prizadevanjih?

Res je. Covid-19 je deloval kot neke vrste katalizator digitalnega prehoda, vendar pa bi rekel, zgolj zelo površno. Digitalizacija je veliko več od srečanj po MS Teamsih. Če naj evropsko gospodarstvo vodi proces digitalizacije, je treba pristopati v smeri uvajanja umetne inteligence v poslovne modele. Tu je izjemno veliko priložnosti. Seveda pa so za to potrebne tudi naložbe. Na evropski ravni zato med pomembne elemente digitalizacije sodi Načrt za okrevanje in odpornost. EK je predlagala obsežen finančni paket, iz katerega lahko države sedaj preko nacionalnih NOO črpajo sredstva, z obvezo, da določen odstotek namenijo procesom digitalizacije.

Sodelujemo z nacionalnimi zbornicami, da bi zagotovili, da ta sredstva pridejo do MSP. Seveda, infrastruktura je pomembna, nadgradnja omrežij,

internetnih povezav ... Vendar pa potrebujejo MSP predvsem podporo – finančno, svetovanje ... Sredstva, ki jih prejmejo iz NOO, lahko omogočijo posameznim MSP, da nadgradijo svoje znanje in veščine, sposobnosti ter poslovne modele; zato, da bodo pripravljeni na proces digitalizacije. Verjamem, da zbornice pri tem lahko veliko pomagajo.

Kako gledate na Slovenijo in slovensko gospodarstvo?

Slovensko gospodarstvo je videno kot zgodba o uspehu. Razvoj v zadnjih letih je impresiven. Tudi razmere za naslednje leto izgledajo relativno spodbudne. Gre za odličen primer za »malo je lepo« (»small is beautiful«). Slovensko gospodarstvo ni veliko, ampak deluje dobro, je dobro povezano s sosednjimi državami in tudi globalno. Od Slovenije se lahko veliko naučimo. Imate tako proizvodne kot storitvene dejavnosti. Evropsko gospodarstvo ne more postati povsem storitveno. Ohraniti je treba tudi proizvodnjo, predelovalne industrije. Z Gospodarsko zbornico Slovenije odlično sodelujemo. To želimo še okrepiti in najti nove oblike sodelovanja. Verjamem, da se od vas lahko kaj naučimo in vam hkrati damo nove navdihe, ki bodo pomagali nadaljnjemu razvoju slovenskega gospodarstva. gg

Slovensko gospodarstvo je videno kot zgodba o uspehu. Razvoj v zadnjih letih je impresiven. Tudi razmere za naslednje leto izgledajo relativno spodbudne.

NAPREDNE ENERGETSKE REŠITVE

TAB
Li-Ion batteries

Foto: Krallart

Energenti

Gospodarstvo pred nepredstavljivimi izzivi

Gospodarstvo je talec višjih stroškov energentov, žrtev so sredstva za razvoj in investicije. GZS želi s konkretnimi predlogi pomagati odločevalcem pripraviti konkretne ukrepe.

Barbara Perko

Še zlasti so na udaru energetska intenzivna podjetja, a se v zadnjih tednih s tem soočajo tudi številni drugi gospodarski subjekti. Visok dvig cen energentov pomeni veliko breme za pomemben del gospodarstva, ki predstavlja »hrbtenico gospodarskega ekosistema«, je poudaril generalni direktor GZS Aleš Cantarutti. GZS je vlado in pristojna ministrstva že v začetku oktobra na to opozorila, pripravila predloge ukrepov, sedaj pa tudi nadgradila predlog konkretne sheme podpore najbolj prizadetim podjetjem. Dodal je, da »smo morda res od naše vlade kot predsedujoče Svetu EU pričakovali nekaj več aktivnosti, da bi v okviru EU dosegli bolj odločen odziv. Za evropsko gospodarstvo je ta del industrije vendarle zelo pomemben«. Pričakuje, da bo slovenska vlada porast cen energentov izpostavljala kot pereč problem in se bo skušala »izoblikovati koalicija energetske intenzivnih gospodarstev znotraj EU, ki bi učinkovito dosegla ne tako anemičen odziv na to situacijo.«

Podjetja opozarjajo, da so pred njimi težki meseci
Podpredsednik GZS in direktor Celjskih mesnin Izidor Krivec česa takega v svoji 25-letni karieri ne pomni.

Poleg dviga cen energentov so v živilsko predelovalni panogi deležni tudi dviga cen repromateriala za več kot 30 odstotkov. Če podjetja ne bodo dobila neke pomoči, bo treba te dvige preliti v prodajne cene, kar pa se ne more zgoditi takoj. Dvig cen bi zmanjšal tako konkurenčnost panoge kot obremenil potrošnike.

V Slovenski industriji jekla (SIJ) opozarjajo, da je velika težava zanje tudi ta, da niso v enakem položaju kot njihova konkurenca, saj je v pozni jeseni mnogo evropskih držav sprejelo vrsto zaščitnih ukrepov za svojo industrijo. Slavko Kanalec, izvršni direktor za proizvodnjo, tehnologijo in investicije SIJ Group, je poudaril, da bo prvi kvartal prihodnjega leta izredno težak. Neznanka ostaja, kaj bo s povpraševanjem. »Če začne v tem pregretem trgu pojemati še povpraševanje, bo zadeva še toliko hujša,« je opozoril. »Rabimo vsaj primerljive pogoje, da ostanemo še naprej v tej tekmi in se razvijamo.«

»Če bo tak energetska cunami, kot se je zgodil zdajle, še nekaj časa trajal, je vprašanje, če bomo vse slovenske papirnice preživele. V Evropi se je v letošnjem letu ustavilo kar nekaj papirnih strojev, ker se niso bili sposobni prilagoditi kljub relativno svežim

Do pomoči bi bila upravičena podjetja, kjer je delež stroškov energije v prodaji večji od enega odstotka v zadnjem zaključenem poslovnem letu in katerim bo delež stroškov energije v prodaji v posameznih mesecih v obdobju od 1. oktobra 2021 do 30. junija 2022 porasel glede na isti mesec v predhodnem letu.

investicijam,« je opozoril Janez Gale, tehnični direktor tovarne Goričane. Gale ne pričakuje, da se bodo cene vrnile na nivoje, kot so bili na začetku leta. »Določene države EU so zelo hitro reagirale. Pri nas so se začele zadeve malo premikati šele zdaj, ko zdravstveni sistem kleca pod ceno energentov,« je povedal.

GZS predlaga shemo pomoči podjetjem

GZS želi s konkretnimi predlogi pomagati odločevalcem pripraviti konkretne ukrepe. Glavni ekonomist Analitike GZS Bojan Ivanc je podrobneje predstavil predlog sheme pomoči podjetjem. »Shema je namenjena predvsem premostitvi tega zahtevnega obdobja od tranzicije iz aktualnih višjih stroškov proizvodnje v končne višje prodajne cene. Naši ključni kupci so na evropskih trgih, tam se naša podjetja borijo za svoje tržne deleže in tukaj je izziv. Menimo, da ta shema najbolje naslavlja ravno te izzive naših podjetij,« je uvodoma pojasnil.

Pravna podlaga za shemo je t. i. Toolbox for action and support, ki ga je 13. oktobra objavila Evropska komisija. Nudi oblikovanje ciljnih ukrepov za podporo sektorjem za prilagoditev na višje cene s pomočjo ukrepov državnih pomoči, ki ne smejo vplivati na nelojalno konkurenco znotraj evropskega trga, pa tudi ne smejo posegati v delovanje sistema Evropske unije za trgovanje z emisijami.

»V osnovi je dvig cen energentov izjemen dogodek. Tako visokega dviga cen ni bilo še nikoli, zato je razumljivo, da je to velik izziv tako evropskih kot svetovnih podjetij. Mogoče so v tem trenutku nekoliko manj prizadeta ameriška podjetja, ki so bolj vezana na domači plin. Dvig cen energentov je prisoten tudi pri azijskih podjetjih. Gre torej za globalni fenomen in glede na to, da je Evropska unija zelo pomembna izvoznica, ki ima presežek pri blagu, je za EU to tudi stvar konkurenčnosti in ima posredno tudi na nas velik vpliv,« je poudaril Ivanc. »V osnovi to ni posledica normalnega delovanja notranjega trga, tako da v tem primeru menimo, da kakršnakoli pomoč iz te sheme ni državna pomoč. Drugi odstavek 107. člena Pogodbe o delovanju EU tudi omogoča nacionalnim državam, da oblikujejo sheme, kot je ta.«

Kdo bi bili upravičenci?

Do pomoči bi bila upravičena podjetja, kjer je delež stroškov energije v prodaji večji od enega odstotka v zadnjem zaključenem poslovnem letu in katerim bo delež stroškov energije v prodaji v posameznih mesecih v obdobju od 1. oktobra 2021 do 30. junija 2022 porasel glede na isti mesec v predhodnem letu. V primeru, da bi se ohranile tako visoke tržne cene energije, bi lahko trajanje pomoči podaljšali za tri mesece.

Država bi v roku 15 dni po mesecu, ko bi podjetje bilo upravičeno, povrnila polovico nastale škode oz. polovico relativne razlike višjih stroškov za energijo v prodaji v posameznem mesecu na medletni ravni, ki jih subjekti niso mogli prenesti v prodajno ceno izdelkov ali storitev. Kot je poudaril Bojan Ivanc, bi za ta ukrep potrebovali 106 milijonov evrov, če bi

vse družbe to pomoč koristile tri mesece. Minimalen znesek povračila bi bil 54 evrov, maksimalen znesek 2,9 mio evrov, mediana pa bi znašala 410 evrov.

Kako se določi upravičena škoda

Bojan Ivanc je predstavil dva primera določitve upravičene škode. V primeru dviga deleža stroškov energije v prodaji za 1 odstotno točko med oktobrom 2020 in oktobrom 2021, bi država upravičenemu subjektu povrnila škodo v višini 0,5 odstotne točke prodaje, ki vsebinsko predstavlja povečan prispevek stroškov za energente v deležu od prodaje.

V drugem primeru, ko se delež stroška energije podjetju poveča s 5 odstotkov mesečne prodaje v oktobru 2020 na 7 odstotkov prodaje v oktobru 2021, bi država po tej shemi povrnila škodo v višini 1 odstotne točke prirasta (polovico prirasta) oziroma 1 odstotek prodaje v zadevnem mesecu (oktobru 2021).

Kot je pojasnil Ivanc, gre za ustrezno delitev bremena med podjetjem in državo, ki demotivira podjetja od neodgovornega obnašanja (50:50 delitev bremena), vseeno pa podjetjem nudi določeno mero predvidljivosti pri bodočem poslovanju in zmanjšuje verjetnost zmanjševanja tekoče proizvodnje v mesecih, ki ekonomsko niso rentabilni za proizvodnjo zaradi visokih tržnih cen energije (predvsem električne energije in plina).

Nadzor nad predloženimi mesečnimi finančnimi izkazi in shemo bi izvajalo Ministrstvo za finance RS.

Prednosti in slabosti predloga

Ivanc je poudaril, da ima predlagana shema tako prednosti kot slabosti. »Shema je v osnovi relativno poštena, naslavlja ustrezen segment subjektov, predvsem tiste, ki nekako niso uspešni, da bi lahko dovolj hitro prenesli višje stroške energije v prodajo, hkrati ne diskriminiramo med večjimi ali malimi podjetji. Pri vseh oblikah podjetij oziroma subjektov dejansko gledamo, kakšen bo njihov strošek energije v prodaji. Pomoč definiramo na ravni posameznega subjekta. V shemi imamo različne vrste cen energije oz. vrst energije, kar je velika prednost,« je navedel prednost predstavljene sheme.

»Slabost pa je, da bodo morali določeni subjekti, ki mogoče zdaj niso bili navajeni, v ta namen pripraviti mesečne izkaze ali vsaj konkretno za dve postavki - za prodajo in za stroške energije. Samostojni podjetniki, na primer, tega ne pripravljajo, tako da v tem primeru bodo to morali pripraviti, da bodo lahko dokazali, kako se je pri njih ta delež povečal,« je slabost predstavil glavni ekonomist Analitike GZS.

Opozoril je na še eno specifično situacijo: »Subjektom, ki so se jim stroški drugih surovin precej povečali in bodo lahko uspešni pri prenosu drugih stroškov surovin na prodajo, se bo prodaja zaradi tega bolj povečala in s tem se jim bo razvrednotil višji delež stroškov energije v prodaji in bodo zaradi tega po tej shemi efektivno deležni nekoliko nižjega kritja, kot bi ga bili sicer. To ni najbolj pogosta situacija, se pa bo pri določenih subjektih ponavljala in moramo na to opozoriti.« [gg](#)

»Shema je v osnovi relativno poštena, naslavlja ustrezen segment subjektov, predvsem tiste, ki nekako niso uspešni, da bi lahko dovolj hitro prenesli višje stroške energije v prodajo, hkrati ne diskriminiramo med večjimi ali malimi podjetji,« pravi Bojan Ivanc, glavni ekonomist Analitike GZS.

Predlog sheme pomoči

Papirna industrija

Na dolgi rok bo treba iskati alternativne možnosti proizvodnje

Papirna in papirno predelovalna industrija se kot energetske intenzivna panoga sooča z izjemnimi razmerami. Ena od stvari, ki trenutno najbolj skrbijo, so stalno naraščajoči stroški – ne le surovine, tudi energentov.

Barbara Perko

V papirni in papirno predelovalni industriji so razmere letos daleč od normalnih, dolgoletnih povprečij in pričakovanj. »Okoliščine so izjemne na obeh straneh, tako na strani surovin in energije kot na strani povpraševanja,« pove Petra Prebil Bašin, direktorica GZS – Združenja papirne in papirno predelovalne industrije. Da so razmere težke, pritrjujejo tudi v Radeče papir nova. »Koronavirus je prinesel mnoge izzive celotnemu gospodarstvu. Sami se soočamo z ekstremnimi dvigi cen surovin, transporta in energentov. Smo energetske intenzivna industrija, tako da se nas dvigi cen energentov še posebej dotaknejo. Koronavirus pa nam težave povzroča tudi v logistiki. Poleg dviga cen različne koronavirus omejitve vplivajo tudi na razpoložljivost transporta. Potrebna so pogosta prilagajanja na razmere na trgu, ker se cene surovin in energije hitro spreminjajo. Tako kot mi tudi naši kupci niso zadovoljni z neprestanimi dvigi cen,« dodajajo.

»Trenutne razmere v naši panogi so zelo zahtevne. Po eni strani smo z naročili dobro pokriti, po drugi strani pa nas pestijo ekstremno visoke cene energentov in rast cen praktično vseh surovin. Hkrati pa občasno prihaja tudi do pomanjkanja ali zakasnitve dobav določenih surovin in kemikalij. Pri nekaterih kemikalijah opažamo tudi monopolizacijo,« pravi Janez Gale, tehnični direktor Goričane, tovarne papirja. »Stalni izziv je optimizacija proizvodnega procesa v smislu racionalne porabe energentov in surovin. Trenutno pa je glavni izziv ustrezno planiranje proizvodnje ter redna in pravočasna oskrba z ustreznimi surovinami. Problem pa predstavlja tudi pomanjkanje in izredno dolgi dobavni roki rezervnih delov.«

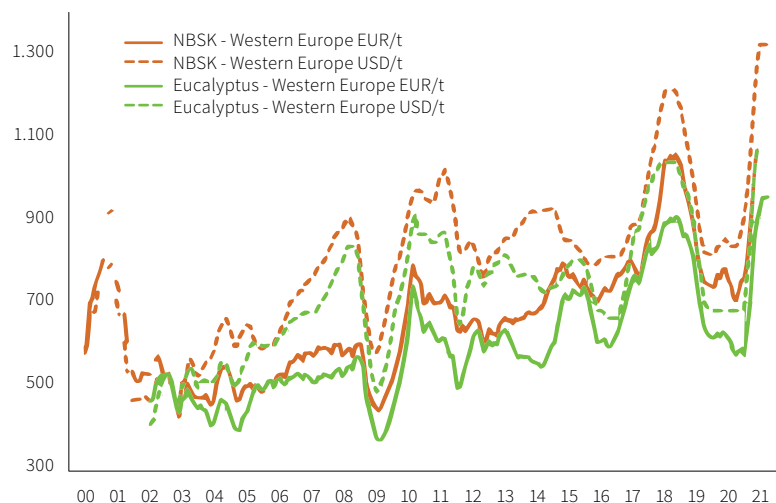
Industrija, in tako tudi papirna, je pred velikim izzivom energetskega in zelenega prehoda, stalno se dela na povečevanju energetske učinkovitosti in digitalizacije poslovanja. V letu 2020 in 2021 v Evropi beležimo ustavitev kapacitet za proizvodnjo papirja v skupni količini 5 mio ton papirja, zaprlo se je 9 proizvodnih papirja s skupno 22 papirnimi stroji. V enakem obdobju se je na novo vzpostavilo ali prestrukturiralo proizvodnih kapacitet za skupno količino 3,5 mio ton papirja (vir: CEPI).

Med tremi segmenti, za katere se proizvaja papir – grafični segment, embalažni segment in tissue papir –, se je najbolj povečal embalažni del, ki predstavlja že skoraj 60 odstotkov. Zmanjšal se je delež grafičnega papirja, ki dosega tudi najnižje dodane vrednosti. »Proizvodnja ponekod ni več rentabilna in proizvajalci, ki so del večje papirne verige (lastni gozdovi, lastne zbiralnice odpadnega papirja, več tovarn), te dele tovarn zapirajo, ker proizvodnja ni ekonomsko smiselna zaradi stroškov. Rasti stroškov se ne da čez noč prečiti v prodajne cene. Zato je tudi pomanjkanje. Nekatera podjetja so namreč kot posledica korone in vseh dogodkov začela določene papirne stroje pre-

Cena celuloze je porasla za od 60 do 70 odstotkov, na drugi strani so cene papirja za recikliranje dvakrat višje kot novembra 2020, v nekaterih primerih tudi trikrat.

Foto: Jaka Babnik

Gibanje cen celuloze v evrih in dolarjih na tono

Vir: CEPI po Fastmarkets RISI, Norexco, oktober 2021

Med tremi segmenti, za katere se proizvaja papir se je najbolj povečal embalažni del, ki predstavlja že skoraj 60 odstotkov. Zmanjšal se je delež grafičnega papirja, ki dosega tudi najnižje dodane vrednosti.

delovati v embalažne,« pojasnjuje Petra Prebil Bašin. Ponudba grafičnega papirja se je močno skrčila, na drugi strani pa je povpraševanje enormno. In krizo na tem področju čutijo tudi slovenski tiskarji in založniki.

Ena od stvari, ki trenutno najbolj skrbijo, so stalno naraščajoči stroški – ne le surovine, dražijo se tudi energenti. »Leto se je začelo s skoraj eksponentno rastjo stroškov surovin. Cena celuloze je porasla za od 60 do 70 odstotkov do polovice leta, na drugi strani so cene papirja za recikliranje dvakrat višje kot novembra 2020, v nekaterih primerih tudi trikrat. Julija so začeli rasti tudi stroški energije, ki so letos zelo visoki,« opozarja sogovornica. »Po drugi strani pa je tudi povpraševanje zelo nadpovprečno. Nekateri branže, predvsem embalažna veriga, delajo s polno paro.« Veliko povpraševanje po embalažnem papirju je v farmacevtskem in živilskem sektorju.

Cene energentov v nebo

Petra Prebil Bašin pričakuje, da se bodo cene papirja zvišale, saj je nerealno pričakovati, da se bodo cene energije spustile na predkoronsko raven. »Papirništvo je energetsko intenzivna panoga, kjer energija predstavlja velik del stroškov, takoj za plačami,« pojasnjuje. Stroka pričakuje, da cena elektrike ne bo padla nazaj na 50 evrov, ampak se bo ustalila okoli 90 evrov, kar je skoraj dvakrat več kot v predkoronskem obdobju. Zemeljski plin, ki je najpogostejši energent v papirni industriji, se je podražil za več kot 4,5-krat, podražili so se tudi premog, nafta in ostalo. Takšnega dogajanja na trgu energentov ni pričakoval nihče. Podjetja, ki niso zakupila energije za prihodnje leto, so zdaj v težavah. Trenutno so cene tako visoke, da zakup energije ni več ekonomsko smiselno. Težavo imajo tudi druga podjetja v energetsko intenzivnih dejavnostih po Evropi, ne samo v Sloveniji.

Iskati bo treba alternativne možnosti

Cene celuloze so na najvišji ravni od leta 2000. Rast cen se je septembra umirila, a cene še naprej ostajajo na zelo visokem nivoju. Panoga se je z večjim valom rasti cen celuloze že soočila v letih 2018 in 2019. »Ker je bio osnovana, je celuloza postala priljubljen material v farmaciji, kemijski in živilski industriji. Prišlo je do tekme za surovino, ki je bila prej nezanimiva. Zavedamo se, da bo treba na dolgi rok začeti iskati alternativne možnosti proizvodnje papirja,« pravi direktorica Združenja papirne in papirno predelovalne industrije. Trenutno na evropskem nivoju več kot 50 odstotkov surovin predstavlja odpadni papir, skladno s cilji Fit for 55 pa se bo delež reciklaže še povečeval. Pri tem težavo predstavlja dejstvo, da je proizvodnja papirja iz recikliranih vlaken težja.

silvija trade

zastopanje in storitve d.o.o.

DRUŽINSKO PODJETJE Z VEČ KOT 30 LETNO TRADICIJO

Naš dolgoletni uspeh je rezultat zagotavljanja celostnih rešitev na področju

**BIOCIDNIH SISTEMOV IN KEMIKAJIJ
STROJNE OPREME
VIZUALNEGA NADZORA PROCESOV
LABORATORIJSKE OPREME**

www.silvija-trade.si

info@silvija-trade.si

Ul. Željka Tonija 5

1211 Ljubljana

031 894 968

Foto: Jaka Bašnik

Problem in izziv ostajajo kadri

Papirna industrija se, tako kot številne druge, sooča s težavami in izzivi na področju kadrov. »Težava je, ker smo v teku menjave generacij in potrebujemo vedno več mladega kadra,« pojasnjuje Petra Prebil Bašin. S tem se sooča papirna industrija po vsej Evropi.

Leta 2018 so obudili program za poklic papirničarja na poklicni stopnji. Program se pol časa izvaja v šoli, drugo polovico pa z izobraževanjem na delovnem mestu, kar pomeni, da se pred vpisom sklene vajeniška pogodba. Vajence sprejemajo v vseh šestih slovenskih papirnicah. Kader, ki pride v panogo, priuči tudi tekom papirne šole, ki poteka v sklopu Inštituta za celulozo in papir.

Janez Gale opozarja še na eno stvar: »Imamo občutek, da ima industrija, kolikor jo je v Sloveniji še ostalo, relativno negativen predznak in bi se je nekateri najraje znebili. Vendar se je potrebno zavedati, da je prav industrija generator razvojnih idej in inovativnosti ter delodajalec celi vrsti izobrazb in poklicev. Zato bi bilo prav, da v Sloveniji končno postavimo energetske, industrijske in razvojne koncepte, za katerim bomo stali vsi.« ^{gg}

»Treba se je zavedati, da je industrija generator razvojnih idej in inovativnosti ter delodajalec celi vrsti izobrazb in poklicev. Zato bi bilo prav, da v Sloveniji končno postavimo energetske, industrijske in razvojne koncepte, za katerim bomo stali vsi,« pravi Janez Gale.«

Povprečna cena močno narasla

Tretjo težavo povzročajo čedalje dražji emisijski kuponi. Če je bila lani povprečna cena okoli 25 evrov, vse kaže, da bo letos povprečna cena več kot 50 evrov. Ne le da je strošek kuponov vsako leto višji, podjetja vsako leto dobijo manj brezplačnih kuponov. Petra Prebil Bašin emisijski sistem označuje kot dober, saj postavlja evropske proizvajalce v podoben položaj. Problem predstavlja uvoz s Kitajske in drugih delov sveta. Pri tem bi evropskim proizvajalcem sicer lahko na roko šel davek na ogljik. A sogovornica opozarja, da če omenjeni davek ne bo zastavljen tako, da bo pošteno za vse, lahko zaradi vseh davščin postane smiselnost proizvodnje v Evropi vprašljiva. In to ne velja le za proizvodnjo papirja.

Velik upad na segmentu grafičnih papirjev

V Sloveniji je proizvodnja papirja v osmih mesecih nižja za 6,7 %, v devetih mesecih pa že 8 % glede na enako obdobje lani. Medtem ko je zaradi zagona novega stroja v Palomi proizvodnja tissue papirjev glede na lansko enako obdobje bistveno porasla (+32 %) ter je v porastu tudi proizvodnja embalažnih papirjev (+2,4 %), pa beležimo bistven upad na segmentu grafičnih papirjev (-30,6 %). Razlog za to je ustavitev proizvodnje v Vipapu, ki je stala od 1. julija letos do konca novembra, ko so zagnali prvi stroj. Uporaba papirja za recikliranje v Evropi se je v prvih devetih mesecih leta 2021 v primerjavi z enakim obdobjem leta 2020 povečala za 5,6 %. V Sloveniji se je poraba papirja za recikliranje kljub ustavitvi v Vipapu povišala za kar 16,2 %.

Kot pika na i

Z našim znanjem za kvaliteto vaših izdelkov

Z visoko kakovostjo uspešni po celem svetu

Papiroti, največji slovenski proizvajalec nosilnih vrečk, uspešno deluje znotraj EU in tudi zunaj njega, prodajo pa vztrajno širi na nove trge.

Svoje izdelke izdelujejo z minimalnimi vplivi na okolje. Skladno s tem poslanstvom uporabljajo okolju prijazne materiale in se povezujejo z dobavitelji, ki jim pomagajo zagotavljati naravi prijazno in nadzorovano proizvodno verigo.

Na trgu že 63 let

Zgodovina podjetja sega daleč nazaj v leto 1958, ko je bilo v sosedstvu znanih papirničarjev ustanovljeno podjetje Papirkonfekcija s primarno dejavnostjo predelave papirja. Leta 1992 so se preimenovali v Papiroti in se začeli specializirati za proizvodnjo papirnatih vrečk, dvajset let kasneje pa postali del skupine G4 Group. Začela so se intenzivna vlaganja v posodobitev proizvodnje, ki potekajo še danes. Leta 2014 se je zaradi vse obsežnejših potreb proizvodnja preselila na Senovo pri Krškem.

Prisotni v 35 državah

Papiroti je izvozno usmerjeno podjetje, njihove izdelke je mogoče najti vse od Mehike na zahodu do Moldavije na vzhodu. Še naprej se bodo osredotočali na doseganje še večje odzivnosti in fleksibilnosti v odnosu do svojih kupcev ter nudenje rešitev, ki povečujejo dodano vrednost izdelkov. »Želimo izboljšati dobavne roke, povečati produktivnost in posledično izboljšati pogoje za

doseganje zastavljenih načrtov. Prav tako si želimo še dodatno okrepiti položaj na trgih, kjer smo prisotni, in razširiti našo prodajno mrežo. Leta 2021 smo prodajo dodatno povečali na trgih Avstrije, Belgije, Danske, Estonije, Grčije, Hrvaške, Italije, Latvije, Madžarske, Portugalske, Romunije, Slovaške ter Združenega kraljestva,« poudarjajo.

Visoka kakovost izdelkov

Za ustvarjanje njihovih tržnih prednosti je pomembna visoka kakovost izdelkov, kar se je ponovno potrdilo med letošnjim letom. »Naši zaposleni tesno sodelujejo med oddelki in se nenehno izobražujejo na vseh področjih, kar je eden od pogojev, da na trgu ponudimo kakovostne izdelke in da smo korak pred konkurenco. V svoj proizvodni proces nenehno uvajamo nove pristope in metode, ki jih nadgrajujemo za dvig kakovosti in produktivnosti. Na trgu želimo ponujati kakovostne izdelke z visoko dodano vrednostjo,« poudarjajo.

Sodobno tehnološko podjetje, ki posluša svoje zaposlene

Papiroti je sodobno tehnološko podjetje, ki svojim zaposlenim omogoča razvoj potencialov, izkoriščanje talentov in osebno rast. Redno spremljajo spremembe in nove tehnologije različnih ponudnikov, ki bi dodatno izboljševale delovni proces in povečale samo produktivnost proizvodnje. Prav tako spoštujejo preteklost in znanje izkušenih sodelavcev ter ga nadgrajujejo. Izkazujejo skrb za

ljudi, poslušajo sodelavce, jih vključijo v odločitve in jim pomagajo, da razmišljajo samostojno, napredujejo in se razvijajo.

Ambiciozno tudi v prihajajočem letu. In načrti za leto 2022? »Z željo po povečanju prodaje nenehno vlagamo v strojni park in ga širimo. Vlagamo tudi v svoje zaposlene, ki so zelo pomembni za zagotavljanje uspešnosti podjetja. Zaradi številnih priložnosti in izzivov, ki so pred nami, v svojo ekipo vabimo nove sodelavke in sodelavce,« poudarjajo.

Osebna izkaznica družbe Papiroti

Dejavnost: proizvodnja malih pakirnih vrečk, ovojnega papirja, nosilnih vrečk s pletenim ročajem, nosilnih vrečk z ravno ročko.

Sedež: Senovo pri Krškem.

Prihodki: v letu 2021 po oceni dobrih 14 milijonov evrov.

Delež izvoza v prihodkih: 87 %.

Število zaposlenih: 113.

Člani skupine G4 Group.

Podjetje Riko Ekos, d. o. o. sodi med sodobna vodilna podjetja v Sloveniji, katerih dejavnost je projektiranje in proizvodnja celovitih sistemov za sortiranje, baliranje, mletje in rezanje odpadnih materialov za vse vrste aplikacij. Med produkte, ki so plod lastnega razvoja, znanja in proizvoda, sodijo stiskalnice, stroji in sistemi za razrez, transportna oprema ter celoviti sistemi za obdelavo in predelavo odpadkov.

Podjetje je eno redkih na trgu EU, ki na trg ne implicira standardnih proizvodov, vendar pa so ti vedno prilagojeni potrebam in specifikam proizvodnje oziroma dela kupca. Pri obdelavi in predelavi papirja ter kartona sodelujemo s številnimi papirnicami, komunalnimi podjetji, reciklažnimi podjetji, predelovalci odpadnega papirja in ostalimi proizvajalci ter trgovci, ki se pri svojem delu srečujejo z veliko količino tovrstnih in ostalih odpadnih materialov.

Svojim strankam nudimo različne sisteme za razrez papirja, papirnih rol in kartona, horizontalne avtomatizirane stiskalnice za večje količine odpadnega papirja in kartona; za manjše količine kartona pa vertikalne stiskalnice, ki so primerne predvsem za trgovske centre, bolnišnice, šole in vrtce ter vsa podjetja, ki se srečujejo z večjo količino odpadnega papirja ali kartona.

Papirna industrija

Kdor želi izboljšati embalažo, mora dobro poznati njene funkcije

Zaradi omejevanja uporabe plastičnih materialov za enkratno uporabo je prišlo do povečanja povpraševanja po izdelkih iz naravnih, reciklabilnih in biorazgradljivih materialov.

Barbara Perko

Kdor želi izboljšati svojo embalažo, mora najprej dobro poznati njene funkcije oz. namen uporabe.

Pri razvojnih projektih je tako največ poudarka na raziskavah bioosnovanih materialov iz naravnih virov (les, enoletne rastline) oz. iz stranskih tokov v različnih panogah (rastlinski ostanki iz proizvodnje hrane, iz gradbeništva, pohištvene industrije ...), poteka razvoj novih materialov (kompozitov) in razvoj novih tehnologij pridobivanja surovin iz lignocelulozne biomase, pravi David Ravnjak, direktor Inštituta za celulozo in papir. Ena glavnih smeri razvoja je biorafinacija, kjer je cilj razviti proces, s katerim bi iz biomase, s pomočjo kaskadnega razklopa, poleg celuloze in lignina pridobili še celo vrsto drugih komponent, primernih za uporabo v različnih procesnih industrijah (kemija, prehrabna industrija, farmacija). Drugo pomembno področje razvoja je nanoceluloza – njeno pridobivanje, modifikacije in uporaba kot samostojen material ali kot sestavina (bio)kompozitov s polimeri. Tretje področje raziskav pa je embalaža, kjer razvoj poteka v smeri nadomeščanja polimerne embalaže na osnovi naftnih derivatov (PE, PET, EPS ...) z embalažo na osnovi naravnih vlakninskih in polimernih materialov.

Pospešil se je razvoj in uporaba embalaže, ki je reciklabilna, bioosnovana in biorazgradljiva. Povečuje se delež embalaže iz papirja, kartona in biorazgradljivih polimerov, ki so vsi lahko izdelani tudi iz alternativnih surovinskih virov, morajo pa izpolnjevati številne zahteve z vidika zaščite vse-

bine pri transportu in rokovanju, odpornosti na zunanje vplive, inertnosti oz. odpornosti na vsebino v embalaži. »Kdor želi izboljšati svojo embalažo, mora najprej dobro poznati njene funkcije oz. namen uporabe,« opozarja Ravnjak. Šele nato lahko sledi izbor ustreznega materiala, ki mora biti pogosto tudi dodatno obdelan. Novo embalažno rešitev je treba nato še ovrednotiti z vidikov trajnostnosti (npr. LCA, CO₂ odtis).

Večina papirja se še vedno izdelava iz lesne celuloze, pri čemer je treba poudariti, da se veliko lesa za potrebe papirne industrije proizvede namensko in v skladu z načeli trajnostnega gospodarjenja. Povečuje pa se tudi pomen alternativnih virov celuloze. Ravnjak poleg lesnih odpadkov iz gradbene in pohištvene industrije kot velik potencial našteje ostanke enoletnih rastlin (žita, trave, druge kmetijske rastline), ostanke iz sadjarstva (zeleni odrez), tujerodne rastlinske vrste (ki jih je potrebno odstranjevati) ter ostanke iz tekstilne in živilske industrije.

V povezavi z izkoriščanjem alternativnih virov lignocelulozne biomase je zelo pomemben še vidik njene dostopnosti in dostopnih kapacitet za njeno predelavo. Ti materiali so pogosto na voljo sezonsko, v manjših količinah na posameznih lokacijah. Predelava in uporaba je zato smotrna predvsem v regionalnem okviru. Vzpostaviti bi bilo treba sistem za zbiranje in predelavo, posledično pa bi bile potrebne tudi določene prilagoditve procesa pri uporabnikih.

Papir, zaščiten proti bakterijam in koronavirusu

V Radeče papir nova so letos prejeli zlato priznanje za najboljše inovacije regije Posavje za leto 2021 za antibakterijski papir. »Antibakterijski papir je nastal kot rezultat razmišljanja, kako lahko zmanjšamo širjenje bolezni med izbruhom koronavirusa, in povezovanja raziskovalno-razvojne skupine papirniške industrije z mikrobiološkimi laboratoriji doma in na tujem, da bi dosegli najboljše rezultate z vključitvijo minimalnega dodatka aktivne snovi. Obdelan je s protimikrobnim sredstvom, ki že ima poznane antibakterijske in fungicidne lastnosti in se uporablja predvsem v tekstilni industriji. Rezultati testiranj pa so pokazali, da je naš papir zaščiten proti bakterijam in koronavirusu,«

Foto: Inštitut za celulozo in papir

opišejo inovacijo. »Prehajanje dokumentov in s tem papirja iz roke v roko pomeni tudi nevarnost prenosa mikrobov, zato priporočamo uporabo antibakterijskega papirja v okoljih, kot so na primer zdravstvene ustanove, šole, upravne pisarne, banke, pošte.« Papir se prodaja kot pisarniški papir, a se lahko uporablja za različne produkte (kuverte, zvezki, bloki, produkti iz samolepilnih papirjev).

Poleg nenehnih izboljšav njihovih papirjev z varnostnimi elementi in antibakterijskega papirja pozornost usmerjajo v izdelavo okolju prijaznih trajnostnih izdelkov v hčerinski družbi Muflon. Gre za visokokakovostne biorazgradljive izdelke, ki so ročno izdelani v Sloveniji, okolju prijazni, narejeni iz orehovega lesa ali recikliranega papirja. »Naša izdelka Leseni blok iz topolovine in blok s podobo listov na leseni naslovnici sta bila uvrščena na posebno razstavo Čar lesa v Cankarjevem domu,« povedo.

Trajnostna embalaža tudi za spletno prodajo

Za inovativne, trajnostne embalažne rešitve je treba dobro poznati kupčeve dobavne verige, potrebe trga in tesno sodelovati s kupci. »Trajnostne rešitve so plod obojestranskega poznavanja embalažnih materialov, postopkov, možnosti, trendov ...« pravi Alenka Knez, vodja oblikovanja in inovacij, DS Smith Slovenija. V podjetju DS Smith se držijo načel krožnega oblikovanja. »Za izdelavo embalaže uporabimo le toliko materiala, kot ga nujno potrebujemo, embalažo izdelujemo iz recikliranih materialov in poskrbimo za njihovo ponovno reciklažo ali ponovno uporabo ter optimiziramo kupčeve dobavne verige,« pojasnjuje Alenka Knez. V fazi oblikovanja pridejo do izraza njihove nove meritve krožnega oblikovanja. Gre za prebojno orodje, prvo takšnih v embalažni industriji, s katerim definirajo krožnost embalaže s pomočjo osmih kazalnikov, ki jasno kažejo uspešnost krožnosti in pomagajo prepoznati področja, ki jih je mogoče izboljšati.

Potrošnikom je trajnostni vidik pakiranja bolj pomemben kot kadarkoli prej. »Kot posledica

Foto: DS Smith

pandemije covida-19 in novih trajnostnih politik smo v podjetju DS Smith zaznali povečano povpraševanje po ekološki embalaži za spletno prodajo. Ne samo, da spletni trgovci iščejo bolj optimalne rešitve, tudi večje blagovne znamke se odločajo za trajnostno »omni-channel« embalažo, ki je prilagojena e-commerce kanalu in enostavna za potrošnike,« omeni Alenka Knez. V podjetju DS Smith so zaradi povečanega povpraševanja investirali v dodatno e-commerce lepilko, z možnostjo apliciranja dveh silikonskih in zatrnega traku. Ekipa oblikovalcev razvojnega PackRight Centra v Brestanici je za potrebe trga razvila inovativna, okolju prijazna e-commerce pakiranja, ki zagotovijo dovršeno e-commerce izkušnjo potrošnikom.

Pomembno je, da je embalaža uporabniku prijazna. Alenka Knez jo opiše kot embalažo, v katero izdelek z lahkoto zapakiramo, jo enostavno odpremo in v primeru vračila izdelek ponovno zapakiramo v obstoječo embalažo, vse brez uporabe pripomočkov. Poleg tega se podjetja tako izognejo morebitnim poškodbam izdelkov, naročniku so prihranjeni čas, delo in strošek. gg

Potrošnikom je trajnostni vidik pakiranja bolj pomemben kot kadarkoli prej. Tudi večje blagovne znamke se odločajo za trajnostno »omnichannel« embalažo.

Knjiga, s platnicami iz lesa

V drugi polovici letošnjega leta je bila papirnica Radeče papir nova glavni partner slovenskega predsedovanja Svetu EU. Poudarek so namenili posebnim papirjem z visoko varnostjo, za bankovce, potne liste, vize, taksne znamke idr. »Izdelke, ki odražajo naše bogato tradicijo in izročilo, smo predstavljali na več dogodkih predsedovanja. Poleg pisarniškega papirja, beležk in zvezkov smo za priložnost predsedovanja Slovenije Svetu EU izdelali knjigo tipičnih slovenskih jedi, s platnicami iz lesa lipe,« so naštel.

Foto: Radeče papir nova & Muflon

Lestvica

Top 50 družb po prihodkih papirne industrije v letu 2020

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
1	KOLIČEVO KARTON, d.o.o.	400	175.002	102,4	91,8	54.221	113,4
2	PAPIRNICA VEVČE*	259	100.877	102,9	96,4	25.633	159,1
3	Paloma d.d.	475	75.475	93,9	82,3	21.340	126,0
4	VIPAP VIDEM KRŠKO d.d.	357	73.412	72,4	88,8	3.464	19,2
5	GORIČANE, d.d. Medvode	222	67.903	94,1	90,2	13.948	109,9
6	DS SMITH SLOVENIJA d.o.o.	433	65.776	96,9	15,8	22.269	121,5
7	TOSAMA d.o.o.	434	42.104	106,5	63,1	15.114	114,9
8	RADEČE PAPIR NOVA, d.o.o.	172	27.175	89,5	70,1	5.294	108,9
9	EGP d.o.o.	190	21.002	107,9	44,1	8.273	117,1
10	GEP ŠTALEKAR d.o.o.	115	14.661	105,9	46,0	6.332	101,5
11	ANTELA d.o.o.	16	12.892	94,6	72,3	1.459	118,0
12	PAPIROTI d.o.o.	98	11.903	84,4	84,1	4.987	96,0
13	EUROBOX d.o.o.	131	11.663	98,5	15,0	4.490	123,6
14	MUFLON, d.o.o.	112	11.642	103,4	54,6	3.147	113,1
15	LASTINSKI PAK d.o.o.	60	10.840	79,6	99,2	3.559	80,6
16	JAMNIK d.o.o.	66	10.334	112,7	54,0	4.054	121,4
17	TISA d.o.o.	44	9.147	101,2	7,2	2.369	96,3
18	OMICRON, d.o.o., Domžale	37	6.015	109,8	16,5	2.854	114,4
19	ELISA PRINT d.o.o.	15	5.377	82,6	61,8	940	105,8

MG INŠTALATERSTVO d.o.o.

Krtina 57b
1233 Dob

T: 00 386 1 724 95 40

E: info@mg-instalaterstvo.si

W: www.mg-instalaterstvo.si

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
20	KARTEM d.o.o.	37	5.040	106,8	11,4	1.745	106,8
21	VAL KART d.o.o.	23	4.539	169,1	15,2	725	190,1
22	MSK d.o.o.	42	4.100	104,6	7,5	1.161	100,6
23	EMBALAŽA, d.o.o.	30	4.082	98,1	9,3	1.131	109,2
24	SETI d.o.o.	26	3.645	82,3	63,2	1.295	94,2
25	EUROPAP d.o.o.	22	3.504	69,1	37,3	583	67,6
26	DAMA, d.o.o. Novo mesto	19	2.534	89,1	40,3	625	109,8
27	PAKLINE d.o.o.	16	2.485	86,6	0,6	760	89,4
28	GRAFEM d.o.o.	21	2.440	107,0	42,5	868	115,8
29	KARTONAL Novo mesto d.o.o.	15	2.416	89,6	1,3	714	106,0
30	MM KUVERTA d.o.o.	18	2.005	261,0	63,9	520	148,7
31	AMAT VICTORIA CURAM d.o.o.	6	1.805	165,5	63,3	321	149,0
32	BRANKO ANTELA, d.o.o.	5	1.801	96,6	0,0	315	149,5
33	PALOMA PIS d.o.o.	34	1.782	93,5	8,7	1.048	92,8
34	FAMAR d.o.o.	7	1.700	214,2	92,2	355	150,3
35	SCANDSTICK d.o.o.	18	1.685	94,8	99,8	980	105,0
36	GRAPAK Krško d.o.o.	20	1.630	115,1	43,1	713	133,3

Uspeh je odraz vloženega truda

Podjetje Dukart, d. o. o. je bilo ustanovljeno leta 2007 v Trbovljah in se ukvarja z razvojem in izdelavo kartonske embalaže iz valovitega kartona. Proizvajamo tako transportno kot tudi komercialno in darilno embalažo, v podjetju pa je trenutno zaposlenih 40 ljudi. Naša ciljna publika so praktično vse branže, največ pa delamo za prehransko industrijo.

Glavna dejavnost podjetja je razvoj in proizvodnja komercialne embalaže. Prednost našega podjetja je v fleksibilnosti in v možnosti ponudbe tako razvoja kot proizvodnje embalaže. Ponujamo celovito paleto storitev, ki vključujejo svetovanje, oblikovanje in izdelavo kartonske embalaže. Pri svetovanju nam služijo dolgoletne izkušnje na področju proizvodnje in prodaje kartonske embalaže, oblikovanje s sodobno programsko opremo in rezalnikom vzorcev pa izvajamo po željah in potrebah naročnika.

Ključna dejavnika našega poslovanja sta skrb za kakovost izdelkov in odgovornost do okolja, kar dokazujejo številni prejeti certifikati.

V preteklem letu smo najbolj ponosni na pridobitev pomembnih kadrov, s katerimi bomo lahko delovne procese bistveno izboljšali. Uvrstitev na lestvico top 50 zasavskih podjetij je za nas pomemben dosežek, saj menimo, da je to odraz našega vloženega truda, časa in nenehnega stremjenja k napredku.

V letošnjem letu smo razširili naš asortiman izdelkov, ki sedaj vključuje tudi škato tipa Twinbox. Izdelek omogoča ogromne prihranke tako pri porabi materiala, logistiki in pri manipulaciji izdelkov v trgovskih centrih ter skladiščih.

Trenutno imamo največji delež prodaje v Sloveniji, prisotni pa smo tudi na Hrvaškem in v BiH. V prihodnjem letu se nameravamo širiti tudi v Avstrijo in ostale sosednje države, v načrtih pa imamo tudi širjenje trenutnih proizvodnih prostorov in grajenje novih.

dukart

www.dukart.si

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
37	PAPIROL d.o.o.	9	1.530	104,2	15,0	442	117,7
38	DEOTON d.o.o.	6	1.519	130,4	0,8	230	106,2
39	KARBO Boštanj d.o.o.	6	1.484	104,6	32,8	699	105,5
40	VALKARTON EMBALAŽNI SERVIS d.o.o.	18	1.365	55,8	53,8	603	75,6
41	AKI d.o.o.	14	1.215	101,6	8,1	512	103,7
42	MODIZ d.o.o.	12	985	113,8	18,4	530	129,8
43	ZIGGI d.o.o.	13	935	104,7	36,2	331	159,1
44	LAJ d.o.o.	6	900	117,9	47,6	248	120,0
45	SOREKS ETIKETE d.o.o.	5	882	77,8	77,5	181	58,0
46	BIB d.o.o. Bilje	6	853	117,1	6,8	351	133,6
47	MELIAN d.o.o.	9	832	168,6	8,5	225	180,1
48	JAMPAK d.o.o.	4	818	114,4	0,3	147	135,9
49	BILEX, d.o.o.	6	786	105,4	0,4	343	104,1
50	ATUM d.o.o. Tolmin	6	770	101,2	0,0	347	110,5

Vir: GVIn, Ajpes javna objava

Opomba: Upoštevanih 50 največjih družb po celotnih prihodkih na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2020 v dejavnosti proizvodnje papirja in izdelkov iz papirja (SKD 17).

Opomba: *Podatke za Papirnico Vevče in Papirnico Vevče Proizvodnjo so posredovali iz podjetja.

SORA

QUALITY
PAPER
by GORIČANE

Nov predlog Zakona o varstvu okolja (ZVO-2): Je monopol na področju PRO res rešitev?

Vsako področje gospodarstva se srečuje s sebi značilnimi tokovi odpadkov, za skupni imenovalac vseh pa bi brez pretiravanja lahko označili odpadno embalažo.

Zaradi sistema proizvajalčeve razširjene odgovornosti (PRO) se obveznosti z novo Uredbo o embalaži in odpadni embalaži, ki je bila sprejeta v letošnjem letu, širijo na vse proizvajalce, ki dajejo embalažo na slovenski trg, ne glede na letno količino le te.

Navedena Uredba in spremenjen Zakon o varstvu okolja, ki sta v prvi polovici letošnjega leta spremenila dosedanje pomanjkljivo sistemsko ureditev sta sicer na eni strani prinesla nekaj nejevolje tistih, ki obveznosti do sedaj niso imeli, na drugi pa pozitivno razbremenitev obstoječih proizvajalcev, ki so lahko ob novih proizvajalcih v sistemu, upravičeno pričakovali nižanje stroškov ravnanja v prihodnjih letih. Med podporniki novih pravnih okvirjev smo bile nedvomno tudi Družbe za ravnanje z odpadno embalažo, saj se je država končno lotila urejanja problematike, ki je bila krivec za pomanjkljivo delovanje sistema. Navedeno se je sicer kazalo v kupih odpadne embalaže pri komunalah. Vendarle pa je pretežni del sistema funkcioniral brez težav oziroma – zelo dobro. **Le s težavo bi namreč našli objavo iz katere bi bilo zaznati težavo gospodarstva glede prevzemov odpadne embalaže in njihovih (industrijskih) dvorišč.** Družbe, ki na trgu ponujamo storitev ravnanja z odpadno embalažo smo namreč skozi leta ne samo dosegala predpisane standarde ravnanja z odpadno embalažo, temveč smo na številnih dvoriščih podjetij vzpostavile sisteme za optimizacijo ravnanja z odpadki (in ne samo odpadno embalažo), ki hkrati zagotavljajo tako okoljsko ustreznost kot tudi

ekonomičnost. **Konkurenčno okolje, kjer si je gospodarstvo lahko izbiralo svojega izvajalca, ki mu bo zagotavljal ravnanje z odpadno embalažo oz. odpadki, je nedvomno en izmed razlogov za visok nivo storitve ravnanja z odpadki, ki ga lahko danes slovensko gospodarstvo koristi oz. celo zahteva.** Ob možnosti izbire in hkrati ponudbi izvajalcev si slednji pravzaprav ne moremo privoščiti nazadovanja, kar za okolje pomeni vedno višjo stopnjo doseganja okoljskih ciljev. **Ravno zaradi vsega navedenega je še toliko težje razumeti težnje po ukinitvi dosedanjega sistema ter uvedbi monopolnega tj. ene organizacije, ki bo skrbela za ravnanje z odpadno embalažo na celotnem območju RS ter bo edina, ki bo izbirala izvajalca storitev.** **To namreč predvideva nov predlog Zakona o varstvu okolja (ZVO-2), ki je bil v začetku meseca decembra vložen v Državni zbor.**

Predlog za posamezen tok odpadkov predvideva monopolno ureditev, eno organizacijo. Proizvajalci se bodo v organizacijo dolžni vključiti, pri čemer zaradi dikcije o enakih pogojih za vse pridružene proizvajalce ne bodo imeli možnosti vpliva na cene in pogoje vključitve. Dejanske okoliščine posameznega proizvajalca tj. vprašanje narave embalaže dane na trg – komunalna, nekomunalna pri ceni ne bodo imele vpliva. Cena bo enaka za proizvajalca z izključno komunalno odpadno embalažo kot tistega, pri katerem bo odpadna embalaža končala na industrijskem dvorišču, čista, ustrezno ločena, morebiti balirana. Presoja (ne)diskriminatornosti enake obravnave neenakih proizvajalcev naj ostane v domeni posameznika. Izvajalca predelave/odstranjevanja OE bo izbrala organizacija z javnim pozivom k zbiranju ponudb objavljenim na spletni strani. Ker organizacija ni naročnik po Zakonu o javnem naročanju (ZJN-3) ter ne izpolnjuje pogojev za podelitev »pravic« naročnika, samega načina postopka pa ZVO-2 ne ureja, se zastavi vprašanje ali zgolj omenjeni način izbire izvajalca res zagotavlja obljubljeno transparentnost.

Izbira izvajalca s strani organizacije pa za proizvajalca ne pomeni samo nezmožnosti vpliva na ceno temveč tudi izgubo dosedanje pravice, da si podjetje z industrijskim dvoriščem samo izbira izvajalca, ki bo na njegovem dvorišču izvajal storitev ravnanja z odpadno embalažo. Predlog namreč za izbiro izvajalca v navedenem primeru ne vsebuje posebnih določb.

Reševanja problematike bi se bilo potrebno lotiti na drugačen način – predvsem s končnim udejanjanjem v letošnjem letu sprejete zakonodaje in ne z vzpostavitvijo monopola, ki na dolgi rok ne bo prinesel zelenih učinkov. **Je monopol in ukinitve konkurence resnično sorazmeren ukrep upoštevač dejstvo, da ima tisoče slovenskih podjetij ustrezno zagotovljeno ravnanje, črni raček sistema pa so kupi odpadne embalaže pri komunalah, ki so nastali izključno zaradi neurejene zakonodaje?**

Menimo, da MOP podcenjuje vplive, ki bi jih tovrstno poseganje v doslej prost gospodarski trg imelo tako z gospodarskega, okoljskega kot tudi socialno-ekonomskega vidika. Posluha za spremembo pa vendarle do zdaj ni bilo. Naloga gospodarstva, podjetij je izvajanje svojega »corp business« in ne spremljanje in odzivi na nenehno spreminjajoče se predpise, ki jih zadevajo pri njihovem delovanju in ukvarjanje z sistemom ravnanja z odpadno embalažo. **Pa vendarle – račun za novo predviden sistem bo plačalo prav gospodarstvo, družbe ki so v tem specializirane in imajo na tem področju dolgoletno tradicijo, znanje in izkušnje pa bodo iz tega sistema izključene.**

Ajda Pleterski, vodja pravne in kadrovske službe,
Surovina, d. o. o.

Svet, poln srčnosti, je svet, poln priložnosti.

Novo leto je čas novih priložnosti, zato smo Sklad za nadarjene otroke programa Botrstvo v Sloveniji in društvo Humanitarček, ki si prizadeva za dostojno starost najstarejših, podprli z donacijo.

Pomagali bomo prek 200 otrokom pri razvoju talenta, 725 starostnikom pa v novem letu omogočili tople obroke. Tudi tako skrbimo za skupnost in soustvarjamo svet, poln priložnosti.

NLB

Foto: Depositphotos

Proizvajalčeva razširjena odgovornost

Ali predlog ZVO-2 naslavlja prava vprašanja za prehod v krožno gospodarstvo?

Proizvajalčeva razširjena odgovornost (PRO) nalaga proizvajalcem določenih izdelkov, praviloma široke potrošnje, finančne in/ali organizacijske obveznosti ravnanja z odpadki potem, ko jih potrošniki zavržemo. Proizvajalci te obveznosti največkrat izpolnjujejo kolektivno v okviru posebnih organizacij.

Antonija Božič Cerar, Varstvo okolja GZS

Za delovanje sistemov proizvajalčeve razširjene odgovornosti (PRO) je ključen kakovosten, jasen in stabilen zakonodajni okvir ter učinkovito izvajanje pravil in nadzor s sankcijami.

Po Evropi so se oblikovali različni sistemi delovanja. Ponekod se je za posamezno vrsto odpadka oblikovala konkurenca med tovrstnimi organizacijami, drugod je te obveznosti prevzemala ena organizacija za posamezen odpadni tok. V posameznih državah – tudi pri nas – hkrati, vzporedno delujejo konkurenčni in monopolni sistemi teh organizacij glede na obravnavani odpadni tok in njegove značilnosti. V Italiji deluje monopolni sistem na področju embalaže in odpadne embalaže, medtem ko konkurenčne organizacije v imenu proizvajalcev zagotavljajo ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo.

Direktiva o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih iz leta 2018 določa obveznosti proizvajalčeve razširjene odgovornosti za embalažo in odpadno embalažo, električno in elektronsko opremo, baterije in akumulatorje ter iztrošena vozila. Države članice se lahko odločajo tudi, da to odgovornost uvedejo za

druge izdelke. V Sloveniji smo proizvajalčevo razširjeno odgovornost določili še za odpadne gume, nagrobne sveče, fitofarmacevtska sredstva in zdravila.

Razširjen nabor izdelkov

Z novo zakonodajo, sprejeto 2019, se bodo naboru izdelkov, ki so na ravni EU podvrženi zahtevam PRO, pridružili še vlažilni robčki za osebno nego in gospodinjstvo uporabo, baloni, tobačni izdelki s filtri in filtri, ki se tržijo za uporabo v kombinaciji s tobačnimi izdelki, ter ribolovno orodje, ki vsebuje plastiko.

Ker so sistemi izvajanja proizvajalčeve razširjene odgovornosti zelo različni in jih je med sabo težko primerjati glede dejanske učinkovitosti njihovega delovanja, ima spremenjena direktiva o odpadkih iz 2018 nov 8a. člen, ki določa minimalne zahteve za delovanje organizacij, ki zagotavljajo izpolnjevanje obveznosti proizvajalčeve razširjene odgovornosti v imenu proizvajalcev.

Ta nov člen pa ni mogoče pravno tolmačiti na način, da evropska zakonodaja zahteva monopolno ureditev na področju proizvajalčeve razširjene odgovornosti

8a. člen ni mogoče pravno tolmačiti na način, da evropska zakonodaja zahteva monopolno ureditev na področju PRO in kot prepoved vertikalnih povezav.

in kot prepoved vertikalnih povezav, kot se to zave-
jajoče izpostavlja v javnosti. Ta člen direktive zgolj
opredeljuje, da morajo biti jasno določene pravice in
obveznosti ter pristojnosti vseh deležnikov sistema.

Večina držav članic v zadnjem obdobju opravlja
pregled učinkovitosti delovanja obstoječih sistemov
z vidika njihove nadgradnje in možnega izboljšanja
v luči novih zahtev, saj so ti sistemi po Evropi tudi za
podobne tokove odpadkov zelo različni in so odvisni
od geografije držav in kulturno zgodovinskih dejav-
nikov. V zadnjih mesecih države članice preverjajo
delovanje in možne nadgradnje obstoječih sistemov
PRO predvsem z vidika postulatov krožnega gospo-
darstva. Na področju embalaže je poudarjen premik
od cenovne politike spodbujanja uporabe nekaterih
lažjih materialov oziroma embalažnih enot, ki jih je
težko reciklirati v izboljšano reciklabilnost in tudi
uporabo recikliranih materialov v novih proizvodih.

Kaj prinaša predlog ZVO-2?

Predlog novega zakona o okolju (ZVO-2), ki je bil
potrjen na vladi 4. novembra letos, uvaja popolno pre-
novo sistema proizvajalčeve razširjene odgovornosti
pri nas. Predlog temeljito posega v obstoječo ureditev.
Rešitev ZVO-2 ponuja enoten sistem za vse izdelke/pro-
izvajalce, za katere velja PRO, vendar največ razprave
poteka na temo embalaže in odpadne embalaže, saj bo
ta tok imel vpliv na največ zavezancev.

ZVO-2 predvideva eno organizacijo za en tok
odpadkov in neprofitnost organizacije, ki naj bi jo usta-
novili proizvajalci. Vendar bo večina proizvajalcev imela
status pridruženih proizvajalcev. Glede na obstoječe
število zavezancev na področju embalaže bo status
pridruženih proizvajalcev imelo več tisoč podjetij.

Plačilo stroškov je predvideno glede na masne
delež embalaže materialov, danih na trg v koledar-
skem letu, cena ravnanja posameznega pridruženega
proizvajalca za ravnanje z odpadno embalažo pa ne
bo odvisna od dejanskih lastnosti in količin embalaže
dane na trg.

Obračunavanje stroškov na masni delež materiala,
danega na trg, bo gotovo za plastiko vnesel veliko
nejevolje in nepravilnosti, saj plastika ni enaka
plastiki in stroški ravnanja z odpadno plastično
embalažo zavisijo tudi od tega, ali je slednja čista in
zbrana ločeno na dvoriščih industrije, od koder gre v
nadaljnjo reciklažo in krožno gospodarstvo, ali konča
v umazanih kupih na dvoriščih javnih služb.

**Zaradi preteklih
izkušenj ob zapovedi
ena družba, en tok,
naše gospodarstvo
poudarja, da mora
imeti možnost
izbire med več
usposobljenimi
ponudniki ravnanja
z odpadki, tako z
vidika storitev, ki
jih ti ponujajo, kot
cene.**

Gospodarstvo mora imeti možnost izbire med ponudniki

Slovenija je tretja v EU po deležu BDP, ki ga ustvari
industrija. Slovenija je bila tudi med prvimi državami,
ki je ob uvedbi PRO za embalažo in odpadno emba-
lažo to obveznost prenesla tudi na odpadno embalažo
industrijskih dvorišč, t. i. ne-komunalno embalažo. Ko

*Ob koncu leta
bi se vam radi zahvalili
za vaše zaupanje,
odlično sodelovanje
in vašo zvestobo.*

*Želimo vam prijetne in
mirne praznike ter dober
in zdrav začetek uspešnega
novega leta 2022!*

ebm-papst Slovenija d. o. o.
Podskrajnik 16
1380 Cerknica

www.ebmpapst.si

ebmpapst

engineering a better life

Vesel božič in srečno 2022!

se je sistem PRO za embalažo uvajal v Sloveniji in je delovala ena družba za ravnanje z odpadno embalažo, je bila prav industrija najbolj nezadovoljna z delovanjem sistema.

Zaradi preteklih izkušenj ob zapovedi ena družba, en tok, naše gospodarstvo poudarja, da mora imeti možnost izbire med več usposobljenimi ponudniki ravnanja z odpadki, tako z vidika storitev, ki jih ti ponujajo, kot cene. S predlaganim ZVO-2 obstaja velika skrb, da se bo ponovilo stanje ob vzpostavitvi sistema pred približno petnajstimi leti s povečanimi stroški, netransparentnim sistemom z eno samo organizacijo brez ustreznega nivoja storitev.

V večini držav članic je ravnanje z embalažo na dvoriščih še vedno prepuščeno podjetjem samim. Podobno kot naša podjetja, proizvajalci sami izbirajo svoje izvajalce. Ta embalaža je po vrsti posameznih materialnih tokov, njihovi količini in kakovosti, primerna za neposredno reciklažo in neprimerljiva z embalažo, ki nastaja v gospodinjstvih, in je neproblematična. Zadnja sprememba Direktive o embalaži in odpadni embalaži kljub temu določa, da mora biti v režim proizvajalčeve razširjene odgovornosti vključena tudi industrijska embalaža najkasneje do 31. decembra 2024. Glede na naša poizvedovanja države ne hitijo in razmišljajo predvsem, kako urediti transparenten sistem sledljivosti za to embalažo.

Našli več pomanjkljivosti

Zaradi zaskrbljenosti podjetij je GZS naročila neodvisno pravno mnenje ureditve PRO v ZVO-2 glede na zahteve v direktivi. Izdelana ocena med drugim ugotavlja, da obrazložitev ZVO-2 ne ponuja izčrpnosti, z ekonomskimi analizami podprte primerjalne analize prednosti in slabosti konkurenčnega sistema z več organizacijami na eni in monopolnega (centraliziranega) sistema na drugi strani in njihovih učinkov glede na stanje v Sloveniji. Predlagatelj spregleda dejstvo, da večina analiz jasno izpričuje, da ni empiričnih podatkov, na podlagi katerih bi lahko zares dokazovali absolutno ustreznost enega sistema nad drugim.

Veliko držav se sooča s podobnimi dilemami, kako izboljšati delovanje sistemov PRO. To vprašanje se je še zaostriло v zadnjih mesecih z novimi zahtevami za odpadne plastenke pijač, kjer evropska zakonodaja določa, da nove plastenke do 2025 vsebujejo vsaj 25 % reciklirane PET, do 2030 pa vsaj 30 % reciklirane PET plastike. Recikliran material bo prihajal iz odpadnih tokov plastenk, kjer mora biti do 2025 ločeno zbranih 77 % plastenk, danih na trg v danem letu, do 2029 pa 90 %, danih na trg v danem letu. Reciklirani material mora ustrezati strogim zahtevam za stik z živili.

Primer ureditve v Španiji

V zadnjih mesecih je bilo izvedenih več analiz stanja po različnih državah in objavljenih več študij na to temo. Kar nekaj študij izpostavlja situacijo na področju odpadne plastične embalaže v Španiji. V Španiji deluje na tem področju ena družba, ki je neprofitna. Družbo so ustanovili in jo imajo v lasti proizvajalci. Z družbo upravljajo proizvajalci, ustanovitelji. V družbo je vklju-

čenih več kot 12.000 proizvajalcev, ki pa so večinoma pridruženi in nimajo vpliva na njeno delovanje. V družbo se morajo vključiti proizvajalci, ki na trg dajo letno več kot 50 ton embalaže.

Evropsko računsko sodišče je ob pregledu delovanja te organizacije ugotovilo, da je njihov sistem obračunavanja stroškov, ki temelji le na masi materialov, danih na trg, vodil v učinkovito zmanjšanje mase embalažnih enot, ni pa spodbujal njihove reciklaže. Med 2009 in 2019 je cena pri njih za PET embalažo znašala 0,377EUR/kg, v 2020 0,433EUR/kg in v 2021, 0,490 EUR/kg.

Ob stroških, ki jih plačujejo proizvajalci, se lokalne skupnosti v Španiji letno soočajo z dodatnimi stroški predvsem za ravnanje z odpadno plastično embalažo. Zadnji celokupni letni stroški so znašali 744.000.000 EUR, od tega 529.000.000 za odpravo smetenja. Torej skupno okoli 16 EUR na prebivalca.

Ob primerjavi dodatnih stroškov, ki jih v delovanju sistemov za odpadno embalažo namenjajo v Španiji in Sloveniji, vidimo, da velike razlike ni, kljub temu da tam deluje ena družba na en odpadni tok, ki je neprofitna in so jo ustanovili proizvajalci, pri nas pa delujejo konkurenčne organizacije.

Sisteme bi bilo treba nadgraditi

Ob novem ZVO-2 bi nujno morali razmišljati o nadgradnji obstoječih sistemov, boljši transparentnosti in sledljivosti ne le odpadnih materialov, ampak tudi določenih izdelkov, saj bo na tem temeljilo spremljanje ciljev države in učinkovitosti sistema, kot tudi stroškov, ki jih bodo morali proizvajalci poravnati. Največja pomanjkljivost obstoječe politike in zakonodaje na področju PRO je določitev ciljev zbiranja in predelave prvenstveno na osnovi masne bilance, kjer se spregleda kakovost tako pridobljenih materialov in komponent. Tega tudi predlog ZVO-2 ne naslavlja, saj se ozira bolj v preteklost kot v prihodnost. Število izdelkov/odpadkov, ki bodo zapadli obveznostim PRO, se že povečuje in se bo še povečalo v prihodnosti. Evropa spodbuja države članice k uveljavljanju PRO za različne odpadne tokove izdelkov široke potrošnje. Tako nekatere države resno razmišljajo, da bi med odpadne tokove, ki jih PRO naslavlja, uvrstili še odpadni tekstil oziroma oblačila in pohištvo. Odpadni tokovi in tudi značilnosti proizvajalcev posameznih skupin izdelkov so si zelo različni. Če imamo pri embalaži več tisoč proizvajalcev, jih je pri novejših tokovih po prvih ocenah za določene tokove le peščica.

Veliko se govori o stroških delovanja dodatnega nadzornega organa v primeru delovanja konkurenčnih organizacij. A bodimo odkriti – brez učinkovitega nadzora nad materialnimi tokovi in stroški ne bo šlo, pristojno ministrstvo se namreč v petnajstih letih na tem področju ni prav dobro izkazalo. Pravi naslov pa bi bil za strokoven, javen in transparenten razgovor o zakonskih okvirih delovanja sistemov PRO in drugih rešitvah, ki jih zakon ureja! [gg](#)

ZVO-2 predvideva eno organizacijo za en tok odpadkov in neprofitnost organizacije, ki naj bi jo ustanovili proizvajalci. Vendar bo večina proizvajalcev imela status pridruženih proizvajalcev.

Največja pomanjkljivost obstoječe politike in zakonodaje na področju PRO je določitev ciljev zbiranja in predelave prvenstveno na osnovi masne bilance, kjer se spregleda kakovost tako pridobljenih materialov in komponent. Tega tudi predlog ZVO-2 ne naslavlja, saj se ozira bolj v preteklost kot v prihodnost.

Člen 8a direktive 2018/851 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih**Splošne minimalne zahteve za sisteme razširjene odgovornosti proizvajalca**

1. Kadar so v skladu s členom 8(1), pa tudi na podlagi drugih zakonodajnih aktov Unije, vzpostavljeni sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca, države članice:
 - (a) jasno opredelijo vloge in odgovornosti vseh zadevnih udeležencev, vključno s proizvajalci proizvodov, ki dajejo proizvode na trg v državi članici, organizacijami, ki izvajajo obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca v njihovem imenu, zasebnih in javnih izvajalcev ravnanja z odpadki, lokalnih oblasti in, kadar je primerno, izvajalcev ponovne uporabe in izvajalcev priprave za ponovno uporabo ter socialnih podjetij;
 - (b) v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki določijo cilje ravnanja z odpadki, da bi se dosegli vsaj količinski cilji, pomembni za sistem razširjene odgovornosti proizvajalca, kot so določeni v tej direktivi, Direktivi 94/62/ES, Direktivi 2000/53/ES, Direktivi 2006/66/ES in Direktivi 2012/19/EU Evropskega parlamenta in Sveta, ter določijo druge kvantitativne in/ali kvalitativne cilje, ki se štejejo za pomembne za sistem razširjene odgovornosti proizvajalca;
 - (c) zagotovijo, da je vzpostavljen sistem poročanja za zbiranje podatkov o proizvodih, ki jih proizvajalci proizvodov, za katere velja razširjena odgovornost proizvajalca, dajejo na trg države članice, in podatkov o zbiranju in predelavi odpadkov iz teh proizvodov, pri čemer, kadar je primerno, navedejo tokove odpadnih materialov in druge podatke, ki so pomembni za namene točke (b);
 - (d) zagotovijo enako obravnavo proizvajalcev proizvodov ne glede na izvor ali velikost proizvodov, brez nalaganja nesorazmernega upravnega bremena proizvajalcem, vključno z malimi in srednjimi podjetji, z majhnimi količinami proizvodov.
 2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da so imetniki odpadkov, na katere se nanašajo sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca, ki so vzpostavljeni v skladu s členom 8(1), obveščeni o ukrepih za preprečevanje odpadkov, centrih za ponovno uporabo in pripravo za ponovno uporabo, sistemih za vračanje in zbiranje in preprečevanju smetenja. Države članice tudi sprejmejo ukrepe, s katerimi imetnike odpadkov spodbujajo, da prevzamejo odgovornost za to, da svoje odpadke prinašajo v vzpostavljene sisteme ločenega zbiranja odpadkov, zlasti, kadar je primerno, na podlagi ekonomskih spodbud ali predpisov.
 3. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da vsak proizvajalec proizvodov ali organizacija, ki izvaja obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca v imenu proizvajalcev proizvodov:
 - (a) ima jasno določeno območje delovanja z vidika geografske pokritosti ter proizvodov in materialov, ki jih zajema, ter se pri tem ne omejuje le na tista območja, na katerih je zbiranje odpadkov in ravnanje z njimi najbolj dobičkonosno;
 - (b) zagotavlja ustrezno razpoložljivost sistemov za zbiranje odpadkov na območjih iz točke (a);
 - (c) ima na voljo potrebna finančna sredstva ali finančna in organizacijska sredstva za izpolnitev svojih obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca;
 - (d) ima vzpostavljene ustrezne mehanizme samonadzora, ki jih po potrebi dopolnjujejo redni neodvisni pregledi za presojo:
 - (i) njegovega finančnega poslovanja, vključno z izpolnjevanjem zahtev iz točk (a) in (b) odstavka 4;
 - (ii) kakovosti podatkov, zbranih in sporočenih v skladu s točko (c) odstavka 1 tega člena ter zahtevami iz Uredbe (ES) št. 1013/2006;
 - (e) javno objavi informacije o izpolnjevanju ciljev ravnanja z odpadki iz točke (b) odstavka 1 in, v primeru skupinskega izpolnjevanja obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca, tudi informacije o:
 - (i) svojih lastnikih in članih;
 - (ii) finančnih prispevkih proizvajalcev proizvodov na prodano enoto ali tono proizvoda, danega na trg, in
 - (iii) postopku izbora izvajalcev ravnanja z odpadki.
4. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da finančni prispevki posameznega proizvajalca proizvoda za uskladitev z njegovimi obveznostmi razširjene odgovornosti proizvajalca:
- (a) pokrijejo naslednje stroške za proizvode, ki jih proizvajalec da na trg v zadevni državi članici:
 - stroške ločenega zbiranja odpadkov in poznejšega prevoza in obdelave, vključno z obdelavo, ki je potrebna za izpolnjevanje ciljev Unije glede ravnanja z odpadki, in stroške, potrebne za izpolnjevanje drugih ciljev iz točke (b) odstavka 1, ob upoštevanju prihodkov iz ponovne uporabe, prodaje sekundarnih surovin iz njegovih proizvodov in iz nevrnjenih kavcij,
 - stroške zagotavljanja ustreznih informacij imetnikom odpadkov v skladu z odstavkom 2,
 - stroške zbiranja in sporočanja podatkov v skladu s točko (c) odstavka 1;
- Ta točka se ne uporablja za sisteme razširjene odgovornosti proizvajalca, določene v skladu z direktivami 2000/53/ES, 2006/66/ES ali 2012/19/EU;
- (b) se v primeru skupinskega izpolnjevanja obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca uravnavajo, če je mogoče, za posamezne proizvode ali skupine podobnih proizvodov, pri čemer se upoštevajo zlasti njihova trajnost, popravljivost, ponovna uporabljivost in reciklabilnost ter vsebnost nevarnih snovi, in sicer na podlagi pristopa življenjskega cikla in v skladu z zahtevami, ki jih nalaga ustrezno pravo Unije, ter, kadar so na voljo, na podlagi harmoniziranih meril, da se zagotovi nemoteno delovanje notranjega trga, in
 - (c) ne presegajo stroškov, ki so potrebni za zagotavljanje storitev ravnanja z odpadki na stroškovno učinkovit način. Ti stroški se določijo na pregleden način med zadevnimi akterji. Kadar je upravičeno zaradi zagotavljanja ustreznega ravnanja z odpadki in ekonomske vzdržnosti sistema razširjene odgovornosti proizvajalca, lahko države članice odstopijo od delitve finančne odgovornosti, kot je določeno v točki (a), če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (i) v primeru sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca, vzpostavljenih za doseganje ciljev ravnanja z odpadki, določenimi v skladu z zakonodajnimi akti Unije, proizvajalci proizvodov krijejo vsaj 80 % potrebnih stroškov;
 - (ii) v primeru sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca, vzpostavljenih na dan 4. julija 2018 ali po njem, za doseganje ciljev ravnanja z odpadki, določenih izključno

v zakonodaji države članice, proizvajalci proizvodov krijejo vsaj 80 % potrebnih stroškov;

- (iii) v primeru sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca, vzpostavljenih pred 4. julijem 2018, za doseganje ciljev ravnanja z odpadki, določenih izključno v zakonodaji države članice, proizvajalci proizvodov krijejo vsaj 50 % potrebnih stroškov, in pod pogojem, da preostale stroške nosijo izvirni povzročitelji odpadkov ali distributerji.

To odstopanje se ne sme uporabljati za znižanje stroškov proizvajalcev proizvodov v okviru sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca, vzpostavljenih pred 4. julijem 2018.

5. Države članice vzpostavijo ustrezen okvir za spremljanje in izvrševanje z namenom zagotoviti, da proizvajalci proizvodov in organizacije, ki izvajajo obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca v njihovem imenu, izvajajo svoje obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca, tudi v primeru prodaje na daljavo, da se finančna sredstva pravilno uporabljajo in da vsi akterji, vključeni v izvajanje sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca, sporočajo zanesljive podatke.
- Kadar na ozemlju države članice obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca v imenu proizvajalcev proizvodov izvaja več organizacij, zadevna država članica imenuje vsaj en organ, ki je neodvisen od zasebnih interesov, ali poveri javnemu organu nadzor izvajanja obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca.

Vsaka država članica proizvajalcem proizvodov, ki imajo sedež v drugi državi članici in dajejo proizvode na trg na njenem

ozemlju, omogoči, da imenujejo pravno ali fizično osebo s sedežem na njenem ozemlju, za pooblaščenega zastopnika za namene izpolnjevanja obveznosti proizvajalca v zvezi s sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca na njenem ozemlju.

Za namene spremljanja in preverjanja skladnosti obveznosti proizvajalca proizvodov v povezavi s sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca lahko države članice določijo zahteve, kot so zahteve glede registracije, informacij in poročanja, ki jih mora izpolnjevati pravna ali fizična oseba, ki jo bodo imenovala za pooblaščenico predstavnico na njihovem ozemlju.

6. Države članice zagotovijo redni dialog med zadevnimi deležniki, vključenimi v sisteme izvajanja razširjene odgovornosti proizvajalca, vključno s proizvajalci in distributerji, zasebnimi ali javnimi izvajalci dejavnosti ravnanja z odpadki, lokalnimi oblastmi, organizacijami civilne družbe in, kadar je ustrezno, akterji socialnega gospodarstva, mrežami za ponovno uporabo in popravila ter izvajalci dejavnosti priprave za ponovno uporabo.
7. Države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da so sistemi razširjene odgovornosti proizvajalca, vzpostavljeni pred 4. julijem 2018, skladni s tem členom do 5. januarja 2023.
8. Zagotavljanje informacij javnosti v skladu s tem členom ne posega v varovanje zaupnosti poslovno občutljivih informacij v skladu z ustreznim pravom Unije in nacionalnim pravom.

Varna hramba
Povsem čiste linije
Brezdotičen odklep
Oddaljen nadzor
Prihranek časa
Prihranek denarja
Prihranek prostora
Enostavna integracija
Brez vzdrževanja
Trajnostna rešitev
Za vse vrste omaric

telemach

Največje 5G omrežje z GIGAbitnimi hitrostmi!

V Telemachu pospešeno gradimo omrežje mobilne tehnologije prihodnosti 5G. Ta s seboj prinaša neverjetno visoke, tudi gigabitne hitrosti prenosa podatkov, boljšo odzivnost z izjemno nizko zakasnitvijo in večjo zanesljivost omrežja.

Pravo 5G izkušnjo ponujamo že v 50 večjih slovenskih mestih, število mest pa nenehno povečujemo, s čimer sledimo strategiji čim hitrejše digitalizacije gospodarstva in družbe. 5G hitrosti so brez doplačila vključene v vse Telemachove mobilne pakete VEČ, tako za nove kot tudi za obstoječe naročnike.

Uporaba 5G omrežja je omogočena z uporabo ustreznega mobilnega aparata ter SIM kartice v paketu mobilnih storitev VEČ, ŠE VEČ in NAJVEČ. Več o ponudbi, aparatih, ki podpirajo delovanje 5G, tehničnih pogojih koriščenja ter pokritosti z omrežjem najdete na www.telemach.si, na prodajnih mestih Telemacha ali na telefonski številki 070 700 700.

telemach.si

Podpiramo razvoj na vseh področjih

Skozi zgodovino je bila v občini Zagorje ob Savi tradicionalna gospodarska panoga rudarjenje, na katero smo ponosni in zato s spoštovanjem negujemo spomin na ta del preteklosti, ki je ustvaril pogoje za prihodnost. Kljub temu pa so ob zaprtju Rudnika Zagorje na tem mestu zrasle številne nove in prodorne gospodarske družbe.

V občini je stopnja registrirane brezposelnosti pod slovenskim povprečjem in je v septembru znašala 6,5 %. Največji zaposlovalec ne le v zagorski dolini, ampak tudi v Zasavju, ostaja družba Eti elektroelement Izlake, ki s hčerinsko družbo Eti proplast zaposluje približno 1250 delavcev. Podjetje je bilo lani na seznamu največjih izvoznikov v državi na 20. mestu, med elektro branžo je bilo na 7. mestu, vsekakor pa je največji izvoznik v Zasavju.

Podjetjem stojimo ob strani

V Zagorju ob Savi pa so seveda pomembne tudi ostale gospodarske družbe – od večjih in srednjih zaposlovalcev do vsakega samostojnega podjetnika, ki ustvarja na naših tleh. Občina Zagorje se tega zaveda, zato smo v času zaprtja gostinskih lokalov vsem gostincem ponudili pomoč in jim v sodelovanju s Komunalo Zagorje odpisali nekatere komunalne stroške in občinsko takso za najem površin za gostinske vrtove in terase.

Občina Zagorje ob Savi podjetnike in podjetništvo spodbuja na najrazličnejše načine, predvsem z ustvarjanjem dobrih infrastrukturnih pogojev za delo. Tako smo letos zaključili izgradnjo in komunalno ureditev nove Ekonomsko poslovne cone Zagorje, v kateri bo svoj prostor lahko našlo še več gospodarskih družb in podjetnikov.

Nove možnosti za turizem

S prihodnjo ureditvijo najsodobnejšega turističnega kompleksa v Medijskih toplih na Izlakah se bodo v občini Zagorje ob Savi odprle možnosti za razvoj turizma, ki mu zagorska občina posveča veliko pozornosti.

V tem delu Slovenije imamo namreč številne znamenitosti, ki temeljijo na pretekli rudarski dejavnosti in možnosti aktivnega preživljanja oddiha z ureditvijo

najdaljše kolesarske steze v Zasavju, vse od Zagorja do vzpona pod Trojanami, v skupni razdalji 10 kilometrov. Za bolj adrenalinsko usmerjene obiskovalce je bil letos odprt novo urejen gorsko-kolesarski park Cilenca.

Skrbimo za mlade

Občina Zagorje ob Savi z vsakoletnim nagrajevanjem diplomantov za zaključne naloge dodiplomskega in podiplomskega študija, ki se nanašajo na Zagorje, spodbuja mlade, da v svojih diplomskih nalogah raziščejo preteklost svoje občine ali se dotaknejo možnosti in priložnosti, ki jih lahko dobijo doma. V prihodnjem letu bomo v sodelovanju s Štipendijskim skladom dr. Janeza Drnovška na podoben način spodbujali tudi naše dijake. Seveda pa je mladim treba omogočiti tudi bivanjske pogoje, zato Občina Zagorje ob Savi v sodelovanju s partnerji ustvarja možnosti za gradnjo novih stanovanj. Tako je v Kisovcu načrtovana gradnja novega stanovanjskega bloka s 25 stanovanji, ki bo v prihodnje nudil dom zagorskim družinam, s poudarkom na dostopnih stanovanjih za mlade in mlade družine.

V načrtu je tudi gradnja nove pametne tovarne v Kisovcu, ki bo zaposlovala od 40 do 50 visoko izobraženih ljudi in prav tukaj bodo mladi Zagorjani in Zagorjanke dobili še dodatno priložnost za zaposlitev in karierno rast.

Zasavska regija

Pred izzivom zagotavljanja ustreznega, kompetentnega kadra

Upanje za Zasavje predstavljajo izjemno inovativna podjetja, ki ustvarjajo visoko dodano vrednost na zaposlenega.

Nina Šprohar, foto: arhiv GZS – Zasavska gospodarska zbornica

Posledice epidemije so v letu 2020 občutile tudi družbe in podjetniki iz zasavske regije, pravi direktorica Zasavske gospodarske zbornice Tjaša Polc. Zasavske družbe in podjetniki, ki so predložili letna poročila za leto 2020, so v primerjavi s predhodnim letom po njenih besedah zmanjšali število zaposlenih in prihodke, neto dodano vrednost pa nekoliko povečali. Družbe so neto čisti dobiček zmanjšale za 25 odstotkov, podjetniki pa so neto podjetnikov dohodek povečali za 2 odstotka. Sogovornica nadaljuje, da so zasavske družbe imele v letu 2020 7.303 zaposlenih, 38 oziroma 1 odstotek manj kakor v letu 2019. Ustvarile so 960.606 tisoč evrov prihodkov in ugotovile 913.521 tisoč evrov odhodkov. Prihodki so se tako zmanjšali za 3 odstotke, odhodki pa za 1 odstotek.

Poleg tega so zasavski podjetniki v letu 2020 ustvarili 28.071 tisoč evrov neto dodane vrednosti, 2 odstotka več kakor v letu 2019. Rast neto dodane vrednosti zasavskih podjetnikov je bila tako za dve odstotni točki večja od rasti neto dodane vrednosti vseh slovenskih podjetnikov. Kar četrtnino neto dodane vrednosti v regiji so ustvarili podjetniki s področja gradbeništva.

Soočajo se z izzivi, vezanimi na zapiranje premogovnikov

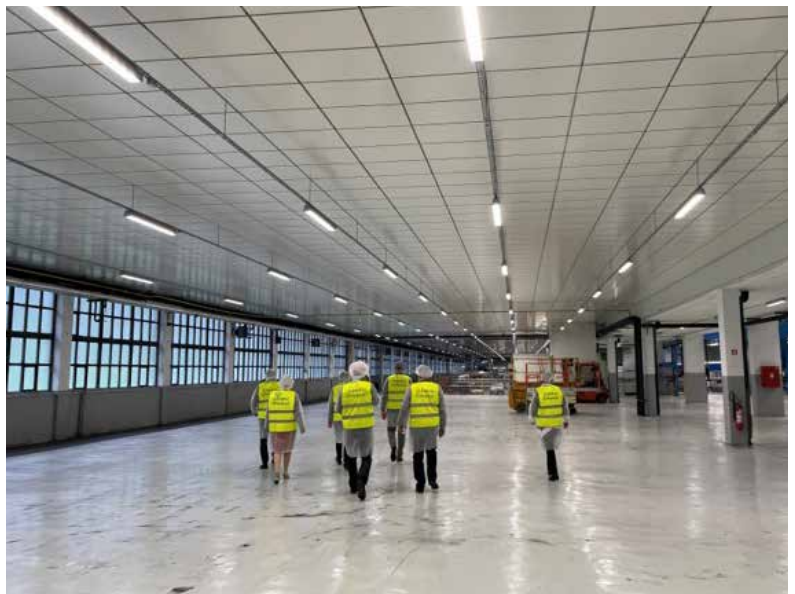
Zasavje se sicer kot nekdanja premogovna regija še vedno sooča z izzivi, vezanimi na zapiranje premogovnikov, ki so 200 let krojili gospodarsko in splošno družbeno sliko regije, prizna direktorica Zasavske gospodarske zbornice. Evropska komisija bo zato skladno s Strategijo za izhod iz premoga in Območnim načrtom za izstop iz premoga za Zasavje namenila dobršen del sredstev, ki bodo namenjena za prestrukturiranje regije in pravičen prehod v nizkoogljično regijo. Kot pravi Polčeva, bodo nosilci operacij, ki bodo podprte s pomočjo mehanizma, zasavska podjetja, ki od države pričakujejo, da bodo sredstva čim prej na voljo in da pri črpanju ne naletijo na administrativne ovire, zamude pri pridobivanju okoljskih in drugih dovoljenj. Hkrati pričakujejo, da se bo država držala načela debirokratizacije, kar bi prispevalo k zmanjšanju zamud pri obravnavi njihovih vlog.

Gradijo obrtno-industrijske cone, ki bodo potrebovale primeren dostop

Velik izziv gospodarstva v regiji je zagotovo tudi otežena prometna dostopnost, pravi sogovornica. »Gospodarstvo in lokalne skupnosti na državo že leta naslavljaajo pobude za izgradnjo nove navezave na avtocestno povezavo A1, izgradnjo predora Trbovlje – Prebold, ki bi delno razbremenil »zasavsko vpadnico«, hkrati pa omogočil neprimerljivo hitrejši transport skozi regijo. V Zasavju so se ali pa se bodo v kratkem zgradile obrtno-industrijske cone v vseh štirih zasavskih občinah, ki bodo potrebovale primeren dostop,« pojasnjuje. Hkrati Zasavje po besedah sogovornice še vedno pesti najnižji BDP v Sloveniji, več kot polovica dnevnih delovnih migrantov, ki se vozi na delo iz Zasavja v druge regije, in pomanjkanje ustrezne delovne sile.

S preходом na zeleno, digitalno, trajnostno naravnavo, krožno gospodarstvo, se bo tudi Zasavje soočilo z izzivom pri zagotavljanju ustreznega, kompetentnega kadra, je prepričana. »Zasavsko gospodarstvo od države pričakuje pomoč pri vzpostavitvi pogojev za učinkovit prehod mladih iz izobraževalnega sistema na trg delovne sile, hkrati pa pričakuje tudi

S preходом na zeleno, digitalno, trajnostno naravnavo, krožno gospodarstvo, se bo tudi Zasavje soočilo z izzivom pri zagotavljanju ustreznega kadra.

Zasavje bo imelo v prihodnjih sedmih letih priložnost za dodatno prestrukturiranje regije v kontekstu pravičnega prehoda.

pomoč pri zmanjšanju ovir pri pridobivanju delovnih dovoljenj za tujce, bolj učinkovitemu sistemu povezanosti med potrebami gospodarstva z vidika človeških virov in izobraževalnim sistemom,« pravi Polčeva.

Naslednjih deset let bo zahtevnih

Sogovornica meni, da bo obdobje naslednjih desetih let za zasavsko gospodarstvo zahtevno z vidika ohranjanja podobne stopnje gospodarske aktivnosti in rasti zaradi posledic epidemije, vendar kljub vsemu ocenjuje, da je gospodarstvo v regiji vsekakor sposobno ohraniti podobno stopnjo aktivnosti in jo celo izboljšati. »Zasavje bo imelo v prihodnjih sedmih letih priložnost za dodatno prestrukturiranje regije v kontekstu pravičnega prehoda. Poleg preusmeritev določenih gospodarskih panog se bo morala prilagoditi tudi struktura zaposlenih, ki bodo ustrezno usposobljeni za delo (tudi v smislu avtomatiziranih proizvodnih procesov, digitalizacije itd.),« še poudari.

Pesti jih pomanjkanje elektronskih komponent na tržišču, a kljub temu nizajo številne uspehe

Podjetje Dewesoft je na področju raziskav in razvoja prisotno na svetovnem trgu. Kot pojasnjuje direktor Andrej Orožen, razvojni oddelki kljub splošno slabi zdravstveni sliki poslujejo, čeprav velika podjetja začasno manjšajo proizvodne dejavnosti. »V ozadju pa tako proizvajalce kot tudi nas pesti pomanjkanje elektronskih komponent na tržišču. Seveda pomanjkanje izkoriščajo tudi prodajne verige in nerazumno višajo cene. Ob doseganju visoke dodane vrednosti pri razvoju in proizvodnji merilne tehnike se to povišanje cen ne zajeda v smisel ekonomskega poslovanja in obstoja podjetja, nam pa vsekakor jemlje hudo potrebna sredstva za velik in hiter nadaljnji razvoj,« pravi.

Uspehi podjetja pa so kljub vsemu številni. Zadnji spadajo predvsem na področji vesoljske in avtomobilске industrije. Ob pomoči francoskega partnerja je izstreliliše raket Evropske vesoljske agencije (ESA) opremljeno z merilno opremo podjetja Dewesoft, beležijo pa tudi veliko večjo prisotnost v podjetjih BMW in Volkswagen. »Poleg trajnostnega napredka v teh podjetjih pa v letu 2021 beležimo tudi dobavo največjega v Dewesoftu izdelanega merilnega sistema v indijski vesoljski program (ISRO),« dodaja Orožen,

Iz poslovnega registra se je izbrisalo manj družb kot leta 2019

Po podatkih Poslovnega registra Slovenije se je v letu 2020 v zasavski regiji na novo registriralo 46 družb (1 manj kot v letu 2019) in izbrisalo 41 družb (24 manj kot v letu 2019). V letu 2020 je bilo v zasavski regiji začeti 14 stečajnih postopkov družb (7 več kot v letu 2019) in 4 stečajni postopki podjetnikov (en več kot v letu 2019). Zaradi stečaja pa je bilo izbranih 20 družb (14 več kot v letu 2019) in 2 podjetnika (2 manj kot v letu 2019).

ki poudari, da so uspehi predvsem plod odličnega dela vseh zaposlenih, zato bodo tudi v naslednjih letih veliko energije posvetili izobraževanju vseh zaposlenih, izboljšanju pogojev dela ter poslovnemu sodelovanju s ključnimi akterji na področju razvoja merilne tehnike.

Proizvodnjo modernizirajo v skladu z načeli Industrije 4.0

V podjetju ETI Elektroelement letos beležijo izredne prodajne rezultate in ocenjujejo, da bodo dosegli okoli 14-odstotno rast prihodkov v primerjavi s letom 2020. Poleg tega letos končujejo obsežen naložbeni cikel v posodobitev proizvodnje in prenovo izdelkov, saj bodo v obdobju 2019–2021 njihove investicije znašale kar 36,8 milijona evrov. Največ so vložili v tehnološko opremo (29,2 milijona evrov), samo v letošnjem letu pa bodo skupne investicije znašale 14,5 milijona evrov. »Največji poudarek je seveda na modernizaciji proizvodnje v skladu z načeli Industrije 4.0. Glavna pridobitev in tudi največja investicija tega obdobja je avtomatska proizvodna linija zaščitnih stikal na diferenčni tok EFI-P. Linija je že polno operativna, v letošnjem letu pa smo zabeležili 25-odstotno rast prodaje teh zaščitnih stikal,« razložijo.

Velike korake naprej so storili tudi na področju proizvodnje varovalk, saj so, kot pravijo, avtomatizirali celotno proizvodnjo nožastih talilnih vložkov NV programa. Ti se trenutno izdelujejo na petih proizvodnih linijah, ravnokar pa je bila izdelana tudi šesta, največja in najbolj kompleksna varovalčna proizvodna

485
km2 površin

57.059
prebivalcev

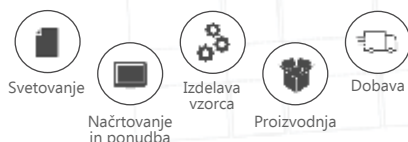
3.962
podjetij

12.287
(EUR/preb.)
reg. BDP

48 %
delovne aktivnosti

KARTEM
PROIZVODNJA KARTONSKE EMBALAZE

OD IDEJE DO IZVEDBE
Po najhitrejši poti

PONUDBA TRANSPORTNE IN KOMERCIJALNE EMBALAZE TER P.O.S. STOJAL

linija. Tudi na področju NV talilnih vložkov v letošnjem letu beležijo rast prodaje. »Hkrati se v preteklih dveh letih lahko pohvalimo tudi s pomembnejšimi investicijami v nadgradnjo avtomatske montažne linije varovalčnih ločilnikov EFD, proizvodnjo sestavnih delov D0 talilnih vložkov ter v nekatere programe tehnične keramike (avtomatska linija za rezanje, mletje in testiranje cevi za srednjenapetostne talilne vložke VV, naprave za avtomatsko stiskanje in izdelavo osnov cilindričnih talilnih vložkov ipd.),« pravijo.

Z avtomatizacijo in digitalizacijo so dosegli bistveno večjo produktivnost

Njihov naložbeni cikel pa s tem še ni zaključen, saj bodo kmalu realizirali še avtomatsko proizvodno linijo inštalacijskih odklopnikov ETIMAT P6/P10. Kot pojasnijo, gre za proizvodno linijo, ki bo lahko izdelala 10,5 milijona polov na leto, obsegala bo sedem montažnih modulov, izdelek in njegovi podsklopi pa bodo skozi proizvodni proces prestali 17 meritev in testiranj. Postopek izdelave odklopnika bo po njihovih trditvah popolnoma avtomatiziran – vse od osnovne komponente do pakiranja, vključno s testiranjem izdelka, bo potekalo brez enega samega ročnega upravljanja.

S procesi avtomatizacije proizvodnje in digitalizacije so, kot pravijo, dosegli več pozitivnih učinkov. »Izboljšali smo učinkovitost svojih procesov ter povečali proizvodne zmogljivosti. Tudi podatki o produktivnosti kažejo bistveno izboljšanje, v zadnjih treh letih se je v povprečju dvignila za 23 odstotkov,

na EFI-P stikalih pa od uvedbe avtomatske linije kar za 66 odstotkov,« so zadovoljni.

Pomembno prednost predstavlja tudi nadaljnje izboljšanje nadzora kakovosti izdelkov. Na novih proizvodnih linijah namreč vsak izdelek prestane vse potrebne meritve, testiranja in video kontrole, ki se zapisujejo v podatkovno bazo, sledljivost pa je zagotovljena s pomočjo DMC (Data Matrix Code) kode, odtisnjene na ohišju. S pomočjo avtomatizacije pa so izboljšali tudi pogoje dela za zaposlene ter zagotovili visok nivo varnosti pri delu.

Prejeli nagrado Tovarna leta 2021

Za svoja prizadevanja so v oktobru prejeli nagrado Tovarna leta 2021, ki jim predstavlja še dodatno potrditev za njihovo uspešno delo. »V ETI-ju poudarjamo, da je celoten razvoj in napredek, dosežen v zadnjih letih, plod dolgoletnih izkušenj, strokovnega znanja in inovativnosti vseh ETI-jevih zaposlenih in tako je ta nagrada uspeh vseh, ki skupaj ustvarjamo zgodbo ETI-ja.«

In kaj jih čaka v prihodnje? V naslednjem letu pričakujejo zmerno rast, sicer nižjo kot letos. Ocenjujejo, da bodo na največ izzivov naleteli v dobavni verigi, »tako glede razpoložljivosti kot visokih cen ključnih materialov (neželeznih kovin), komponent in energentov«.

Gradbena panoga v času epidemije skoraj nemoteno delovala

V tovarni gradbenega materiala Xella porobeton trenutno gospodarsko stanje v regiji ocenjujejo kot stabilno, upajo pa, da bodo finančne spodbude za gospodarsko konkurenčnost in razvoj regijo še dodatno okrepile. »Gradbena panoga je bila v času korona krize ena redkih, ki je skoraj nemoteno delovala. To je seveda pomembno vplivalo na našo dejavnost, ki je bila vseskozi aktivna. A podražitev energentov in tudi ostalih surovin je povzročila večanje stroškov proizvodnje porobetona, zato se je tudi končna cena gradbenega materiala zvišala,« pravijo. Svoj uspeh pripisujejo večletni dobri poziciji na trgu gradbenih materialov. »Vse več ljudi prepozna gradbeni material Ytong kot enega izmed tradicionalnih in vsestranskih materialov za izgradnjo ali obnovo objektov. Okolju prijazna proizvodnja

Zasavje se kot nekdanja premogovna regija še vedno sooča z izzivi, vezanimi na zapiranje premogovnikov.

Tjaša Polc, direktorica Zasavske gospodarske zbornice

V tovarni gradbenega materiala Xella upajo, da bodo finančne spodbude za gospodarsko konkurenčnost in razvoj regijo dodatno okrepile.

InterCal
by Wietersdorfer

InterCal Slovenija, s sedežem v Zagorju ob Savi, je del skupine Wietersdorfer, ki je s 70 podjetji že več kot 125 let mednarodno dejavna v cementnem, cevnem in industrijskem mineralnem sektorju. Proizvodnja apna v Zagorju ima skoraj 220 letno tradicijo. Danes InterCal Slovenija svojim kupcem kot partner dobavlja visoko kakovostne izdelke iz apna in apnenca ter ponuja inovativne rešitve. S svojimi izdelki oskrbuje kupce s področja jeklarstva, kemične in steklarne industrije, gradbeništva ter kmetijstva. K ohranjanju okolja in narave pripomore z dobavami izdelkov za čiščenje odpadnih plinov in voda v različnih industrijskih procesih. Trajnost in zanesljivost sta ključna dejavnika uspeha.

www.intercal.si

trajnostnega gradbenega materiala porobetona, s katerim zgradimo energetske učinkovite objekte, pa bo v prihodnje, upamo, še večja vzpodbuda za zelene investicije v gradbeništvu, ki seveda pomembno prispevajo k zmanjševanju vplivov na okolje,« sklenejo.

Vse se draži, predvsem zemeljski plin in elektrika

Tudi v Steklarni Hrastnik opažajo, da se regija še vedno spopriema z razmerami in posledicami, ki sta jih za seboj pustila premogovništvo in druga težka industrija, a je »v zadnjih letih opaziti trend rasti inovativnosti in razvoj tehnološko naprednih podjetij, kar v Steklarni Hrastnik zelo pozdravljamo«. Veseli jih tudi, da bo Zasavje iz različnih programov in skladov v prihodnje dobilo ustrezna in pravično razporejena sredstva, ki bodo omogočila še več možnosti za razvoj inovativnih in novih razvojnih podjetij. »Steklarna Hrastnik, ki je sicer v Zasavju prisotna že od leta 1860, je vsekakor izjemen primer tega, da se podjetje da transformirati – tako razvojno kot trajnostno,« pravijo.

Veliko namreč vlagajo v trajnostni, zeleni razvoj, obenem pa si nenehno prizadevajo za višjo produktivnost, učinkovitost in zmanjšanje porabe vseh energentov. Njihov cilj je proizvodnja stekla z bistveno nižjimi vplivi na okolje, hkrati pa brez kompromisa pri zagotavljanju vrhunske kakovosti stekla. A kot dodajajo, so od začetka leta 2021, intenzivneje pa v zadnjih nekaj mesecih, izzivi pri razpoložljivosti in cenah električne energije, fosilnih goriv, surovin, embalaže ter transporta močnejši od učinkov teh prizadevanj. »Priča smo izjemnemu pritisku na povišanje nabavnih cen, predvsem zemeljskega plina in elektrike. Pristop v smeri zagotavljanja dolgoročnih partnerskih odnosov tudi na strani dobaviteljske verige je tako ključen, saj le na ta način lahko zagoto-

vimo partnerstvo našim kupcem,« verjamejo. Poleg tega pa z dobro zastavljeno strategijo o večletnem zakupu energentov zmanjšajo riziko v primeru tako izrednih podražitev oziroma skokov cen, kot smo jim priča v zadnjem obdobju. Dramatično večjega vpliva energetske krize v letu 2022 ne pričakujejo, »je pa to področje, ki mu bomo namenili več pozornosti, saj še vedno pričakujemo volatilitnost cen, predvsem na področju surovin in materialov«. Menijo, da so na tem področju sicer nujne takojšnje in sistemske rešitve s strani države in EU.

Povsem ogljično nevtralni želijo postati do leta 2050

Ker je eden njihovih glavnih ciljev razogljičenje podjetja, so najbolj ponosni na svojo inovacijo – najbolj trajnostno steklenico na svetu. »Najbolj trajnostna steklenica na svetu ni le pokazatelj preboja za Hrastnik1860, temveč predvsem dokaz, da je tranzicijo v trajnostno naravnost mogoče izvesti tudi na energetske intenzivnih področjih. Glavno vlogo v tem preboju pa nosi vodik,« pojasnjujejo. Tako pospešeno dekarbonizirajo in sistemsko znižujejo vplive na okolje. Z izvedbo vseh načrtovanih projektov načrtujejo do leta 2025 za tretjino nadomestiti porabo fosilnega goriva z zeleno energijo, za 10 odstotkov zvišati svojo energetske učinkovitost ter za več kot petino znižati svoj ogljični odtis. »Do leta 2030 imamo namen uresničiti ambiciozen cilj zmanjšati ogljični odtis za 40 odstotkov, povsem ogljično nevtralni pa želimo postati do leta 2050,« pravijo. [gg](#)

Steklarna Hrastnik je izjemen primer tega, da se podjetje da transformirati - tako razvojno kot trajnostno.

Eden glavnih ciljev Steklarne Hrastnik je razogljičenje podjetja, zato so ponosni na svojo inovacijo - najbolj trajnostno steklenico na svetu.

Pionirji priznanj za najboljše inovacije

Zasavska gospodarska zbornica je pobudnica podeljevanja regijskih in nacionalnih priznanj najboljšim inovatorjem in inovacijam. Zbornica v tem letu obeležuje že četrto stoletje od prve podelitve priznanj, v petindvajsetih letih podeljevanja le-teh pa je ideja iz Zasavske gospodarske zbornice prerasla v vseslovensko gibanje. Kot pojasnjuje direktorica Tjaša Polc, iz Zasavske gospodarske zbornice izhaja tudi vseslovenska idejna zasnova Investicijske platforme GZS. Platforma vsebuje informacije o investicijskih namerah in potencialu gospodarstva v Sloveniji na enem mestu. »Zbrani podatki o investicijah bodo zagotavljali višjo dodano vrednost, nova visoko kvalitetna delovna mesta, prispevali k zmanjševanju ogljičnega odtisa in uvajanju krožnega gospodarstva, ki pa lahko prepričajo odločevalce, da večji delež sredstev namenijo gospodarstvu in institucijam znanja,« verjame.

V podjetniškem pospeševalniku Katapult »nastajajo neverjetne sinergije«

V Zasavju po podatkih zbornice najvišjo dodano vrednost na zaposlenega ustvarjajo ETI Elektroelement, Steklarna Hrastnik, Bartec varnost in TKI Hrastnik, med srednjimi podjetji pa Dewesoft ter Strip's. »Navdihujoča zgodba podjetja Dewesoft z izjemnim strokovnim znanjem, podjetniško strastjo in pogumom verjetno navdušuje marsikoga. Ne gre pozabiti niti na podjetniški pospeševalnik Katapult iz Trbovelj, kjer nastajajo neverjetne sinergije med različnimi področji podjetniškega udejstvovanja,« pravi direktorica območne zbornice Tjaša Polc. Prav letošnji nominiranec Gazele Savinjsko-Zasavske regije je podjetje Chipolo, »prebivalec Katapulta«. »Chipolo je zgodba o uspehu v slovenskem in svetovnem start-up ekosistemu. Zgodba Chipola se je začela z lansiranjem izdelka na svetovno znano platformo za množično financiranje produktov, ki še

niso na trgu. Danes podjetje zaposluje preko 30 oseb, ustvarja skoraj 40 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega in je eden izmed treh izbranih dobaviteljev svetovno znanega podjetja Apple. Hkrati je Chipolo prejemnik regijskih in nacionalnih priznanj za najboljše inovacije preteklih let,« pojasnjuje Polčeva. Sogovornica izpostavi še inovativno malo podjetje AformX, ki deluje na področju razvoja novih kompozitnih materialov. »Podjetje je vključeno v strateško razvojno-inovacijsko partnerstvo SRIP MATPRO, katerega cilj je vzpostavitev verig vrednosti s poudarkom na proizvodnji materialov, namenjenih proizvodnji kompleksnih izdelkov z visoko dodano vrednostjo in velikim potencialom za umestitev v globalne vrednostne verige,« dodaja. Projektno pisarno za operacijo SRIP MATPRO sicer vodi Zasavska gospodarska zbornica.

Litija se gospodarsko in turistično prebujala

»Litija je posebna občina,« pravi Franci Rokavec, ki je njen župan že četrti mandat in jo torej zelo dobro pozna. Na njenem območju, v Spodnji Slivni pri Vačah, je geometrično središče Slovenije (GEOSS), najdaljša slovenska reka Sava pa pri Litiji naredi svoj največji ovinek. Poleg geografskih značilnosti pa se občina Litija lahko pohvali še s številnimi drugimi posebnostmi. Na primer z enim najstarejših rudnikov svinca in barita Sitarjevec v Litiji, ki so ga sicer leta 1965 zaprli, a je zdaj zaživel v novi, turistično-izobraževalni vlogi. Potem je tu tudi Oglarska dežela na Dolah pri Litiji. V tem kraju je smučišče z umetnim zasneževanjem, in kadar je dovolj snega, nudi tudi nočno smuko.

Gospodarska posebnost: Predilnica Litija

Predilnica Litija je eno redkih podjetij tekstilne industrije, ki se je ohranilo v Sloveniji in se uvršča med tri najboljše predilnice v Evropi. Ima okoli 350 zaposlenih, dodana vrednost na zaposlenega pa je okoli 40.000 evrov, kar je za to dejavnost lep dosežek; ob tem, da je bila predilnica ustanovljena leta 1885!

V občini so tudi druge dejavnosti, med drugim avtomobilska industrija (podjetje KGL), gradbena (Trgograd, Šuštar Trans), prevoznika (Omahen Transport) in proizvodnja svetil (Lumenia), poleg tega pa je še okoli 500 obrtnikov oziroma malih podjetnikov. Kmetijsko-gozdarska zadruga Litija, ki ima okoli 350 članov, ima poleg svoje osnovne dejavnosti tudi lastno trgovino.

K gospodarskemu utripu je prispevala tudi izgradnja dolenske avtoceste, ki je skrajšala pot do Ljubljane. Zelo pomembno je, da jim je z operaterji, predvsem s Telekomom, z optičnim omrežjem celotno uspelo opremiti območje občine (97 ali 98 odstotkov). Tako so ta območja spet postala zanimivejša tudi za mlade.

Naložbe v teku in načrti

Na gospodarskem področju želi občina v prihodnjih letih urediti dodatnih 10 ha površin v coni Zagorica. Kljub epidemiji pa je priložnost v razvoju zelenega trajnostnega turizma, ki ga simbolizira 'turistični trikotnik Srca Slovenije'; Geoss z zgodovinskimi znamenitostmi Vač, rudnik Sitarjevec z naravnimi danostmi, ki jih dopolnjuje reka Sava in prostranstvo Oglarske dežele.

Vidno ime v livarski industriji

Podjetje Telkom je znano po visokokakovostnih aluminijevih proizvodih, ki so vgrajeni v izdelke iz različnih industrijskih panog. Naše komponente najdete v avtomobilih, ogrevalnih sistemih in kmetijskih strojih, pa tudi v malih gospodinjstvih aparatih.

Zametki podjetja segajo v šestdeseta leta prejšnjega stoletja z ustanovitvijo obrata za proizvodnjo kovinskih delov iz gravitacijskega in tlačnega litja. Čez leta se je podjetje postopoma razvijalo, širilo in spreminjalo lastništva ter organizacijske oblike, dandanes pa za izpolnitev kupčevih zahtev uporabljamo livarske celice zaporne moči od 5400 kN do 9500 kN, kar lahko predstavlja maso aluminijevih odlitkov med 20 g in 6 kg.

V zadnjih letih se poleg osnovne dejavnosti visokotlačnega litja osredotočamo tudi na ponudbo kompleksnejših izdelkov, zato krepimo svoje kompetence na področju mehanske obdelave ulitkov, montaže in prašnega barvanja ulitkov. Opremljeni smo tudi za manjša popravila livarskih orodij, kar omogoča hitro, učinkovito in fleksibilno odpravo napak.

Velik poudarek na odnosih

Velik poudarek namenjamo ohranjanju medsebojnih odnosov, zaupanja in zadovoljstva naših strank, saj menimo, da sta zvestoba in skupno dolgoročno sodelovanje prava pot za uspeh. Najprej moramo razumeti njihove vrednote, ambicije in prioritete, šele nato lahko izpolnjevamo njihova pričakovanja. Naše znanje in dolgoletne izkušnje nam pomagajo pri oblikovanju inovativnih rešitev po meri vsakega posameznega kupca. Strankam in poslovnim partnerjem nudimo tudi prodajne aktivnosti, ki se kažejo v obliki tehnične podpore, hitre odzivnosti in fleksibilnosti.

Prek sponzorstev in donacij podjetje podpira prostovoljne organizacije, društva

letih v proizvodnem procesu zamenjali praktično vso pomembno proizvodno opremo.

V dolgoročnem načrtu za naprej imamo selitev celotne proizvodnje na eno lokacijo, kar bo izboljšalo proizvodni proces in nam omogočilo tudi nadaljnjo širitev. Trenutno smo v procesu prenove informacijskega sistema, kar bo dvignilo stopnjo digitalizacije podjetja in nam povečalo učinkovitost, prilagodljivost in konkurenčnost.

in zavode na področju športa, kulture in izobraževanja, vsakoletno pa tudi razpisujemo kadrovske štipendije za dijake in študente, ki se izobražujejo na področju strojništva in elektrotehnike.

Obetajo se širitve

Podjetje Telkom je izvozno usmerjeno, zaradi narave naše dejavnosti pa gravitiramo v srednjo Evropo. Z zavestjo o možnosti nadaljnje širitve podjetja smo investirali v dodatne površine na območju občine Trbovlje, ki so primerne za vzpostavitev proizvodne dejavnosti, in jih opremili z okolju prijaznimi materiali (sončna elektrarna itd.). Velik del ustvarjenih prihodkov namenimo tudi naložbam v stroje, opremo in infrastrukturo; tako smo v zadnjih petih

Za največje uspehe v preteklih letih štejemo, da smo uspešno prebrodili vsa krizna obdobja v zadnjih 30 letih, se postopoma širili in utrdili svoj položaj v livarski industriji.

Zelo nam je v ponos, da nas kupci prepoznajo po naših visokih standardih kakovosti in se na nas obračajo z najzahtevnejšimi specifikacijami aluminijevih ulitkov, vztrajnost, trdo delo in zavezanost h kakovosti pa so nas umestili tudi na lestvico najboljših 50 zasavskih podjetij.

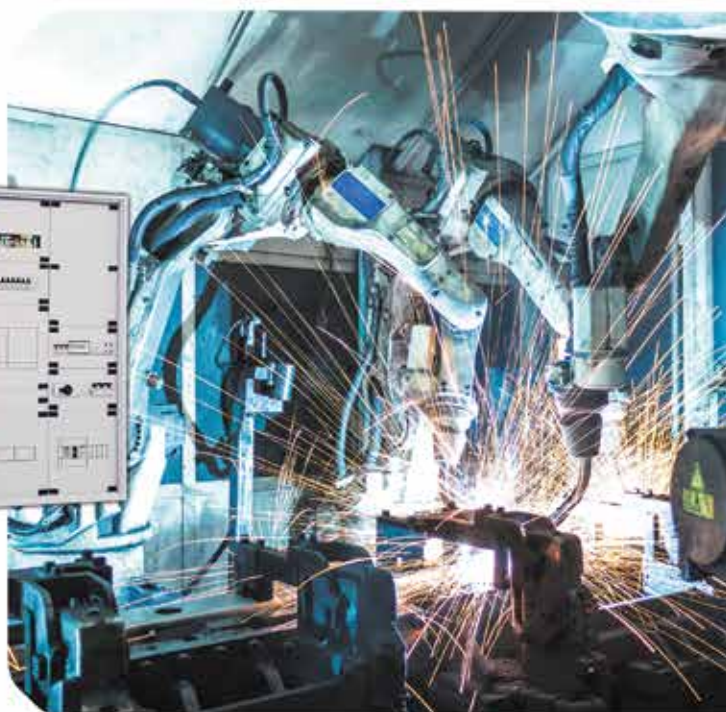
Zgradbe

Celostne rešitve za zaščito
električnih inštalacij

ETI

Industrija

PV sistemi

www.etigroup.eu

Zasavska regija

Ukrepi za izhod iz premogovništva bodo pretresli gospodarsko sliko v Zasavju

Evropska komisija bo med drugim podprla diverzifikacijo in preusmeritev gospodarstva, številne naložbe v raziskovalne in inovacijske dejavnosti, dekontaminacijo objektov, sanacijo zemljišč in naložbe v krepitev krožnega gospodarstva. V evropskem Skladu za pravični prehod je za prestrukturiranje slovenskih premogovnih regij namenjenih 235 milijonov evrov. Glavno vlogo pri pripravi projektov bo imelo lokalno gospodarstvo.

Nina Šprohar

Za Zasavje so predvidene tudi naložbe v krepitev krožnega gospodarstva.

Zasavje kot nekdanja premogovna regija danes potrebuje podporo za gospodarsko in socialno prestrukturiranje, saj se še vedno spopada s težavami zaradi opustitve rudarske dejavnosti. Kot pojasnjuje direktorica Zasavske gospodarske zbornice Tjaša Polc, je Evropska komisija v okviru zasledovanja ciljev Pariškega sporazuma analizirala trenutno stanje v regiji in predlagala ukrepe, ki se bodo financirali iz evropskega mehanizma za pravični prehod. »Ukrepi bodo podpirali dejavnosti, kot so na primer produktivne naložbe v mala in srednja podjetja, vključno z zagonskimi podjetji, ki bodo spodbudili diverzifikacijo in preusmeritev gospodarstva, naložbe v raziskovalne in inovacijske dejavnosti ter spodbujanje prenosa naprednih tehnologij v skladu s slovensko strategijo pametne specializacije, naložbe v uvajanje tehnologije in infrastrukture za cenovno dostopno čisto energijo, naložbe v digitalizacijo, izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev,« našteje.

Zaradi onesnaženosti in degradacije okolja pa so za Zasavje predvideni tudi ukrepi, kot so denimo naložbe v regeneracijo in dekontaminacijo objektov, sanacijo zemljišč, v projekte za spremembo namembnosti ter naložbe v krepitev krožnega gospodarstva.

Večina nosilcev projektov je iz gospodarstva

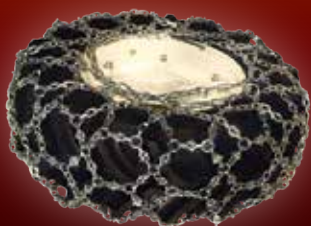
Območni načrt za Zasavsko premogovno regijo v tranziciji, v katerem so navedeni ukrepi za prestrukturiranje zasavske regije, bo po besedah Polčeve služil kot podlaga za črpanje sredstev iz evropskega Sklada za pravični prehod, iz katerega bo namenjenih 235 milijonov evrov za prestrukturiranje slovenskih premogovnih regij. »Velika večina nosilcev operacij in projektov, ki bodo v Zasavju sofinancirani iz sredstev Sklada za pravični prehod, je iz gospodarstva. Zasavska gospodarska zbornica je imela pomembno vlogo pri oblikovanju konzorcijev za namen prijave projektov oziroma njihove uvrstitve v Območni načrt

Postopno zapiranje Rudnika Trbovlje-Hrastnik

V pripravi je novela zakona o postopnem zapiranju Rudnika Trbovlje-Hrastnik in razvojnem prestrukturiranju regije. S predlaganim zakonom se rok za zaključek zapiranih del podaljšuje na konec leta 2023. Na ta način se bo po načrtih države omogočilo dokončanje predvidenih zapiranih del ter izvedba upravnih postopkov z namenom pridobitve odločbe o prenehanju pravic in obveznosti.

IZDELAVA PROFESIONALNIH SNEŽNIH VERIG za traktorje, tovornjake in viličarje

SNEŽNE
VERIGE

JE&GR d.o.o.

Cesta 9. avgusta 100
SI-1410 Zagorje ob Savi
DŠ SI84418826

www.je-gr.com

☎ 03 56 68 630

☎ 041 758 896

✉ info@je-gr.com

IZDELAVA VSEH VRST NASADIL ZA VRATA IN OKNA

**2D NASTAVLJIVA
3D NASTAVLJIVA
ZA KOVINSKI PODBOJ
STILNA
NASADILA PO NAROČILU**

Leta prenehanja rabe premoga še niso določili

Nacionalna strategija za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda bo določila leto prenehanja rabe premoga za proizvodnjo električne energije v Sloveniji in strategijo pravičnega prehoda dveh slovenskih regij, ki sta močno zaznamovani s premogovništvom – savinjsko-šaleške (SAŠA) regije in zasavske regije. Predlog Ministrstva za infrastrukturo RS je bil, da iz premoga izstopijo leta 2033, a so številni deležniki opozorili, da je ta letnica nesprejemljiva.

za pravični prehod Zasavja kot nekdanje premogovne regije,« pravi sogovornica. Zasavska gospodarska zbornica je vključena v dva projekta, ki bosta kandidala za sofinancirana sredstva iz Sklada za pravični prehod premogovnih regij: Platforma za rast in razvoj malih in srednjih podjetij ter Digitalizacija, modernizacija intralogističnih procesov znotraj zasavskih gospodarskih družb.

»Upamo, da država misli resno«

Strategijo za izstop iz premoga podpirajo tudi podjetja. »Upamo, da država misli resno,« pravi direktor podjetja Dewesoft Andrej Orožen. »Načrte podjetja smo priredili večji finančni sposobnosti v primeru izvedbe nacionalnega projekta. Ob povečanih sredstvih si želimo občutno vplivati na dogajanja v regiji,« dodaja. A kot opozori, razvoj dogodkov spremlja »razočaranje glede zanesljivosti informacij, jasnih časovnic in spreminjanja dejstev, brez prestopa iz virtualnih zaključkov do realnih števil sofinanciranja«.

Načrti bodo pomembno vplivali tudi na Steklarno Hrastnik, kjer računajo na nepovratna sredstva za prijavljene projekte, med drugim tudi za izjemno pomemben projekt postavitve nove »zelene« steklarne na degradiranem rudniškem območju. [gg](#)

Strategijo za izstop iz premoga podpirajo tudi podjetja. »Upamo, da država misli resno,« pravi direktor podjetja Dewesoft Andrej Orožen.

Nadejajo se uspešnega poslovanja in nadaljnje rasti

Podjetje Cerroz, d. o. o. je regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju, ki je nastal leta 2005 na podlagi medobčinske pogodbe in trenutno zaposluje 34 ljudi. Lasti si ga pet občin – Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik, Litija in Radeče, v katerih je podjetje zadolženo za obdelavo in odlaganje odpadkov.

Podjetje je v preteklosti zapadlo v veliko krizo; zaradi prehoda ene od občin k drugemu izvajalcu je prišlo celo do 30-% izpada dohodkov, zaradi česar je bilo podjetje primorano iskati nove tržne niše. Konec leta 2018 pa se je stanje z nastopom novega direktorja Enesa Rakoviča postopno izboljšalo. Od takrat je podjetje povrnilo večino dolga do dobaviteljev in zadnji dve leti posluje pozitivno, danes pa se uvršča na lestvico top 50 zasavskih podjetij, kar si štejejo za velik uspeh, sploh glede na pretekle težave.

V prihodnosti bodo skušali postati čim bolj konkurenčni ostalim podjetjem v tej branži. V načrtu imajo zaprtje odlagalnega polja v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem in zadovoljitev vseh okoljskih zadev, da bo okolje primerno za vse okoliške prebivalce in mesto Hrastnik. V podjetju ostajajo optimisti in so prepričani, da bodo v dejavnosti lahko še napredovali, vsekakor pa je prioriteta še naprej kakovostno skrbeti za obdelavo in odlaganje odpadkov v Zasavju.

CERROZ
Za čisto Zasavje

V Trbovljah dejavno utirajo pot gospodarskemu razvoju

Naložbo Zasavskega podjetniškega inkubatorja in Posodobitve OIC Nasipi sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Ustvarjajo ugodne pogoje za delovanje uveljavljenih in novih podjetij, in sicer z infrastrukturno posodobitvijo obrtno-podjetniške cone Nasipi, gradnjo Zasavskega podjetniškega inkubatorja in revitalizacijo opuščenih rudniških površin v gospodarske namene.

V Trbovljah sobivata rudarska preteklost in najsodobnejša tehnologija, danes pa je ključno razvojno vprašanje: Kako na celosten način pristopiti k razvoju gospodarstva?

Infrastrukturna posodobitev obrtno-podjetniške cone Nasipi

Najprej so v Občini Trbovlje pozornost posvetili obstoječim industrijskim conam v mestu. Ugotavljajo, da bo za širitev podjetij in s tem povečanjem delovnih mest v Obrtno-industrijski coni Nasipi treba to območje infrastrukturno posodobiti.

Izvedba projekta Infrastrukturna posodobitev obrtno industrijske cone Nasipi se je začela v tem letu. Največje težave obstoječe infrastrukture so bile vsekakor zelo oteženi dostopi s težkimi transportnimi vozili do podjetij ter preskrba zadostne moči električne energije, omejitve pri možnostih priključkov poslovnih subjektov na meteorno in še posebej fekalno kanalizacijo. Vse to pa je zaviralo nadaljnji razvoj industrijske cone. Ravno s tem razlogom je ključnega pomena

vzpostavitev potrebne javne infrastrukture, ki bo podjetjem omogočila postavitve novih oz. dograditev starih proizvodnih hal. »Veseli nas, da dela, ki so se sicer začela to pomlad, potekajo po načrtu in da bo projekt končan v prihajajočem letu, podjetjem pa bo prinesel specializirano in urejeno obrtno-industrijsko cono, v kateri bodo lahko delovala in se razvijala,« poudarjajo v Občini Trbovlje.

Zasavski podjetniški inkubator za prodorna podjetja in posameznike

Naslednji korak v smeri razvoja gospodarstva in podjetništva v občini je zagotovo ureditev zagonskega podpornega okolja za podjetja, ki na trgu še niso uveljavljena. V ta namen so v občini pristopili k izgradnji Zasavskega podjetniškega inkubatorja.

Namenjen bo podpori mladim in prodornim podjetjem ter inovativnim posameznikom in nudi spodbudno okolje za nastanek novih inovativnih idej, hkrati pa poskrbel, da bodo ta podjetja imela prostor, v katerem bodo skrbela za razvoj. Gradnja inkubatorja je že v polnem zagonu, prva podjetja pa bi v njem lahko svoj prostor našla že prihodnjo pomlad.

Revitalizacija opuščenih rudniških površin

»Zdelo se nam je prav, da v Trbovlje privabimo povsem nova podjetja, ki bodo ustvarila nova delovna mesta, zato je bilo treba poskrbeti tudi za to področje. V ta namen smo pred nekaj leti odkupili nekdanje opuščene rudniške površine, zdaj pa urejamo vse potrebno, da bi jih revitalizirali v gospodarske namene,« razlagajo na Občini.

Poskrbeli bodo za pripravo prostorskih aktov, sanacijo degradiranih površin in komunalno opremljenost zemljišč, pri tem pa si prizadevali pridobiti sredstva iz Sklada za pravičen prehod premogovnih regij.

»Samo ob ustreznih pogojih in primerni infrastrukturi se bodo podjetja odločala za širjenje svojih dejavnosti v Trbovlje. Naš cilj torej je, da jim to zagotovimo in v Trbovlje pripeljemo nova delovna mesta. Veseli nas, da s podjetji že podpisujemo pisma o nameri. Eno izmed podjetij, ki bo v Trbovlje pripeljalo 300 novih delovnih mest, je tudi Steklarna Hrastnik. Podjetje, ki bo v Trbovljah postavilo zeleno tovarno na 120.000 kvadratnih metrih površin, je zelo aktivno pristopilo k širjenju kapacitet v našo občino. Po njihovih načrtih naj bi se gradnja tovarne začela aprila 2023, predviden zaključek gradnje pa je julij 2024. Veseli nas, da tudi podjetja iz drugih občin prepoznajo potencial Trbovelj, saj bo prihod podjetij v Trbovlje pomenil ogromen zaposlitveni potencial ne samo za Trboveljčane, temveč za celotno regijo,« poudarjajo na Občini Trbovlje.

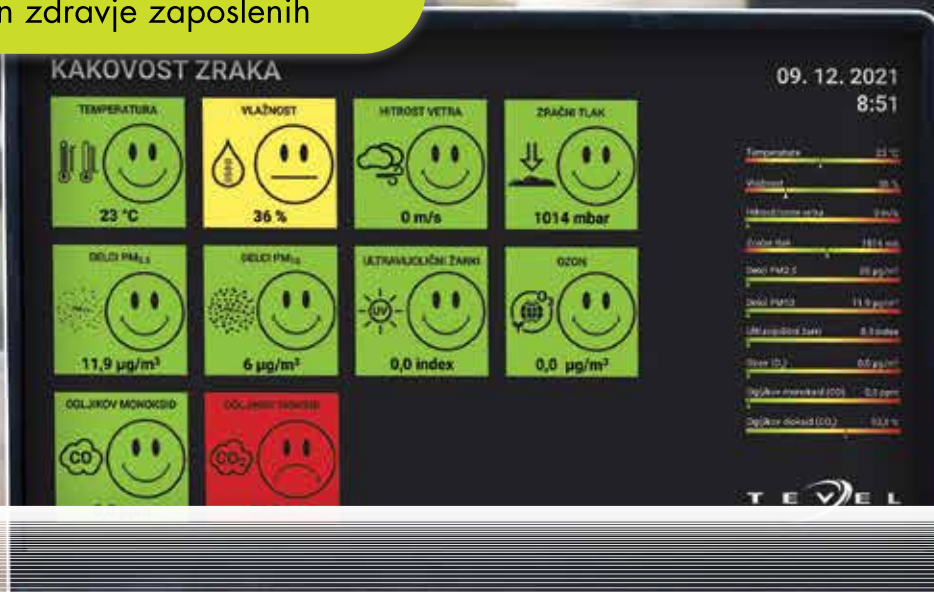
Kakšen zrak dihate?

Spremljajte kakovost zraka v vaših notranjih in zunanjih prostorih

Večina večji del dneva preživi v zaprtih prostorih doma ali na delovnem mestu

Meritve so osnova za ukrepe in ustvarjanje zdravega delovnega okolja

Boljši zrak za boljše počutje, produktivnost in zdravje zaposlenih

MX Galaxy Q-AIR je celovit sistem avtomatskega spremljanja in nadzora fizikalnih parametrov zraka (temperature, vlage, CO₂...), ki preko senzorjev omogoča zaznavo odstopanj merjenih fizikalnih veličin od dovoljene meje. Sestavlja ga več naprav, ki jih lahko povezujemo v integriran sistem.

NAŠA KVALITETA – VAŠA VARNOST

TEVEL, d. o. o., Borovniško naselje 7, 1412 Kisovec, Slovenija
www.tevel.si

Zasavska regija

Zasavci bodo z avtocestnim omrežjem povezani preko treh cestnih povezav

Čeprav bo tretja razvojna os Zasavje obšla, pa se jim kljub temu po zagotovilih ministrstva obeta nadgradnja cestnih povezav.

Nina Šprohar

»Z načrti za posodobitev cestnih povezav se somestju Trbovlje – Hrastnik – Zagorje ob Savi izboljšujejo možnosti za njihov prostorski in ekonomski razvoj,« zatrjujejo na MzL.

Na področju železnic je v letih 2022–2025 predvidena nadgradnja železniških postaj Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik.

Ministrstvo: Cestne povezave bodo ustrezne

V zasavski regiji so najbolj obremenjene ceste na območju Zagorja in Trbovelj, kjer se na dan povprečno pelje več kot 10 tisoč vozil. A kot obljublja na Ministrstvu za infrastrukturo RS (MzL), bodo cestno omrežje v regiji kmalu posodobili.

»Z načrti za posodobitev cestnih povezav se somestju Trbovlje – Hrastnik – Zagorje ob Savi izboljšujejo možnosti za njihov prostorski in ekonomski razvoj,« zatrjujejo. Kot pojasnjujejo, bo Zasavje na slovensko avtocestno omrežje priključeno preko posodobljene glavne ceste na odseku Šentjakob–Hrastnik, preko nove cestne povezave med Hrastnikom in Zidanim Mostom, preko cestne povezave med Celjem in Novim mestom ter preko alternativne cestne povezave Polzela–Trbovlje.

»Z omenjeno posodobitvijo in dograditvijo cestnih povezav bo cestna infrastruktura Zasavja ustrezno povezana z državnim in evropskim cestnim omrežjem,« so prepričani. Trenutno je projekt srednjega dela 3. razvojne osi v fazi državnega prostorskega načrtovanja, preučujejo se možnosti o najustreznejši rešitvi.

Nova cestna povezava Polzela–Trbovlje ter nova cesta za navezavo Zasavja na avtocesto

V načrtu je tudi nova cestna povezava Polzela–Trbovlje, ki je bila v letu 2018 tudi vključena v proračun. Dolžina nove cestne povezave bo približno 19 kilometrov, s predorom Vrhe v dolžini približno dva kilometra. Trenutno je objavljeno javno naročilo za izdelavo študije variant oziroma predinvesticijske zasnove v postopku priprave regionalnega prostorskega načrta, ki se izvaja s strani Občin Trbovlje, Prebold in Hrastnik.

Drugi pomembnejši cestni projekti v zasavski regiji pa zajemajo novogradnjo ceste za navezavo Zasavja na avtocesto A1 od Trbovlje–avtocesta A1 (podpisan je dogovor o skupni pripravi regionalnega prostorskega načrta), novogradnjo ceste Hrastnik–Zidani Most, kjer je gradnja prve etape predvidena v prihodnjem letu oziroma v letu 2023 (v sklopu del je predvidena tudi izgradnja treh mostov čez Savo in enega čez Savinjo ter šestih nadvoзов oziroma podvoзов).

V izdelavi je tudi projektna naloga za izdelavo pobude za izdelavo državnega prostorskega načrta za obvoznico Litija. Kot pravijo na MzL, bo javno naročilo predvidoma pripravljeno konec letošnjega leta. Poleg tega se v Zasavju obeta še rekonstrukcija ceste

- TRANSPORT
- IZKOPI
- ZIMSKA SLUŽBA
- BETONARNA
- SEPARACIJA

ŠUŠTAR
TRANS

www.sustartrans.si

Trojane–Izlake. Predvidena je ureditev skozi Kisovec v skupni dolžini 1860 metrov, predviden razpis za gradnjo pa je v letu 2022.

Obljubljenih tudi nekaj novih kolesarskih prog

Kar se tiče kolesarske infrastrukture, se trenutno pridobivajo potrebna soglasja o vzpostavitvi in vzdrževanju državne kolesarske povezave, ki poteka po obstoječih občinskih cestah na območju Ljubljane, Zidanega Mostu in Radeč.

Izdelan je bil tudi elaborat za začasno označitev kolesarskih povezav na območju investicijskega projekta Sava – Krka Bike. Soglasja o vzpostavitvi in vzdrževanju državne kolesarske povezave s strani vseh udeleženih občin so že podpisana, manjka le še soglasje za območja, kjer je investitor izgrajene infrastrukture Infra d.o.o., upravljavec pa Direkcija Republike Slovenije za vode, pojasnjujejo na MzL in dodajajo, da usklajevanja še potekajo.

Na področju železnic pa je v letih 2022-2025 predvidena nadgradnja železniških postaj Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik. [gg](#)

Prepoznavna in zanesljiva blagovna znamka

Avtotohiša Malgaj, d. o. o. je od svoje ustanovitve leta 1989 doživela uspešen razvoj v Skupini Malgaj. Ta združuje tri podjetja na dveh lokacijah, ki letno prodajo več kot 4.500 vozil, opravijo več kot 36.000 servisnih storitev in dosegajo letni promet skoraj 65 MIO €. Temelj za takšen dosežek so vsekar dober tehnični in strokovni nivo z visoko izobraženimi kadri, vlaganja v izpopolnitev tehnične opremljenosti in posluh za kupca.

Imamo celovito ponudbo novih in rabljenih vozil, ponujamo pa tudi vzdrževanje, servisiranje ter izvajanje leasing dejavnosti. S svojo dolgoletno prisotnostjo in visoko ravnojo storitve že leta zagotavljamo zadovoljstvo strank in njihovo zvestobo. Zgradili smo uspešno in prepoznano blagovno znamko, ki ji zaupajo stranke po celi Sloveniji. Zadovoljni smo, da so se predanost dejavnosti, vztrajnost, skrb za zadovoljstvo vseh zaposlenih in poslovna odličnost izkazali kot pravi način za zagotavljanje dolgoročnega uspeha in uspešni gradniki kakovostne in prepoznane blagovne znamke.

Najbolj ponosni smo na našo sposobnost prilagoditve trgu. Ko je prišlo do pomanjkanja novih vozil zaradi manjkajočih polprevodnikov, smo se hitro organizirali in izkoristili manko novih vozil s prodajo rabljenih. Na tem področju smo prepoznani po široki ponudbi in lastnemu produktu Malgaj garancije za brezhibno delovanje, kar nas loči od mnogih ostalih

ponudnikov rabljenih avtomobilov. Poleg tega pa smo za leto 2020 prejeli tudi laskavi naziv 'Dealer of the year' v slovenski mreži pooblaščenih trgovcev z vozili Renault, Nissan in Dacia.

Status invalidskega podjetja kot pomembna konkurenčna prednost

Sinet prisega na kakovost na vseh področjih, na katerih deluje na trgu, poleg nje pa ji pomembno konkurenčno prednost prinaša tudi status invalidskega podjetja.

Podjetje Sinet je bilo ustanovljeno pred 30 leti, leto dni kasneje pa si je pridobilo tudi status invalidskega podjetja. Ta status je zadržalo vse do danes in je tudi ena od pomembnih konkurenčnih prednosti našega podjetja na trgu. Čez leta se je podjetje širilo in razvijalo, določene dejavnosti je ukinilo, določene pa na novo uvedlo in s tem razširilo ponudbo na trgu.

Delovanje na petih področjih

Danes zaposluje 145 delavcev na petih vsebinsko zelo različnih področjih, kar nas tudi čvrsteje pozicionira na trgu, obenem pa lažje preživimo ob vseh tržnih turbulentah, ki so vsaj zadnja leta pogosto prisotna in bodo tudi v prihodnje.

Ukvarjamo se z varstvom pri delu in požarnim varstvom, meritvami in analizami negativnih vplivov industrije na okolje na mnogih področjih, ukvarjamo se s fizičnim in tehničnim varovanjem premoženja. Pohvalimo se lahko z najnovejšim certifikatom za delovanje varnostno nadzornega centra. Pretežen del invalidov imamo zaposlenih v proizvodnji parafinskih, elektronskih in solarnih sveč, ukvarjamo pa se tudi s tiskanjem raznolikih brošur, katalogov, koledarjev in promocijskega materiala.

Uspešni tudi v času koronavirusa

Kljub koronskim kriznim časom naše podjetje posluje dobro in stabilno. Letos bomo presegli 5,5 mio. EUR prihodkov, pa tudi rezultat poslovanja bo letos zelo dober. Vse to nas pozicionira med poslovno stabilna podjetja, rezultate svojega dela pa vsako leto v celoti usmerimo v razvoj in izboljšanje delovnih pogojev naših zaposlenih. S takšno politiko vzdržujemo tudi visoko raven socialne varnosti vseh v podjetju, posledično pa

krepiamo pripadnost delavcev do podjetja in njihove zavzetosti do dela.

Zapriseženi kakovosti

Kakovost proizvodov in storitev je naša prva prioriteta v odnosu do naših poslovnih partnerjev. Stremimo k cilju: »Nič reklamacij na letni ravni« na kateremkoli področju. Poslovnost, kakovost in cena so po tem vrstnem redu naše prioritete v odnosu do naših poslovnih partnerjev.

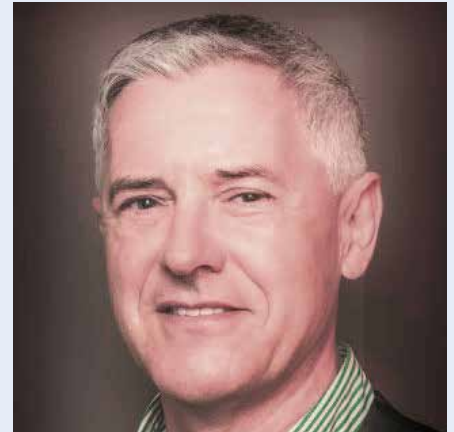
Slovenska družba je še vedno dokaj socialno usmerjena in to se odraža tudi v odnosu do ranljivih skupin, med katere sodijo tudi invalidi. Obstoječa zakonodaja je v Sloveniji na področju zaposlovanja invalidov dobro urejena in stimulira zaposlovanje invalidov. S tem se ne zagotavlja le socialna varnost težje zaposljivim ranljivim skupinam, ampak jim tudi omogoča lažjo socialno vključenost v družbo, kar je pa mnogokrat še pomembnejše kot njihova zaposlitev. Zato vsako naročilo storitve ali produkta v podjetju Sinet pomeni tudi pomoč pri zaposlovanju slovenskih invalidov.

Največji zaposlovalec invalidov v Zasavju

Zasavje je bilo v preteklosti znano kot industrijski kompleks s težko industrijo, zato je produciralo tudi mnogo delovnih invalidov. Sinet je že veliko let največji zaposlovalec invalidov v Zasavju in ponosni smo, da smo ob povsem konkurenčnih cenah na trgu z več kot 50

Nadomestna izpolnitev invalidskih kvot

POZOR: V primeru poslovanja z našim podjetjem je možno uveljaviti t. i. nadomestno izpolnitev invalidskih kvot, s čimer si podjetja lahko pomembno zmanjšajo poslovne stroške, če ne zaposlujejo dovolj invalidov po zakonu s tega področja.

Stojan Binder, direktor Sineta

% zaposlenimi invalidi poslovno uspešni in aktivni zaposlovalci tako invalidov kot neinvalidov.

Zaradi svojega statusa in poslovne uspešnosti zato v lokalni skupnosti in regiji uživamo ugled in podporo, sami pa temu okolju tudi vračamo po svojih možnostih z aktivnim sodelovanjem pri reševanju lokalnih težav.

Nenehna skrb za razvoj

Razvoj na vseh poslovnih področjih je ključnega pomena za dolgoročno stabilnost poslovanja podjetja, zato rezultate svojega dela vedno v celoti namenjamo investiranju v sredstva za izboljšanje poslovanja, izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih, digitalizacijo, nove programe. Ta politika bo prisotna v podjetju tudi v prihodnje, saj bodo zagotovo prišli tudi časi suhih krav, ki jih bomo pričakali v dobri kondiciji in jih tudi lažje preživeli.

SINET
Ko partner pomeni več
Sinet d.o.o. | Cesta 1. maja 83
1430 Hraščnik
E: info@sinet.si | www.sinet.si
T: +386 (0)3 565 40 21

Varnost in zdravje pri delu
Varstvo pred požarom
Varstvo okolja
Fizično in tehnično varovanje
Detektivska dejavnost
Proizvodnja sveč
Tiskarna
Čiščenje poslovnih prostorov

TRGOGRAD, d.o.o., LITJA
Breg pri Litiji 56, 1270 Litija
+386 (0) 1 8983 440 info@trgograd.net www.trgograd.net

30let

Podjetje je nastalo leta 1992 kot malo gradbeno podjetje. Z dinamičnostjo in posluhom za tržne vzgibe se je skozi svojo zgodovino dograjevalo in poskušalo trgu ponuditi čim bolj kompleksne stvari iz področja gradbeništva, gradbenih storitev in gradbenih proizvodov.

Sredi leta 2021 je podjetje preseglo število 220 zaposlenih. Usmerjeni smo k nenehnemu razvoju, zato vseskozi skrbimo za dodatna izobraževanja in izpopolnjevanja kadra na vseh področjih delovanja.

Podjetje na področju nizkih gradenj opravlja dela organizirano ter z lastno mehanizacijo.

Dela izvajamo na različnih področjih:

- Izvedbe cest: novogradnje; modernizacije; rekonstrukcije ter asfaltiranje cest, avtobusnih postajališč, krožišč, parkirišč, pločnikov, itd.
- Izgradnje komunalne infrastrukture: vodovodi; meteorne kanalizacije; fekalne kanalizacije; čistilne naprave; itd.
- Izgradnje objektov: oporni zidovi; podporni zidovi; skalne zložbe; mostovi; prepusti; itd.

V Ljubljani od leta 2013 deluje najsodobnejša asfaltna baza »Smodinovec« z lastnim laboratorijem, ki spremlja vse faze od proizvodnje do vgradnje asfaltnih zmesi. Obrat, ki na uro lahko proizvede 180 ton zmesi ima možnost proizvodnje nizkotemperaturnih asfaltnih zmesi z uporabo penjenega bitumna in uporabe recikliranega asfalta.

Od leta 2016 se ukvarjamo tudi s hladno reciklažo cest z reciklatorjem Wirtgen WR250, ki predstavlja najzmogljivejši stroj iz flote reciklatorjev, tako da lahko opravimo projekte vseh vrst in zahtevnosti. Hladna reciklaža cest je tehnologija prihodnosti, saj se obnova ceste izvede zelo hitro, pri obnovi pa uporabimo vse materiale, kateri so v cesti že vgrajeni, tako da se pri obnovi ne ustvarja nikakršnih gradbenih odpadkov.

Skrbno in zanesljivo izvajamo dela tudi na področjih:

- visokih gradenj
- proizvodnje in prodaje gradbenih materialov
- projektiranja in inženiringa
- predelave gradbenih odpadkov
- vzdrževanja cest

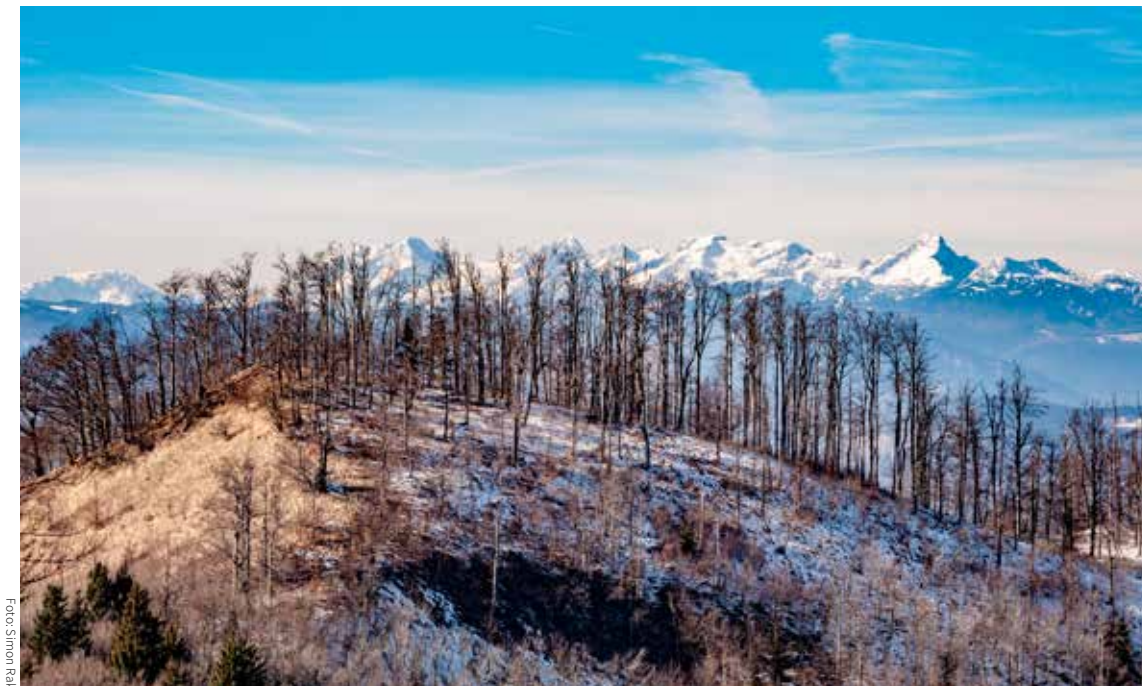

Foto: Simon Rak

Zasavska regija

Zasavje je skozi leta postalo veliko več kot le industrijska regija

Čeprav lahko Zasavje obiskovalcem ponudi veliko, bo po desetletjih zanemarjanja ponovno prebujanje turizma velik izziv. Največje ovire za razvoj predstavljajo majhno število ležišč, njihova razporejenost in sorazmerno slaba kakovost. Na drugi strani pa so potenciali številni – od industrijskega turizma do bogate kulturne dediščine, primerne krajine za športne aktivnosti v naravi, kulinarike ...

Nina Šprohar

Največji potencial, da bi Zasavje postavili na svetovni turistični zemljevid, vidijo v razvoju turističnih potencialov ob edinstvenem trboveljskem dimniku.

»Kar se tiče nadaljnega razvoja turizma v regiji, osebno mislim, da bi morali poleg vseh manjših zgodb, ki jih izvajamo, pogumno narediti nekatere večje korake. Največji potencial, da bi Zasavje postavili na svetovni turistični zemljevid, vidimo v razvoju turističnih potencialov ob edinstvenem trboveljskem dimniku. Upamo, da se bodo na tem področju že kmalu naredili pomembni koraki v smeri razvoja teh turističnih možnosti,« pravi Jani Medvešek, direktor Regionalne razvojne agencije Zasavje (RRA Zasavje). Druga večja zgodba, ki jo vidi kot odločnejši korak na pot turizma, pa je projekt razvoja Medijskih toplic na Izlakah, kjer naj bi se postavil sodoben in edinstven turistični kompleks.

Najmanj turističnih kapacitet med vsemi slovenskimi regijami

Turizem v Zasavju sicer sodi med do zdaj slabo izkoriščene priložnosti, saj se je šele leta 2007 začelo načrtno delo, kako izrabiti številne turistične

potenciale in regijo uvrstiti na turistične zemljevide, pravi Medvešek. Največje ovire za razvoj turizma so po njegovi oceni majhno število ležišč, njihova razporejenost in sorazmerno slaba kakovost, saj se v večini primerov vanje ni vlagalo že nekaj desetletij.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je imela zasavska regija decembra 2017 134 sob s 457 turističnimi ležišči, kar je najmanj med vsemi slovenskimi regijami. Glavnina ležišč je v planinskih domovih. Namenjena so predvsem planincem – pohodnikom, zato je opremljenost navadno zelo osnovna in preprosta, večina sob ima skupne kopalnice in sanitarije. »Izjema je dom na Prvinah, ki ponuja prenočišča hotelske kakovosti, poleg tega pa sodobne konferenčne prostore, manjši wellness in podobno, vendar dom ni stalno odprt. Dom je v letu 2019 pridobil status ČŠOD za namene šolskih in obšolskih dejavnosti, s čimer je ČŠOD OE Prvine nova enota ČŠOD, ki je v letu 2019 začel obratovanje,« pravi sogovornik.

Le en delujoči hotel, pa še to z vse skupaj 24 ležišč

Trenutno edini delujoči hotel je mladinski hotel v Trbovljah, ki gostom v dveh apartmajih, treh dvoposteljnih sobah in v dormitoriju skupaj ponuja 24 ležišč, vendar sta tudi tu kar dve tretjini ležišč v skupnem prostoru in tako manj primerni za večino obiskovalcev. »V gostilnah in gostiščih je kakovost sob različna. Zadovoljive kakovosti in primerne za večino obiskovalcev so sobe v Gostišču Kum v Zagorju, ki je edino v urbanem delu Zasavja. Ustrezna je tudi kakovost v gostišču Pri Vidrgarju, ki ima največje število prenočitvenih zmogljivosti. Poleg tega gostilna Čop v Podkumu razpolaga z osmimi dvopostelnimi in eno štiriposteljno sobo, ki zadoščajo vsem zahtevam sodobnega turista. Planinski dom Kum razpolaga s prenovljenimi ležišči (v 12 sobah je 32 postelj, v sobi s skupnimi ležišči pa 12 ležišč), planinski dom na Kalu razpolaga z 12 sobami in skupno 49 ležišči, regija pa je tudi pridobila nove nastanitvene kapacitete v Gozdarjevi koči nad Rimskimi Toplicami. Med zasebnimi ponudbami najdemo tudi gostišče Martin, ki ponuja nočitev v dveh vrhunsko opremljenih apartmajih, podobno ponudbo pa imata še dva zasebnika iz Trbovelj,« pojasnjuje Medvešek.

Industrijski turizem v vzponu

Najhitrejši vzpon je po Medveškovem mnenju opazen na področju industrijskega turizma. A kljub temu pravi, da bo programe treba v prihodnje nadgraditi z novimi privlačnimi vsebinami, »že zdaj pa so nekateri, denimo pot po rudniškem podzemlju, Virtualni muzej 4. dritl, festival delavskega turizma Kamerate, muzeji in podobno, dosegli zadovoljivo obiskanost in prepoznavnost.«

Hitro se razvija ponudba zelenega, podeželskega Zasavja

Tako Virtualni muzej rudarstva 4. dritl v Trbovljah kot tudi obnovljen in vsebinsko prenovljen Rudarski muzej v Kisovcu ter Muzej Hrastnik in tudi Zasavski muzej Trbovlje so dobro obiskani, zatrdi sogovornik. Hitro pa se razvija ponudba zelenega, podeželskega Zasavja, kjer nastajajo tematske poti, vanje pa se vključujejo predvsem kmetije, ki so se odločile za

Foto: Kolesarski klub Zagorska dolina

naravno pridelavo in predelavo pridelkov, izvajajo pa se tudi drugi programi, na primer aktivne počitnice, tabori in druga srečanja v naravi. »Poudarek je na prepoznavanju krajinske krajine in preživljanju prostega časa v tem okolju. Največja primerjalna prednost Zasavja bi bila ustvarjanje integralnih turističnih produktov, ki bi na izjemno kratkih razdaljah povezovali ta kontrastna pola,« pravi Medvešek.

Potencial v kulturni dediščini

Velik in še ne povsem izkoriščen potencial pa po Medveškovih besedah predstavlja kulturna dediščina Zasavja, »snovna in nesnovna, ki je izjemno privlačna in izraža posebnosti podeželskega prostora in urbanih središč.« Kot pojasnjuje, je na območju Zasavja 733 enot registrirane nepremične kulturne dediščine: stavbna dediščina, ki je predvsem v svojem industrijskem delu in nanj navezujočih se stanovanjskih zgradbah precej unikatna, rudarska naselja, steklarska dediščina in srednjeveška dediščina (gradova Medija in Gamberk, Lovski gradič, Villa de Seppi). Med starejšimi zgradbami prevladuje cerkvena dediščina z okoli 50 cerkvami z bogato notranjo opremo in s poslikavami. Območje je bogato tudi z živo dediščino – kulturne in kulinarne prireditve, prireditve, ki izhajajo iz rudarske in steklarske dediščine ter podobno, kar daje velike možnosti za razvoj in nadgradnjo turističnih produktov in storitev. »Močno se povečuje tudi zanimanje za obisk energetskega področja elektrarne

Glavnina ležišč je v planinskih domovih, namenjena so predvsem planincem – pohodnikom, zato je opremljenost navadno zelo osnovna in preprosta.

Velik in še ne povsem izkoriščen potencial predstavlja kulturna dediščina Zasavja, tako snovna kot nesnovna.

KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE LITJA

Ponoviška cesta 15, 1270 Litja,
Telefon: 01 89 00 010, E-pošta: info@ksp-litja.si

Občina Litja

Občina Litja

OSKRBA S PITNO VODO

in ogled že omenjenega najvišjega dimnika Evrope,« pravi direktor RRA Zasavje.

Pohodništvo potrebuje sodobnejšo ponudbo

Športni oziroma aktivni turizem pa, po Medveških besedah, za zdaj predstavlja predvsem velik potencial. Prvi tovrstni turistični produkti ponujajo aktivnosti na reki Savi, kot so denimo rafting ter vožnja s kajaki in kanuji, več je tudi možnosti za športno plezanje v naravi, cestno in gorsko kolesarstvo (vzpostavljena je Slovenska turnokolesarska pot – Zasavski krog), jahanje in podobno. Najrazvitejše je sicer pohodništvo, ki pa po Medveškovi oceni potrebuje sodobnejšo ponudbo.

V porastu je tudi število kakovostnih, drugačnih in za obiskovalce zanimivih dogodkov: kulinarčni festivali, muzeji (4. dritl, Soba pobega, Muzej Kisovec, Muzej Hrastnik, Zasavski muzej Trbovlje), kulturne prireditve (Rdeči revirji, Speculum Artium, Hi festival), športni dogodki (rudarski maraton, pohodi, vzpon na Kum, kolesarski vzponi in spusti, rafting po reki Savi), otroški festivali (Hrastkov festival) ter dogodki ob občinskih praznikih (Nohšiht, Anduht, Zagorska noč, Kolesarska dirka na Kal).

V Hrastniku največ stavijo na izvirne prireditve

V Turistično informacijskem centru (TIC) Hrastnik pravijo, da so v njihovi občini najbolj obiskane posebne prireditve. Nekatere so se začele razvijati prav letos, dodajo. Velik uspeh je denimo požel festival delavskega filma Kamerat, na katerem so predvajali filme v starih rudniških prostorih, med drugimi tudi v rovu rudnika. Prav tako uspešen je bil tudi gorski tek oziroma Hrastnik Trail, ki se je odvijal na planini Kal.

»Seveda pa so dobro obiskane že tradicionalne prireditve, kot sta na primer Funšterc – festival stekla in zasavske kulinarike in pa festival Rdeči Revirji. Poleg tega so zelo obiskane tudi pohodniške destinacije, kot so na primer Kal, Gore in Kopitnik. Prav tako je v Hrastniku zelo obiskan tudi Muzej Hrastnik,« pravijo.

Nov turistično informacijski center v Hrastniku

V Hrastniku so sicer v tem letu naredili nov TIC, katerega podoba zajema industrijsko dediščino.

»Pri nas v TIC-u beležimo lepo število zanimanja za obisk Hrastnika, tako s strani posameznikov kot tudi

večjih skupin – šolskih in ostalih. Potrebne pa je še nekaj dela na samih vsebinah, ki jih bomo lahko ponujali obiskovalcem. Trenutno je to priprava hostla v Mlakarjevem (starem rudniškem) stanovanju, ki bo prva prenočitvena zmožljivost v Hrastniku poleg planinskih koč,« pojasnjujejo in dodajo, da bo hostel zaživel prihodnje leto.

Vsak gradi svojo zgodbo, namesto da bi nastala skupna zasavska turistična zgodba

»Po mojem mnenju bi bilo smiselno vložiti več v razne turistične proizvode in pakete, ki bi privabili turiste. Prav tako kot svetlo stran v razvoju zasavskega turizma vidim razne prireditve, ki so se v zadnjem času prikazale za zelo uspešne. Menim, da je skriti potencial Zasavja prav v tem, da začne graditi skupno zgodbo kot regija, ne pa da se vsak kraj promovira posebej. Prav tako skriti potencial Zasavja predstavlja prireditveni turizem in pa industrijski oziroma rudarski turizem, sploh zdaj, ko se rudarstvo ustavlja ter se z zaprtjem rudnikov ponuja priložnost za turistično rabo teh objektov,« pravi Nina Mešiček iz TIC Hrastnik.

Ocenjuje, da je največji izziv tega območja prav nepovezanost zasavskih krajev. Vsak kraj namreč po njenih besedah gradi svojo turistično zgodbo, namesto da bi se ta gradila skupaj kot zasavska turistična zgodba. »Kajti vsak kraj posebej bo težje privabil turiste kot večje območje skupaj, kjer je tudi več možnosti za turistično udejstvovanje.« Poleg tega Zasavje nima krovne turistične organizacije, na primer TIC Zasavje, da bi se skupno promoviralo in razvijalo turizem, opozarja sogovornica. Mešičkova meni, da velik izziv predstavlja tudi industrijska podoba Zasavja, kajti to območje se je razvilo zaradi rudarstva, steklarstva in še nekaterih drugih industrij tega območja. »Vendar je Zasavje skozi leta postalo veliko več kot le to, saj se je celotno območje razvilo in ponuja veliko več, vendar ljudje še kar vidijo Zasavje kot neko industrijsko območje, ki ni turistično zanimivo. Vsak, ki pride sem, pa je pozitivno presenečen, kajti ugotovi, da je Zasavje čisto nasprotje tega. Sedaj je Zasavje veliko bolj zeleno in ne več črno, kot je veljalo prej,« pravi.

Še veliko bo treba vlagati v razvoj

Po njeni oceni bo v Zasavju treba še veliko vlagati v razvoj turizma, turistično infrastrukturo, promocijo in grajenje turistične zgodbe tega območja. A kot dodaja, so v Hrastniku načrti za grajenje na industrijski kulturni dediščini ter na naravnih danostih ter s tem povezanimi projekti že pripravljeni. »Še naprej želimo razvijati prireditveni turizem ter razne dogodke, kot so na primer festival Kamerat, Festival stekla in zasavske kulinarike Funšterc, Rdeči Revirji in pa Hrastnik Trail. Eden izmed večjih projektov je tudi Pot Srečno, ki povezuje Hrastnik, Trbovlje, Zagorje in Laško, ki pa je trenutno še v izdelavi. Seveda pa si želimo, da bi se Zasavje še veliko bolj razvilo s turističnega vidika, kajti tu vidimo velik potencial,« še pravi sogovornica.

»Skriti potencial Zasavja predstavlja prireditveni turizem in industrijski oz. rudarski turizem, sploh zdaj, ko se rudarstvo ustavlja ter se z zaprtjem rudnikov ponuja priložnost za turistično rabo teh objektov,« poudarja Nina Mešiček iz TIC Hrastnik.

V Hrastniku so načrti za grajenje na industrijski kulturni dediščini ter na naravnih danostih ter s tem povezanimi projekti že pripravljeni.

Foto: TIC

Foto: Hrašnik Trail

Poenotili bi turizem v regiji in povezali različne deležnike

Na Regionalni razvojni agenciji (RRA) so julija letos v Zagorju organizirali Regionalno turistično konferenco 2021. Kot pojasnjuje direktor RRA Jani Medvešek, je bil namen konference poenotenje turizma v regiji in povezovanje različnih deležnikov v zasavskem turizmu. Udeleženci so se strinjali, da je za uspeh v tej trenutno zelo negotovi panogi ključno sodelovanje deležnikov iz vseh štirih občin. »Konferenca je bila zelo dobro obiskana, kar dokazuje, da je interes za

razvoj turizma pri nas velik. Vse predloge smo umestili tudi v osnutek Regionalnega razvojnega programa zasavske regije 2021-2027,« pravi Medvešek. Na turistični konferenci so sicer predstavniki iz različnih institucij predstavili aktualne Interregove evropske projekte, ki se nanašajo na vse štiri zasavske občine. Andraž Malovrh, vodja projekta z Regionalne razvojne agencije Zasavje je predstavil projekt Pronacul, ki se nanaša na spodbujanje naravne in kulturne dediščine za razvoj trajnostnega turizma na zavarovanih območjih. Martin Šikovc, vodja projekta z Regionalne razvojne agencije Zasavje, je predstavil projekt Ramsat, ki se nanaša na revitalizacijo odročnih in hribovitih predelov regij s pomočjo trajnostnega turizma. Zvezdana Lamovšek, vodja projekta z Občine Trbovlje, je predstavila projekt Inspiracija, ki se nanaša na revitalizacijo mest industrijske dediščine za preboj kulturnega turizma v Trbovljah, Slovenski Bistrici, Labinu in na Reki. Anamarija Kamin, namestnica direktorice z Razvojnega centra Srca Slovenije, je predstavila projekt Mine Tour Sitarjevec, ki se nanaša na aktivno ohranjanje in vrednotenje naravne in kulturne dediščine rudnikov in rudarstva za razvoj trajnostnega turizma. Rudnik Sitarjevec sicer beleži visok obisk in veliko zanimanje že vse od odprtja. [gg](#)

Interes za razvoj turizma v regiji je velik, ključno pa bo sodelovanje deležnikov iz vseh štirih občin.

Privlačijo nas gradbeni izzivi

Podjetje RESAL, d. o. o. je družinsko podjetje, ustanovljeno v letu 2008, ki združuje več kot 25 let znanja in izkušenj v nizkih gradnjah in gradbeništvu. Podjetje zaposluje 25 sodelavcev, pri izvajanju storitev širšega obsega pa sodelujemo tudi s podizvajalci in poslovnimi partnerji.

Glavna dejavnost podjetja je celovita izvedba na področju nizke gradnje, gradnje objektov in predelava gradbenih odpadkov. Pridobili smo okoljevarstveno dovoljenje za predelavo gradbenih odpadkov po postopku R5, s katerim jih predelamo v reciklat, ki ni več označen kot odpadek in se lahko uporablja za razne nasipe.

V letih poslovanja podjetja smo uspešno izvedli več zahtevnih projektov, kot so rekonstrukcije in novogradnje občinskih cest, sanacije plazov, rušenje objektov, izvedba večjih izkopov in nasipov, izvedba zunanje ureditve poslovno-skladiščnih objektov, izgradnja mrliške vežice, izgradnja interpretacijskega centra na Igu,

izgradnja celotne ograde in objektov za leve v Živalskem vrtu Ljubljana ...

Svoje podjetje želimo še bolj uveljaviti na slovenskem trgu kot kakovostno znamko za izvedbo del v gradbeništvu. Privlačijo nas projekti, ki so drugačni – tako arhitekturno kot izvedbeno kompleksni, zahtevajo veliko znanja in predstavljajo nov izziv. Zavedamo se odgovornosti do svojih naročnikov, zato je naše glavno vodilo to, da delo opravimo kakovostno in strokovno. Za uspehom podjetja so zagotovo na pomembnem mestu sodelavci, ki nas predstavljajo, zato bomo tudi v prihodnosti vlagali v izobraževanje zaposlenih ter v kakovostno in strokovno izvedeno delo.

RESAL
gradbeništvo in
prevoznništvo d.o.o.

RESAL d.o.o. • Mala sela 3 • 1252 Vače • Gsm: 041 270 518

Lestvica

Top 50 podjetij po prihodkih v zasavski regiji v letu 2020

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
1	ETI, d.o.o.	759	111.059	100,1	87,2	32.603	109,6
2	STEKLARNA HRASTNIK d.o.o.	468	56.990	85,3	96,7	27.639	87,3
3	AVTOHIŠA MALGAJ, d.o.o.	69	50.466	89,6	2,2	2.652	86,6
4	STUDIO MODERNA d.o.o.	344	38.448	96,7	52,1	21.226	106,3
5	TRGOGRAD, d.o.o., Litija	78	35.344	109,6	0,2	6.525	101,7
6	DEWESoft d.o.o.	101	33.626	125,9	96,9	17.872	124,5
7	PREDILNICA LITJA d.o.o.	237	31.595	94,7	98,1	9.813	106,1
8	TKI HRASTNIK, d.d.	147	27.486	100,2	68,6	7.610	98,8
9	Lafarge Cement d.o.o.	13	20.541	100,0	1,2	1.848	163,1
10	RUDIS d.o.o. Trbovlje	79	18.008	63,6	58,3	4.975	97,4
11	AGM NEMEC d.o.o.	176	17.137	81,2	0,0	6.808	86,8
12	BARTEC VARNOST, d.o.o.	153	14.632	85,2	88,9	5.267	127,4
13	MALGAJ, d.o.o.	27	13.252	104,1	22,4	1.042	91,2
14	TONELI d.o.o.	8	13.193	88,6	53,0	1.903	56,0
15	ETI PROPLAST d.o.o.	130	13.116	102,3	17,8	4.525	102,0
16	Strip's d.o.o.	105	12.728	99,4	71,7	4.662	100,9
17	KOMUNALA TRBOVLJE, d.o.o.	103	11.289	89,5	0,0	4.285	91,5
18	AGROLIT d.o.o.	83	11.051	125,6	2,9	3.672	148,1
19	ŠUŠTAR TRANS d.o.o.	109	10.587	89,9	0,0	4.491	93,3

**SKUPAJ
MED
ZVEZDE**

careers@dewesoft.com

Rang	Naziv gospodarske družbe	Št. zaposlenih po del. urah	Celotni prihodki, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1.000 EUR	Indeks 2020/2019
20	InterCal Slovenija d.o.o.	21	9.699	123,4	10,3	1.517	77,4
21	UJEDA d.o.o.	6	9.641	71,4	76,9	434	325,7
22	LINEA DIRECTA d.o.o.	67	9.060	104,6	89,7	1.848	110,1
23	XELLA porobeton SI, d.o.o.	40	8.742	107,4	8,0	3.863	109,2
24	DUKART d.o.o.	27	8.556	91,9	4,9	1.189	120,0
25	KUM-PLAST, d.o.o., Zagorje ob Savi	30	7.150	97,8	90,6	2.021	123,4
26	TELKOM, d.o.o.	97	6.905	89,1	75,0	2.819	94,8
27	KGL d.o.o.	51	6.610	95,6	53,4	2.723	118,9
28	KSP Litija d.o.o.	67	6.100	105,5	0,0	2.320	109,5
29	KOVIT projekti d.o.o.	39	5.541	96,4	74,9	2.022	101,6
30	EVJ d.o.o.	70	5.309	-	0,0	1.392	-
31	SINET d.o.o.	129	5.124	103,1	0,6	3.381	111,5
32	KARTEM d.o.o.	37	5.040	106,8	11,4	1.745	106,8
33	KOMUNALA ZAGORJE, d.o.o.	78	4.694	103,5	0,0	2.309	105,4
34	IAK d.o.o.	46	4.640	91,7	0,0	1.681	90,0
35	Jernej d.o.o.	13	4.406	115,7	0,0	994	129,6
36	CHIPOLO, d.o.o.	29	4.286	128,4	95,6	1.156	112,7

Dejavnosti podjetja

- Trgovina s tehničnim blagom EVJ Center
- Elektroinštalacije
- Strojne inštalacije
- Daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- Soproizvodnja toplotne in električne energije
- Nizke gradnje in adaptacije
- Izdelava grafitnih ščetk
- Klimatizacija in prezračevanje

EVJ d.o.o.

GoDigital

Digitalizacija je ključ za dvig produktivnosti in konkurenčnosti

Slovenija ima zgodovinsko priložnost, da bi s povezovanjem in sodelovanjem postala ena od zmagovalk digitalnega prehoda, vendar bi bilo za to potrebno povezovanje in sodelovanje vseh deležnikov »od spodaj navzgor«, predvsem pa večja vlaganja v znanje.

Branka Murn in Tajda Pelicon, GZS; foto: Kraftart

Digitalna transformacija gospodarstva je pomembna, na žalost pa je v slovenskem Načrtu za okrevanje in odpornost relativno malo EU sredstev namenjenih digitalizaciji gospodarstva, neprimerno več pa javnemu sektorju. »Dejstvo je, da podjetniški sektor zaostaja pri vlaganjih v opremo IKT, programsko opremo, podatkovne baze, v nova znanja zaposlenih na tem področju. Kljub temu pa imamo v Sloveniji vrhunska podjetja, ki so v obdobje digitalizacije vstopila skozi velika vrata,« je bil na konferenci GoDigital jasen generalni direktor GZS Aleš Cantarutti. »Evropa je v ne tako davni preteklosti zapravila kar nekaj strateških priložnosti za globalno voditeljstvo pri uvajanju novih konceptov in tehnoloških rešitev. Digitalna transformacija in prehod v družbo naslednje generacije je zato nova priložnost, da dokažemo moč

in potencial evropskega znanja in gospodarstva,« je še dodal.

Nova Služba vlade za digitalno preobrazbo, ki jo vodi minister Mark Boris Andrijanič, je pripravila ambiciozen program, da bi se Slovenija do konca tega desetletja uvrstila med pet digitalno najbolj naprednih evropskih držav. V naslednjih mesecih pripravljajo uvedbo najboljšejšega programa za razvijanje digitalnih veščin v naši zgodovini, vzpostavljena bo tehnološka ambasada v Silicijevi dolini, v Sloveniji pa Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO. Digitalna preobrazba je tudi na vrhu agende slovenskega predsedovanja Svetu EU.

Predsednik UO GZS - Združenja za informatiko in telekomunikacije (GZS-ZIT) Igor Zorko je izrazil

Digitalna transformacija je priložnost, da dokažemo moč in potencial evropskega znanja in gospodarstva.

Več o konferenci

zadovoljstvo, da je v Sloveniji prišlo do konkretnih ukrepov in aktivnosti na tem področju. Ključne izzive Slovenije vidi v prilagoditvi digitalne regulative, pripravi konkretnih spodbud in projektov iz EU finančnih virov ter na splošno spremembi pristopa pri digitalizaciji gospodarstva, družbe in državne uprave.

»Digitalizacija prinaša jasen poslovni učinek v smislu večje produktivnosti, konkurenčnosti, odpornosti in podpira tudi zeleni prehod,« je dejal Nenad Šutanovac, direktor GZS - Združenja za informatiko in telekomunikacije. Letošnja že četrta Konferenca GoDigital je po njegovih besedah postala ključna in največja neodvisna poslovna konferenca v Sloveniji, osredotočena na digitalno preobrazbo.

Več digitalnega znanja, veščin in kompetenc

Na okrogli mizi z naslovom Ali lahko EU izkoristi digitalno desetletje za svoj preboj? so razpravljavci prikazali tako lokalni, evropski kot svetovni pogled na ključne digitalne pobude. Pri tem so poudarili, da je nujno treba pospešiti prehod v evropsko digitalno ero in ob tem predstavili več različnih ukrepov, ki jih tako EU kot Slovenija pripravljata za digitalno transformacijo. Več digitalnega znanja, veščin in kompetenc je potrebnih v celotni družbi. Veliko dela nas čaka na področju zakonodaje in regulative, pri čemer bo treba odgovoriti tudi na številne izzive s področja mednarodnega prenosa podatkov. Digitalni preboj pa ne more uspeti brez zaupanja vseh deležnikov v digitalno preobrazbo.

Na okrogli mizi Digitalizacija je ključ za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti – in še mnogo več! so sogovorniki izpostavili nujnost pospeševanja digitalnih naložb, razvijanja digitalnih veščin in načrtovanja digitalnih profilov. Podjetjem bodo pri tem v pomoč različne vrste državnih pomoči, zlasti za mala in srednja podjetja. Digitalna transformacija je vprašanje ljudi, saj v gospodarstvo in družbo prinaša novo, digitalno kulturo z velikimi premiki v mišljenju, organizaciji, investiranju in ljudeh ter kreira nove poslovne modele, ki temeljijo na analitični uporabi podatkov. Slovenija ima zgodovinsko priložnost, da bi s povezovanjem in sodelovanjem postala ena od zmagovalk digitalnega prehoda, so zaključili sogovorniki, vendar bi bilo za to potrebno povezovanje in sodelovanje vseh deležnikov »od spodaj navzgor«, predvsem pa večja vlaganja v znanje – od različnih oblik in nivojev izobraževanja do večjega financiranja raziskav, razvoja in inovativnosti. gg

Foto: Kraftart

Projekt CINEMA

Kamnik, podjetniško mesto s srednjeveškim pridihom in novimi priložnostmi

Podjetništvo v Kamniku predstavlja močan temelj za razvoj novih, uspešnih zgodb, ki jih bodo imeli priložnost soustvarjati tudi nove podjetnice in podjetniki v okviru projekta CINEMA, katerega cilj je povezovanje kreativnih industrij, podjetništva in lokalnih skupnosti za revitalizacijo mestnih središč.

Tanja Faganel, GZS – Projektna pisarna

Zakaj Kamnik?

Kamnik velja za eno najlepših in najstarejših srednjeveških mest v Sloveniji. Leži v naročju Kamniško-Savinjskih Alp in se lahko pohvali s številnimi kulturnimi ter zgodovinskimi znamenitostmi. Ste vedeli, da ima Kamnik poleg bogate zgodovine tudi močno podjetniško tradicijo in bogato poslovno podporno okolje z izjemnim kreativnim potencialom? V Kamniku boste za svojo poslovno idejo našli različne spodbude. Občina Kamnik vsako leto objavi razpis

za sofinanciranje najemnin poslovnih lokalov v starem mestnem jedru, hkrati pa v sodelovanju z lokalnimi partnerji ustvarja povezovalne aktivnosti in platforme podjetnic in podjetnikov, kot sta Kamniški desetak – Maistrov bon in Tisočletje dobrih kupčij. Kamnik svojo prihodnost gradi na povezani mreži različnih partnerjev, kot so co-working prostor, inkubator in pospeševalnik KIKŠtarter, Podjetniški klub Kamnik, Mladinski center Kotlovnica in čisto svež Kreativno-kulturni center Barutana.

Nova priložnost za vas: Prijavite se na razpis in osvojite poslovno kreativni vavčer v vrednosti 5.000 EUR

Ste si od nekdaj želeli vstopiti v svet podjetništva, pa je zmanjkalo zagona tik pred startom? Sreča je na strani pogumnih! Se strinjate? Zdaj je čas, da uresničite svoje podjetniške sanje. Prijavite se na razpis »Kamnik, moje podjetniško mesto« in s svojo poslovno idejo napišite novo uspešno podjetniško zgodbo kamniškega mestnega središča. S prijavo pridobi prav vsak. Vsem zainteresiranim za prijavo nudimo brezplačno poslovno podporno svetovanje in mentoriranje že v času priprave prijave, kar je odlična priložnost za vse, ki bi želeli preveriti ali nadgraditi svojo poslovno idejo. Prijavi se lahko prav vsak – omejitve ni. Bomo pa vavčer lahko podarili le osebi, ki bo v dogovorjenem roku ustanovila svoje podjetje ali priglasila opravljanje dejavnosti v ustreznem poslovnem ali davčnem registru in pričela s poslovanjem v starem kamniškem mestnem središču.

Ste vedeli, da večina podjetnikov, ki imajo tudi fizičen poslovni prostor, proda več? S svojo podjetniško idejo napolnite poslovni prostor v starem kamniškem mestnem središču in soustvarjajte njegovo prihodnost v prijaznem poslovno podpornem okolju. Identificirali smo že 5 praznih prostorov v mestnem središču, ki čakajo, da v njih zaživi prav vaša podjetniška ideja, pomagali pa bomo iskati tudi nove.

Kaj ponuja poslovno kreativni vavčer?

Ker se v kulturnih in kreativnih industrijah skrivajo neizčrpní potenciali in gonilna sila inovacij, te so tudi že globalno prepoznane kot generator transformacije gospodarstva iz tradicionalnih industrij v digitalno družbo in družbo storitev, boste z vavčerjem lahko koristili različne storitve prav iz zakladnice storitev ponudnikov kreativnih in poslovno podpornih storitev. Izbirali boste lahko med storitvami, kot so oblikovanje zunanje vizualne podobe proizvoda in/ali storitve, razvoj blagovne znamke, razvoj komunikacijske strategije, oblikovanje prostora za najboljšo uporabniško izkušnjo in tudi drugimi poslovno podpornimi storitvami. Verjamemo v uspeh vaše poslovne zgodbe. [gg](#)

Vavčer bo mogoče unovčiti za storitve, kot so oblikovanje zunanje vizualne podobe proizvoda in/ali storitve, razvoj blagovne znamke, razvoj komunikacijske strategije itd.

Razpis »Kamnik, moje podjetniško mesto«

Razpis in obrazci za prijavo: www.podjetnisko-mesto.si

Roki za prijavo: 15. 1. 2022, 15. 2. 2022, 15. 3. 2022

Kontakt in pomoč pri prijavi:

projects@gzs.si,

t: 01 5898 330

Aktivnosti v okviru projekta CINEMA organizirata Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) s podporo Občine Kamnik kot strateškega partnerja. www.facebook.com/InterregCinema, www.interreg-danube.eu/cinema

Več o projektu

Foto: www.loneurope.eu

Evropska konferenca MSP

Zelena in digitalna preobrazba v središču strategij za MSP

Osrednji poudarki evropske konference MSP (SME Assembly 2021) v Portorožu v času med 15. in 17. novembrom 2021, ki se jo je udeležila na povabilo Evropske komisije tudi direktorica Podjetniško trgovske zbornice Vida Kožar, so bili zeleno in digitalno.

GZS – Podjetniško trgovska zbornica

V razpravi o novih načinih dela je bilo jasno povedano, da lahko do teh načinov pridemo samo s sodelovanjem in skupnim delom delodajalcev in delojemalcev.

Profesorica Lučka Kajfež Bogataj je bila kristalno jasna, če ne bomo hitri, nas bo narava potisnila v stran. Da se to ne bi zgodilo, nam je omizje o trajnostnem podjetništvu podalo dragocene ideje o tem, kako gospodarstvo spremeniti v trajnostno ekonomijo. Ključna je vzpostavitev stalnega dialoga med političnimi akterji in podjetniki. Iščite povratne informacije, iščite ideje za zagotovitev, da so ambiciozne politike realistične in da se lahko izvedejo brez nalaganja nesorazmernega bremena manjšim podjetjem. Evropski podnebni pakt temelji na partnerstvu in delitvi voditeljske vloge. Zelena in digitalna preobrazba lahko uspeša zgolj in samo, če mesta in potrošniki, kot tudi podjetja (mala in velika) postanejo del tega gibanja.

Evropska sredstva so namenjena podpori političnim prednostnim nalogam. V trenutnem večletnem finančnem okviru do leta 2027 je 30 odstotkov dolgoročnega proračuna EU in proračuna EU naslednje generacije namenjenega boju zoper podnebne spremembe. Skupaj moramo zagotoviti, da se Pripravljeni na 55, podnebni pakt in naloge, kot je tista za obnovo

oceanov in voda ter druge podobne aktivnosti, ne spremenijo v birokratsko pošast, temveč da resnično prinesejo to, kar od njih pričakujemo.

Digitalizacija za dobro kondicijo podjetij

Glede digitalizacije je razprava na tem zasedanju mikro, malih in srednjih podjetij potekala o več temah. Pandemija je pospešila digitalizacijo, a čeprav je kriza jasno pokazala pomen digitalizacije za dobro kondicijo podjetij, mnoge male in srednje družbe še vedno ne štejejo digitalizacije za bistven element poslovanja. Kot se je pokazalo v več razpravah, lahko evropski in nacionalni podporni ukrepi malim in srednjim podjetjem pomagajo pri prehodu v digitalizacijo.

S podporo, ki pokriva celoten življenjski cikel podjetja, od zagona do prenosa posla, z osredotočenjem na promocijo podjetništva med ženskami, zagotavljamo, da podjetnik ostaja v središču. Uvideli smo gospodarski in socialni potencial podjetnic za dvojni prehod v digitalno in zeleno družbo. Cilj je doseganje pozitivnega učinka na gospodarstvo, z omogočanjem izrabe prečnih kompetenc.

Soočeni z različnimi izzivi

Evropska zagonska in rastoča podjetja se soočajo z različnimi izzivi glede pridobivanja in zadržanja talentov, iskanja tržnih priložnosti in povečanja poslovnih prihodkov. Omizje o standardu zagonskih narodov se je osredotočilo na predstavitev naj-novejših dognanj glede vzpostavitve ekosistema, prijaznega do zagonskih podjetij, vključno z ustanovitvi evropske zveze zagonskih narodov in najboljšimi načini za vključitev deležnikov v delo zveze.

Zamude pri plačilih ogrožajo preživetje malih in srednjih družb ter zagonskih podjetij. Med pandemijo so možnosti malih in srednjih podjetij, da rasejo ter da postajajo trdnjše, bolj zelena in digitalna, lahko resno ogrožene, če njihovi računi niso plačani. Delavnica o usmeritvah glede zamud pri plačilih je razpravljala o tej temi in imela nekaj resnih predlogov za uvedbo kulture takojšnjega plačila v Evropi, pri čemer se gradbeni ekosistem vzame kot primer. Spremljanje plačil na ravni EU nam bo omogočilo boljši pregled plačilne discipline v javnem sektorju in gospodarstvu.

Vsako leto je 450 tisoč podjetij in preko 2 milijona zaposlenih prenesenih na nove lastnike. Omizje o prenosu družb je predstavilo delo komisije na izboljšanju dokazov, temelječih na prenosu podjetij. Razprava je potekala o možnostih, da se da na voljo priročnike, vodnike, programe usposabljanja in najboljše prakse, za olajšanje prenosov podjetij. [gg](https://www.gg.gov.si/)

Na večerni slovesnosti drugega dne so bile podeljene nagrade European Enterprise Promotion Awards in European Small and Mid-Cap Awards. V skupini »Podpora trajnostnemu prehodu« je zmagalo slovensko podjetje Iskraemeco s projektom »Zeleni pingvin«, med finalisti pa je bil tudi slovenski Center za kreativnost.

Foto: www.loweurope.eu

Ustvarjamo
NAJLEPŠE
www.radgonske-gorice.si
trenutke

Minister za zdravje opozarja: "Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju."

Dogovor

Sporazum o fotokopiranju avtorskih del

Zavezoval bo vse pravne in fizične osebe z najmanj eno zaposleno osebo, ki so organizirane kot gospodarske družbe, ali samostojne podjetnike posameznike, ki opravljajo pridobitno dejavnost na območju Republike Slovenije.

Urška Sojč, Pravna služba GZS

Skupni sporazum določa pogoje uporabe v primeru fotokopiranja avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov pri opravljanju gospodarske dejavnosti.

Usklajeno besedilo Skupnega sporazuma je bilo podpisano 6. decembra 2021. Sporazum bo začel veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenija.

Gospodarska zbornica Slovenije je s kolektivno organizacijo SAZOR podpisala Skupni sporazum o fotokopiranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah pri opravljanju gospodarske dejavnosti v Sloveniji. SAZOR je avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja, ki ima na podlagi Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic in dovoljenja Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino pravico za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov.

Pogajanja so se začela na pobudo k.o. SAZOR v letu 2018, pogajalski proces pa je kontinuirano potekal med leti 2019 in 2021. Interese gospodarstva so zastopali člani pogajalske skupine GZS, ki so prihajali iz gospodarstva, in sicer predstavniki Medijske zbornice, Združenja kemijske industrije, Zbornice elektronske in elektroindustrije in Podjetniško trgovska zbornica. Eden izmed razlogov za pristop GZS k pogajanjem je bil tudi ta, da lahko SAZOR na podlagi mednarodne in slovenske zakonodaje v primeru, da se GZS ne želi pogajati ali ne pride do dogovora, sam sprejme začasno tarifo, na katere višino GZS ne bi imela vpliva. Sklenitev sporazuma ne pomeni določitve novih obveznosti gospodarstvu, ampak so te obveznosti določene že v Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah. Sporazum predstavlja zgolj konkretizacijo teh obveznosti in je rezultat pogajanj med pogajalsko skupino GZS in pogajalsko skupino k.o. SAZOR.

Skupni sporazum določa pogoje uporabe v primeru fotokopiranja avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov pri opravljanju gospodarske dejavnosti, tarifo za tovrstno uporabo avtorskih del in druga vprašanja v zvezi z reproduciranjem avtorskih del v primeru njihovega fotokopiranja pri opravljanju gospodarske dejavnosti.

Sporazum bo zavezoval vse pravne in fizične osebe z najmanj eno zaposleno osebo, ki so organizirane kot gospodarske družbe ali samostojne podjetnike posameznike, ki opravljajo pridobitno dejavnost na območju Republike Slovenije. Skupni sporazum ne bo zavezoval le članov GZS.

Ključne vsebine sporazuma:

1. Tarifa

Tarifa je oblikovana v treh višinah, in sicer:

- nizka tarifa: za dejavnosti z deležem zaposlenih z višješolsko in visokošolsko, nižjim od 5 odstotnih točk od povprečja;

- srednja tarifa: za dejavnosti z deležem zaposlenih z višješolsko in visokošolsko izobrazbo do +/- 5 odstotnih točk od povprečja;
- visoka tarifa: za dejavnosti, v katerih je delež zaposlenih z višješolsko in visokošolsko izobrazbo višji od 5 odstotnih točk od povprečja.

V Prilogi 1 Skupnega sporazuma je določena razvrstitev dejavnosti v tri skupine glede na delež zaposlenih z višješolsko in visokošolsko izobrazbo.

št. zaposlenih/ podjetje	Nizka tarifa/ podjetje na leto	Srednja tarifa/ podjetje na leto	Visoka tarifa/ podjetje na leto
1-10	4	6	12
11-51	19	27	57
51-250	75	108	320
251-500	150	220	675
501-1000	236	334	1062
nad 1000	273	390	1365

2. Dodatne zaveze:

I. Postopna uveljavitev tarife, in sicer:

- v prvem letu v višini 50 % predlagane tarife,
- v drugem letu v višini 75 % predlagane tarife,
- v tretjem letu v višini 90 % predlagane tarife.

II. Za podjetja, ki zaradi ukrepov države za preprečevanje širjenja koronavirusa ne morejo opravljati svoje dejavnosti ali jo opravljajo bistveno omejeno, se dogovori izjema od obveznosti plačevanja honorarja po skupnem sporazumu za čas veljavnosti tovrstnih ukrepov. Tarifa se za to obdobje ne plačuje.

III. Dodaten 20 % popust za subjekte, ki pristopijo k sklenitvi licenčne pogodbe v enem mesecu od poziva Združenja SAZOR k podpisu licenčne pogodbe.

IV. Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki, ki ne posedujejo naprave, ki omogoča fotokopiranje, tovrstne naprave nimajo v svojih osnovnih sredstvih, je ne najemajo in z njo ne razpolagajo na katerikoli drugi podlagi, ali ne naročajo fotokopiranja pri izvajalcu izven podjetja, ne postanejo zavezanec po tem sporazumu. To dejstvo se izkazuje z izjavo, združenje pa lahko preverja resničnost te izjave.

Usklajeno besedilo Skupnega sporazuma je bilo podpisano 6. decembra 2021. Sporazum bo začel veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenija. [gg](#)

Pričakovanja v šestih ključnih trgovinskih partnericah v 2022

Darja Močnik, Analitika GZS

Nemčija. V letu 2022 bo vidnejše gospodarsko okrevanje v Nemčiji, ki naj bi zabeležila 4,1-odstotno gospodarsko rast (napoved OECD). Zaradi pomanjkanja materiala v industriji, ozkih grl pri dobavi in visokih cen energentov v letu 2021 bo vzpon BDP v letu 2022 toliko večji. Zasebna potrošnja naj bi se leta 2022 povečala za 6,8 %, ob večjem povpraševanju in ob postopni normalizaciji dejavnosti v storitvenem sektorju. Zahteve po višjih plačah in večje pomanjkanje delavcev na trgu dela (medtem ko je ponudba delovne sile omejena zaradi zmanjšanja priseljevanja) predstavljajo tveganje za začetek inflacijske spirale. Naložbe v investicije bodo podprle nizke obrestne mere in močnejše povpraševanje. Spodbujanje naložb v infrastrukturo bo pomagalo pospešiti energetske prehode in digitalizacijo in podprlo zasebne naložbe. Investicije v osnovna sredstva naj bi porasle za 3,6 %. V 2022 naj bi industrija dosegla normalno izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti.

Italija. Gospodarska rast naj bi se v Italiji po močnem odboju v 2021 v letu 2022 umirila. V letu 2022 pričakujejo 4,6-odstotno rast BDP (napoved OECD). Rast potrošnje naj bi spodbujala postopno višja zaposlenost. Dodatni transferji gospodinjstvom zaradi višjih cen energentov, načrtovane reforme davkov ter prenovljene mreže socialne varnosti bodo pomembni za ohranjanje okrevanja potrošnje. Zasebna potrošnja naj bi porasla za 4,7 %. Zasebne naložbe in investicije naj bi ostale močne, saj bodo povpraševanje, izvajanje reform in naložbene spodbude ohranjale zaupanje. Investicije bodo po nacionalnem načrtu za okrevanje in odpornost vlagali v železniška in električna vozila, oskrbo v obnovljivo energijo in v spodbude za podporo energetske učinkovitosti za gospodinjstva. Investicije v osnovna sredstva naj bi porasle za 7,6 %. Kljub nadaljnjim motnjam v svetovni trgovini naj bi tudi v 2022 lokalne dobavne verige ublažile del vpliva na industrijo.

Hrvaška. Visoka gospodarska rast naj bi se nadaljevala tudi v letu 2022, kjer WIIW pričakuje 5-odstotno gospodarsko rast. Sredstva nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost bodo še dodatno okrepila hrvaško gospodarsko rast, ki naj bi v letu 2022 dosegla raven BDP iz leta 2019. V 2022 naj bi se povečala tako izvoz storitev kot tudi zasebna potrošnja (za 4,3 %). Investicije v osnovna sredstva naj bi se v 2022 povečale za 15 %. Sestavni del hrvaškega nacionalnega načrta za obnovo in odpornost za obdobje 2021–2023 je financiranje obnove potresno poškodovane infrastrukture v Zagrebški, Krapinsko-zagorski, Sisaško-moslavaški in Karlovaški županiji. V načrtu je tudi posodobitev železnice Zagreb–Reka, ki naj bi bila končana do leta 2027. Potencialni vstop v schengensko območje in prevzem evra proti koncu napovedanega obdobja (2023) bi lahko koristila naložbam in trgovini.

Avstrija. Gospodarska rast Avstrije se bo hitro opomogla in leta 2022 zabeležila 4,6 %. Od pomladi 2022 naj bi se rast BDP bolj pospešila, predvsem v gostinstvu in hotelirstvu, ki bosta okrnjena zaradi novih omejitev predvsem v zimskem turizmu. Zasebna potrošnja naj bi se povečala za 5,8 %, saj gospodinjstva znižujejo stopnjo varčevanja. Sprejeta davčna reforma, ki se bo uvajala postopoma od sredine leta 2022 do leta 2025, naj bi koristila rasti zaposlovanja in naložbam podjetij. Znatno okrevanje svetovne trgovine podpira rast naložb, večinoma na področju digitalizacije in zelenega prehoda do leta 2026. Investicije v opredmetena osnovna sredstva naj bi se v 2022 povečale za 4,4 %. Največja tveganja predstavljajo morebitni nadaljnji cenovni pretresi ponudbe na svetovnih trgih in prihodnji potek pandemije covida-19.

Francija. Rast BDP Francije naj bi se v 2022 umirila na 4,2 %. Boljši pogoji na trgu dela bodo spodbudili rast zasebne potrošnje (6,8 % rast). Domače povpraševanje bo ključno gonilo rasti BDP v 2022. Zaposlenost se bo okrepila s postopnim dvigom plač in osnovne inflacije. Dejavnosti, kot so npr. transportna oprema, potovalne in turistične storitve, bodo zaradi epidemije verjetno imele tudi trajne brazgotine. Povpraševanje po tovrstnih storitvah in blagu se je zmanjšalo, poleg tega pa je njegovo prihodnje okrevanje še vedno močno odvisno od nadaljnega razvoja epidemije in s tem povezanih ukrepov. Hitro in učinkovito izvajanje ambicioznih načrtov za okrevanje gospodarstva in naložbe bi podprlo bolj trajnostno rast, zlasti z zelenimi naložbami. Z večjimi javnimi naložbami v infrastrukturo in digitalizacijo (tudi širjenje digitalnih znanj med malimi podjetji) ter dodatnim financiranjem programov usposabljanja naj bi izboljšali produktivnost in dosegli trajnejšo rast. Investicije v opredmetena osnovna sredstva naj bi v 2022 porasle za 3,7 %.

Poljska. V letu 2022 je za Poljsko pričakovati 5,2-odstotno gospodarsko rast. BDP bi lahko v 2022 dosegel nižjo rast ne le zaradi omejitev novih različic virusa, temveč tudi zaradi stranskih učinkov 20-letne visoke inflacije. Ti vplivajo na razpoložljivi dohodek in bi lahko zaustavili rast potrošnje. Zasebna potrošnja naj bi se v 2022 zvišala za 5,7 %, ob porabi nakopičenih prihrankov. Pomanjkanje delavcev bi lahko vodilo k višji rasti plač. Ker se negotovosti zaradi covida-19 zmanjšujejo, bodo investicijske naložbe podpirale rast vse do leta 2023, ko jih bodo spodbudile sredstva iz načrta za okrevanje in odpornost. Investicije v opredmetena osnovna sredstva se bodo povečala za 7,8 %. Osredotočenost na reformo trga dela, do produktivnosti prijazne naložbe in razogljčenje bi podprli bolj trajnostno in zeleno okrevanje. Javne naložbe v infrastrukturo so usmerjene zlasti v promet, energijo in digitalne tehnologije. **gg**

Foto: Depositphotos

Gospodarska gibanja

Izzivi epidemije v 2022 po osrednjem scenariju ne bodo zavrli nadaljevanja odboja gospodarske rasti

Leto treh dvojic bo precej verjetno gospodarsko uspešno za Slovenijo.

Bojan Ivanc, glavni ekonomist Analitike GZS

Pogled na leto, ki se zaključuje, in našo lansko napoved kaže, da je bil optimizem o gospodarskem okrevanju ob zaključku lanskega leta več kot upravičen. Cepljenje prebivalstva je res znižalo pritisk na zdravstveni sektor ob večjem številu okužb (evidentno v aktualnem valu epidemije), kar je tudi zmanjšalo pritisk na uvedbo strogih zaježitvenih ukrepov. Prav tako so se na te izzive ekonomski akterji prilagodili. Industrijska proizvodnja bo v 2021 porasla precej več (verjetno okoli 9 %) od naših pričakovanj (5 %), pri tem pa smo predvsem presenečeni nad odsotnostjo rasti gradbenih del (ocenjevali smo 8-odstotno rast), kjer se je čutil manko pri poslovni gradnji, ki ga tudi rast v stanovanjski gradnji ni mogla nadomestiti. Povprečna rast cen (1,6 %

je tekoča ocena za 2021) je bila tudi nižja od pričakovane (1,9 %), navkljub intenzivnemu medijskemu poročanju o visoki rasti cen v številnih blagovnih skupinah.

V času pisanja tega prispevka se ne moremo povsem izogniti omembi nove virusne različice covida-19 (omikron), ki ponovno ogroža gospodarsko okrevanje v storitvah, še posebej v turizmu in povezanih dejavnostih. Epidemija ostaja prisotna v pretežnem delu sveta in njena gibanja je težko predvideti. Kljub temu med državami velja nenapisano soglasje, da je izzive epidemije mogoče še naprej blažiti s fiskalno politiko, t. j. podpornimi ukrepi, ki zmanjšajo breme zaježitvenih ukrepov na prebivalstvo in podjetja. Nastali javni dolgovi se tudi v času po pandemiji ne bodo odplačevali na enak

način kot prej, vendar na drugi strani tudi ukinitve skupnega ekonomskega upravljanja na ravni EU ni pričakovati, prej lahko verjetno govorimo o njeni reformi. Monetarna politika oz. politika določanja cene izposojenemu in privarčevanemu denarju je še pripravljena spregledati visoke medletne rasti cen, vendar morda temu ne bo tako v primeru, če bo visoka rast plač v območju evra vplivala na sekundarne inflacijske učinke (trenutno nič ne kaže na to v večjih evrskih gospodarstvih). Negotovo je tudi, kako bo ravnala ECB v primeru, da bo ameriška centralna banka FED pričela z dvigi obrestnih mer. Tudi učinki teh potez na kapitalske trge ne bodo pozitivni, še posebej po letu, ko so svetovni indeksi dosegli nove najvišje vrednosti. Opisan odstavek seveda ne predstavlja našega osnovnega scenarija, temveč predvsem tveganja, ki bi spodkopala našo osrednjo napoved o 4,4-odstotni rasti BDP v letu 2022.

Po našem najverjetnejšem scenariju bo gospodarska rast v Sloveniji tudi presegla tisto v območju evra (3,5 %), k čemur bo najbolj prispevala rast potrošnje gospodinjstev (+4,8 %), investicij (+7,5 %) in izvoza (+5,6 %). Rast državne potrošnje (+2,2 %) se bo še okrepila glede na 2020 (2 %), kar bo povezano tudi z večjim črpanjem sredstev še iz stare evropske perspektive. Pričakujemo lahko hitrejšo rast zaposlenosti (+1,1 %), kar bo povezano tako z večjim zaposlovanjem v javnem kot zasebnem sektorju. Povprečno stopnjo anketne brezposelnosti vidimo pri 4,3 %, medtem ko se bo produktivnost dela v gospodarskih družbah povečala za 4 %, po 5-odstotni rasti v 2021. Pri gibanju plač ne pričakujemo visoke rasti (+1,9 %), kar naj bi bila predvsem posledica učinka prenehanja izplačila izrednih dodatkov v javnem sektorju. V zasebnem sektorju vidimo rast plač pri 2,9 %. Gibanje cen bo ostalo bolj dinamično kot v času pred epidemijo. Pričakujemo okoli 2,1-odstotno rast cen ter tudi,

Ocena in gospodarska gibanja v 2022

Sprememba, realno, v %	2020	Ocena 2021	Napoved 2022
BDP	-4,2	6,3	4,4
Zasebna potrošnja	-6,6	5,8	4,8
Državna potrošnja	4,2	2	2,2
Bruto investicije v osn. sredstva	-8,2	10	7,5
Izvoz blaga in storitev	-8,7	10,2	5,6
Uvoz blaga in storitev	-9,6	11,5	5,9
Učinek zalog, v odstotnih točkah	-0,4	1	-0,2

Vir: Analitika GZS, oktober 2021

da bo povprečna cena nafte Brent vztrajala pri nivojih okoli 85 USD za sodček.

Dinamiko v industrijski proizvodnji v predelovalnih dejavnostih vidimo nekoliko bolj umirjeno (+4 %), predvsem zaradi učinka rasti zalog slovenskih proizvodov pri velikih kupcih in pričakovanj, da izzivi zaradi pomanjkanja surovin, polizdelkov, čipov in zamude v tovornem ladijskem prometu ne bodo povsem izginili do zadnjega četrtnetja 2022. Zaradi pritiskov vhodnih cen, ki bodo vplivale tudi na višje proizvodjalne cene, bo prodaja porasla za okoli 6,2 % v predelovalnih dejavnostih. V gradbeništvu pričakujemo 10-odstotno rast gradbenih del, kar bo posledica rasti gradbenih investicij v poslovni, stanovanjski gradnji kot pri gradbeno inženirskih objektih (pretežno javni projekti). Tudi na trgu nepremičnin pričakujemo nadaljevanje rasti cen. Cene rabljenih stanovanjskih nepremičnin bi se lahko v 2022 povečale še za 6 %, predvsem zaradi visokih prihrankov gospodinjstev, nizkih obrestnih mer in splošno dobre dinamike na trgu dela. gg

25.300 EUR
BDP na prebivalca

BDP nad
53,7 mrd EUR

Povprečno delovno
aktivnih nad
907 tisoč

Gospodarsko-poslovne informacije za vas

Industrijska proizvodnja je bila v prvih devetih mesecih 2021 za 2,8 % nad nivojem v letu 2019.

Pripravila
Analitika GZS

Področja v predelovalnih dejavnostih v 2021 pretežno nad nivojem iz leta 2019

Industrijska proizvodnja v predelovalnih dejavnostih je bila v prvih devetih mesecih 2021 medletno višja za 13,4 %. Najvišja je bila rast proizvodnje v srednje nizko tehnološko zahtevnih dejavnostih (20 %), k čemur je največ prispevala proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (20 % rast) in proizvodnja kovinskih izdelkov (21 % rast) ter popravila in montaža strojev (23 % rast). Visoka je bila tudi v srednje visoko zahtevnih področjih (16 %), kjer je proizvodnja električnih naprav višja za 22 %, drugih strojev in naprav za 17 %, kot tudi kemikalij in kemičnih izdelkov za 24 %. Manjša je letos proizvodnja le v visoko tehnološko zahtevnih področjih (-2,1 %), kjer sklepamo, da je proizvodnja

farmacevtskih izdelkov nekoliko nižja, medtem ko je proizvodnja računalniških in optičnih izdelkov višja za dobrih 10 %. Pretežni del predelovalnih dejavnosti je v 2021 presegel nivo proizvodnje v letu pred izbruhom covid-19 (I-IX 2019), izjema so proizvodnja usnja in usnjenih izdelkov (-42 %), proizvodnja motornih vozil in prikolic (-15 %), nekovinskih mineralnih izdelkov, (-7,4 %) in proizvodnja drugih vozil (-1,7 %). Zaostanki so najverjetneje posledica težav na ponudbeni strani, kot so pomanjkanje in otežen dostop do surovin ter odločitev o selitvi dela proizvodnje v tujino (usnjarska industrija).

Gospodarsko okolje

Optimistično, a obenem previdno

Obeti za prihodnje leto so dobri, a so razmere še vedno zelo kompleksne.

Barbara Perko

»Medtem ko se cenovni skoki umirjajo, ob sicer še vedno izkazanem trendu nadaljnje rasti, pa se povečuje tveganje razpoložljivih surovin primerne kvalitete,« pravi Rok Rozman, glavni izvršni direktor Livarja.

»Razmere na trgu surovin ostajajo zahtevne in še ne izkazujejo stabilnih obetov. Medtem ko se cenovni skoki umirjajo, ob sicer še vedno izkazanem trendu nadaljnje rasti, pa se povečuje tveganje razpoložljivih surovin primerne kvalitete. Napovedi za prihodnje obdobje opozarjajo na omejeno razpoložljivost številnih surovin, kar vnaša visoko stopnjo negotovosti pri planiranju proizvodnje in sklepanju zavezujočih pogodb za dobavo v prihodnjem letu,« pravi Rok Rozman, glavni izvršni direktor Livarja.

V Skupini SIJ so se soočili z izzivi precej višjih cen vhodnih materialov, pomanjkanjem določenih surovin in zanesljivosti dobave. Trenutno so se cene ustalile in tudi dobavljivost surovin je bolj zanesljiva. Napovedi za prihodnje leto so po besedah Slavka Kanalca, izvršnega direktorja za proizvodnjo, tehnologijo in investicije odvisne od vrste dejavnikov, kot so napovedana rast povpraševanja, preobrati v energetskem sektorju, inflacijski pritiski, zahteve, povezane z razlogičenjem proizvodnje idr.

Razmere na trgu surovin so zelo kompleksne. Prihaja do enormnih povišanj cen osnovnih materialov (jeklo, aluminij, baker idr.), trganja dobavnih verig in izpadov dobav, posledično se podaljšujejo dobavni roki. To zahteva poseben način načrtovanja naročil in nosi številna tveganja, pravi v Hidrii. Rešitev vidijo v sklepanju dolgoročnih strateških partnerstev z dobavitelji in dodajanju novih virov na tem segmentu.

Med prihajajočimi izzivi Rok Rozman iz Livarja opozarja predvsem na tveganja glede zanesljivosti dobav surovin in grožnje inflacijske spirale. Možnosti

prenosa večjih stroškov na kupce so omejene in praviloma pogojene s časovnim zamikom, poudarja.

Slavko Kanalec, Skupina SIJ, poleg energetskih in okoljevarstvenih izzivov izpostavlja zaposlene, tako z vidika usposobljenosti, razpoložljivosti kot tudi z vidika motivacije. Rešitve ne vidijo le v intenzivni avtomatizaciji in digitalizaciji proizvodnih procesov, pač pa tudi v obliki vrste mehkih pristopov na področju motivacije in graditve pripadnosti.

V LTH Castings so vezani na avtomobilsko industrijo, kjer je celotna dobaviteljska veriga zaradi globalnega pomanjkanja polprevodnikov trenutno upočasnjena. Situacija se nekoliko izboljšuje, a predvidevajo, da se bo vpliv pomanjkanja nadaljeval še v prihodnjem letu.

Stroški za energijo se bodo podvojili

Skrbijo razmere glede energentov. »Naša dejavnost je energetsko intenzivna, zato ima skokovita rast cen energentov tako velik vpliv, da se v dolgoročnem pogledu že postavlja vprašanje vzdržnosti poslovanja. V kratkoročnem obdobju poskušamo z ukrepi racionalizacije in omejenega prenosa povečanih stroškov energentov na kupce omejiti negativne posledice enormno visokih cen energentov. Skrb narekuje predvsem visoka cena električne energije, ki je v našem poslovanju predstavljala 7 % skupnih stroškov, za naslednje leto pa se bo navedeni delež v skupnih stroških praktično podvojil,« napoveduje Rozman.

V Hidrii poskušajo blažiti vplive rasti cen energentov z izvajanjem projektov optimizacij rabe energije ter iskanjem rešitev za dvig energetske učinkovitosti.

kovitosti znotraj njihovih poslovnih procesov, obenem pa se preusmerjajo na zelene, obnovljive vire energije.

V LTH Castings imajo precejšen del količin zakupljenih z dolgoročnimi pogodbami, vendar se bo dvig cen energentov v prihodnje vsekakor poznal.

V Skupini SIJ sta glavna energenta električna energija in zemeljski plin. Pred podražitvami sta predstavljala med 8 in 9 odstotkov vseh stroškov, po trenutnih cenah pa predstavljata že najmanj četrtino, poudarja Kanalec. Kakšen bo obseg posledic višanja cen energentov, v tem trenutku težko ocenjujejo, si pa glede na nesorazmerne rasti cen v zadnjih mesecih težko predstavljajo, da bi povišanje v celoti prenesli na končne kupce.

Napovedi so obetavne

Obeti so dobri zlasti za prvo polovico naslednjega leta, medtem ko so napovedi za drugo polovico leta bolj zadržane, napoveduje Rok Rozman, glavni izvršni direktor Livarja.

Podoben fizičen obseg proizvodnje kot v 2021 za leto 2022 načrtujejo v Hidrii, kjer pričakujejo, da bo še naprej rasel segment hibridizacije in elektromobilnosti. Glede na visoko negotovost ostajajo previdni in dajejo velik poudarek stroškovni racionalizaciji in pripravljenosti na potencialne ponovne upade.

V LTH Castings pričakujejo rast zaradi zagona projektov s področja e-mobilnosti. Nedavno so zagnali novo proizvodno linijo za proizvodnjo izdelkov za električne avtomobile, na praktično vseh lokacijah širijo kapacitete in se pripravljajo na nadaljnjo rast.

V Skupini SIJ bodo za naložbe v novo opremo in strateško vzdrževanje strojev in naprav namenili 67,8 mio EUR. V Hidrii bodo letos realizirali vlaganja na nivoju 20 mio EUR, še nekoliko višje investicije pa načrtujejo v nadaljnjih letih. [gg](#)

V Hidrii glede na visoko negotovost ostajajo previdni in dajejo velik poudarek stroškovni racionalizaciji in pripravljenosti na nove upade.

Eno milijardo EUR v 2020 za vlaganja v raziskave in razvoj

V Sloveniji smo za bruto domače izdatke za raziskave in razvoj v letu 2020 namenili 1.008 mio EUR, kar je bilo za 16,8 mio oz. za 2 % več kot v predhodnem letu. V BDP to pomeni 2,15 %, kar nas uvršča nekoliko nad povprečje držav EU. Največji del sredstev (73,8 %) je bilo porabljenih v poslovnem sektorju (738,6 mio EUR), kjer so se vlaganja okrepila za 7,3 mio EUR glede na 2019. Največ v ta namen tradicionalno vlaga farmacevtska ter elektroindustrija. V izvajanje raziskav in razvoja je bilo vključenih 25 tisoč oseb (od tega 16 tisoč v poslovnem sektorju), kar je podobno kot v letu 2019. Visokošolski sektor je predstavljal 123,2 mio EUR ali 12 % porabljenih sredstev. V okviru Instrumenta za okrevanje »NextGenerationEU« bo Slovenija v letih 2021-2027 spodbujala raziskave, razvoj in inovacije v vrednosti 132,2 mio EUR, ki so ključni dejavniki produktivnosti in gospodarskega razvoja. V letu 2021 (anketa SURS iz novembra 2021) naj bi 26 % predelovalnih dejavnosti in ravno toliko storitvenih dejavnosti investicijska vlaganja povečalo, 20 % pa naj bi jih znižalo. Za leto 2022 34 % podjetij v predelovalnih dejavnostih predvideva, da bodo investicije višje, 12 % pa, da bodo nižje. Največ jih bo v 2022 vlagalo v zamenjavo starih naprav ali opreme (74 % podjetij, za 2 odstotni točki manj kot v 2021), sledijo investicije v razširitev proizvodne zmogljivosti (38 %, za 5 odstotnih točk več kot v 2021) in v racionalizacijo procesov (27 %, za 2 odstotni točki več). Med storitvenimi podjetji za leto 2022 27 % podjetij predvideva, da bodo vlaganja višja kot v 2021, 11 % podjetij pa, da bodo nižja. Največ storitvenih podjetij naj bi v 2022 vlagalo v zamenjavo starih naprav ali opreme (meni 82 % podjetij), v razširitev zmogljivosti (29 % podjetij oz. za 2 odstotni točki več kot v 2021) in v racionalizacijo procesov 21 % (za 8 odstotnih točk več kot v 2021).

Gospodarska rast Slovenije v prvih treh četrtletjih 2021 višja kot v EU-27

Gospodarska rast EU-27 je bila tudi v tretjem četrtletju podobno visoka (2,1 %) kot v 2. četrtletju (2 %) v primerjavi s predhodnim četrtletjem. Glavno gonilo rasti je ostala zasebna potrošnja, saj se ob močni konjunkturi izboljšujejo razmere na trgu dela. Območje evra se sooča z izzivi v dobavnih verigah, ob poglobljanju ozkih grl na strani ponudbe, umiritvi rasti tovarnega prometa ob višjih cenah energije in inflacijskih pritiskih. Rast slovenskega BDP v 3. četrtletju se je znatno umirila in je bila za 1,3 % višja kot v drugem četrtletju 2021 (realna, prilagojena za vpliv sezone in koledarja). Rast se je v zadnjem četrtletju upočasnila predvsem zaradi umirjanja mednarodne menjave z industrijskim blagom in nepojasnenim znižanjem zalog. Potrošnja gospodinjstev (ki predstavlja v BDP 55 %) se je povečala za 12,6 %, kar je najvišja rast po 3. četrtletju 2020 (visok odboj). Pogoji za potrošnjo so bili ugodni (visoka zaposlenost, nizka brezposelnost), kar je vplivalo na nadaljnjo rast razpoložljivega dohodka. V primerjavi s predhodnim četrtletjem so se v 3. četrtletju 2021 investicije znižale za 3,7 %, pri čemer so investicije v osnovna sredstva porasle za 2,4 %, zaloge pa so imele močno negativen prispevek, ker so se skrčile. Ob rasti zasebne potrošnje in investicij je bila rast uvoza višja (+1,6 %) od rasti izvoza (+0,3 %). Izvoz blaga je realno upadel (-0,6 %) zaradi ozkih grl in pomanjkanja komponent. Okrepil pa se je izvoz storitev za 5,4 % ob okrevanju potrošnje tujih turistov v Sloveniji.

EU izšla iz recesije v 2. četrtletju 2021, Slovenija v 1. četrtletju 2021.

Gospodarske družbe prispevale polovico sredstev za raziskave in razvoj, porabile tri četrtine.

Pripravila **Analitika GZS**

Povišana inflacija še vztraja

Od februarja 2021 (izjema september 2021) so se cene življenjskih potrebščin trendno zviševale. Na postopno višjo medletno inflacijo vplivajo predvsem zunanji dejavniki (višje cene surovin in energentov ter težave v dobavnih verigah). Novembra 2021 je bila inflacija v primerjavi z novembrom 2020 v Sloveniji višja za 4,6 %. Njihova rast je posledica učinka nizke osnove ter visokih cen nafte in zemeljskega plina na mednarodnih trgih. Mesečno so bile v novembru 2021 cene življenjskih potrebščin višje za 0,7 % v primerjavi s predhodnim mesecem. Cene blaga so se mesečno podražile za 1 %, cene storitev za 0,2 %. Mesečno so se zvišale predvsem cene prevoza (za 1,6 %), kjer so se podražila predvsem pogonska goriva (dizel za 4,8 %, bencin za 3,8 %). Cene oblačil in obutve so se zvišale za 2,6 % in k mesečni inflaciji prispevale po 0,2 odstotne točke. V skupini stanovanj, vode, električne energije, plina in drugega goriva so se mesečne cene novembra skupaj zvišale za 1,2 %, med njimi izraziteje toplotna energija in stanovanjske najemnine (za 8,2 %), tobak (za 2,6 %), počitniški paketi (za 1,9 %), avtomobili (za 1,2 %) ter stanovanjska in gospodinjska oprema (za 0,8 %). Slednje je k inflaciji prispevalo po 0,1 odstotne točke. Alkoholne pijače so se novembra zvišale za 1,4 %, rekreacija in kultura za 0,8 %. Novembra se je na mesečnem nivoju hrana pocenila za 0,6 % in mesečno inflacijo ublažila za 0,1 odstotne točke. Nižje so bile tudi cene komunikacij za 0,4 % ter restavracij in hotelov za 0,2 %. Kljub visoki medletni inflaciji je v prvih enajstih mesecih 2021 povprečna inflacija višja za 1,6 % glede na enako obdobje 2020. Najbolj so se zvišale cene v skupini prevoza (5,4 %), v skupini stanovanja, vode, električne energije, plina in drugega goriva (za 5 %), restavracij in hotelov (2,7 %). V tem obdobju so se najbolj znižale cene rekreacije in kulture (-2,2 %), komunikacij (-0,7 %) ter hrane (-0,6 %).

Inflacija je prehodno višja, pretežno zaradi dviga cen energentov.

Pripravila **Analitika GZS**

Kljub trenutnemu nižjemu zaupanju potrošnikov so pričakovanja za naslednje 3 mesece visoka

Novembra 2021 so bila podjetja v primerjavi z novembrom 2019 pri ocenah zaposlovanja za naslednje tri mesece najbolj optimistična v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu. Storitvena podjetja pričakujejo ta čas rahlo znižanje zaposlenosti, trgovska podjetja pa pričakujejo za 40 odstotnih točk manj zaposlovanja, kot so ga pričakovala novembra 2019. Podjetja v gradbeništvu in predelovalnih dejavnostih obenem najbolj izrazito poročajo o kadrovskih težavah pri zapolnjevanju prostih delovnih mest. Vse dejavnosti so za naslednje tri mesece izrazila višje pričakovane prodajne cene glede na trimesečna pričakovanja v novembru 2019. Da bodo višje, meni okoli 47 odstotnih točk več podjetij v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, za 76 odstotnih točk več v trgovini in za 9 odstotnih točk več v storitvenih podjetjih. Pričakovana proizvodnja v predelovalnih dejavnostih je bila za 16 odstotnih točk višja v primerjavi s pričakovanji novembra 2019. Ravno tako je bil za 21 odstotnih točk višji pričakovani trimesečni kazalnik izvoznih naročil. V trgovini je pričakovana trimesečna prodaja novembra letos za 13 odstotnih točk nižja od pričakovane v novembru 2019. Ravno tako storitvene dejavnosti pri pričakovanem trimesečnem povpraševanju pričakujejo za 10 odstotnih točk nižjo pričakovano povpraševanje kot novembra 2019. Glavni omejitveni dejavnik pri storitvenih dejavnostih predstavlja epidemija ter nezadostno povpraševanje (meni 29 % podjetij), kot tudi pomanjkanje delovne sile (meni 24 % podjetij).

Podjetja v predelovalnih dejavnostih so za naslednje tri mesece najbolj optimistična tako pri proizvodnji kot pri zaposlovanju.

Pripravila **Analitika GZS**

energija
med nami

HEP ENERGIJA

Epidemija covid-19 je spletno nakupovanje pospešila

V trgovini na drobno (z vključenimi motornimi gorivi) je bil realni prihodek od prodaje v prvih treh četrtletjih 2021 višji za 11,5 % glede na enako obdobje 2020, v primerjavi z enakim obdobjem 2019 za 2,7 %. V prvih treh četrtletjih 2021 je bil v trgovini z motornimi gorivi prihodek višji za 13 %, v trgovini z neživili za 12,1 %, v trgovini z živili za 7,8 % v primerjavi z enakim obdobjem 2020. Prodaja po pošti ali internetu (njen delež znaša okoli 7 %) se je v prvih treh četrtletjih letos v primerjavi z enakim obdobjem leta 2019 več kot podvojila, v primerjavi z enakim obdobjem 2020 pa povečala za 43 %. V 1. četrtletju 2021 je prek spleta nakupovalo 59 % ljudi v starostni skupini med 16 in 74 let (52 % v 2020). Največ spletnih kupcev je opravilo po en do dva spletna nakupa (40 %). Ocenjena vrednost

opravljenih spletnih nakupov je največkrat znašala od 100 do 299 EUR (30 %). V času, ko so veljali omejevalni ukrepi, povezani z epidemijo, je bila spletna prodaja ključna v določenih dejavnostih. V 2020 je ustvarjalo prihodek s spletno prodajo 24 % podjetij z vsaj 10 zaposlenimi in samozaposlenimi. Med podjetji v Sloveniji z vsaj 10 zaposlenimi in samozaposlenimi jih ima spletno stran 83 %. 22 % teh podjetij omogoča na spletni strani spletno prodajo, oddajo naročila ali oddajo rezervacije. Slovenski potrošniki se tako ob nižji ponudbi spletne prodaje obračajo na tuje ponudnike. Tri četrtine teh oseb je na internetu iskalo informacije o izdelkih ali storitvah, 18 % jih je prodajalo izdelek ali nudilo storitev, npr. prek bolha.com, eBay.com, Facebook Marketplace.

Prihodek v trgovini na drobno ali po internetu je letos v prvih treh četrtletjih za

117 %
višji kot v enakem obdobju 2019.

Pripravila
 Analitika GZS

Spletna trgovina

»Zmagovalci bodo znali na pravi način povezati prednost fizičnih trgovin s spletnim nastopom«

Nakupovalne navade ljudi so se v zadnjih dveh letih spremenile, saj so se zaradi ukrepov ob epidemiji kupci več odločali za spletno nakupovanje. Vedno več kupcev se odloča za dopolnjevanje nakupov v fizičnih trgovinah s spletnim nakupovanjem.

Barbara Perko

»Prav zaradi tega je postalo ključnega pomena, da lahko kupcu zagotovimo enako uporabniško izkušnjo ne glede na to, kje opravijo nakup. Police v trgovinah se namreč ne končajo v fizičnem svetu, ampak so povezane z digitalnim, prihodnost trgovine pa je prav v povezovanju obeh svetov. Prav zaradi tega smo v Big Bang kot prvi slovenski trgovec uvedli video svetovanje in nakupovanje, modernizirali prevzemne točke po vsej Sloveniji, v prestolnici uvedli možnost hitre dostave izbranih izdelkov v roku 4 ur ter nadgradili lastno dostavo, ki je ključnega pomena pri razvoju spletne trgovine,« spremembe navajajo v Big Bangu.

»Zaradi spremenjenih okoliščin so se spreminjali tudi trendi na področju opremljanja doma. Ljudje preživljajo več časa doma, več delajo od doma, večja je ozaveščenost o trajnosti, večja je skrb za varnost, digitalizacija je na pohodu in vsemu temu se tudi kupci doma prilagajajo in temu ustrezno opremljajo, nadgrajujejo in dopolnjujejo svoje bivanje in dom. Lotevajo se tudi novih hobijev znotraj doma,« pojasnjuje Blaž Potočnik, direktor spletne trgovine, MERKUR trgovina.

Prodajno izkušnjo je treba stalno izboljševati

Trgovci se zavedajo, da je treba stalno skrbeti za čim boljšo prodajno izkušnjo in slediti trendom. V Merkurju intenzivno stopajo na pot digitalne transformacije s ciljem omogočiti kupcem omnichannel izkušnjo. »Merkur še vedno beleži rast spletne prodaje. Če obdobje med 1-10 2021 primerjamo z istim obdobjem lanskega leta, lahko rečemo, da smo bistveno povečali obisk na spletni strani, število naročil in prodajo,« pravi Potočnik. »Zavedamo se, da spletno prodajno mesto merkur.si ni samo prodajni kanal, ampak je medij, kjer potrošniki pričnejo svoj nakupni proces, nakup pa najpogosteje zaključijo v naših trgovskih centrih. V primerjavi z lanskim letom smo na spletu povečali število izdelkov (za +33%), izboljšali spletni iskalnik, ki omogoča iskanje tako med izdelki kot nasveti ter kupcem omogočili nakup iz naslanjača tudi za logistično zahtevne izdelke.«

»Na spletu se najboljše prodajajo izdelki iz oddelkov bele tehnike, gradnja in vrt in prosti čas. Glede deleža spleta v celotni prodaji potrošnikom je splet leta 2019 zavzel 2 % prodaje, leta 2020 4,2 %, leta 2021 pa že 5,9 %,« pravi Potočnik.

V letu 2020 je prodaja prek spletne strani www.bigbang.si za 2,5-krat presegla rezultate iz leta 2019. Zelo dobre rezultate pričakujejo tudi letos. Prodaja v predprazničnem času bo po prvih ocenah bistveno presegla rezultate iz leta 2020.

Spletni center merkur.si, ki na enem mestu združuje koristne nasvete Merkurjevih mojstrov za urejanje vrta in doma, se po svojem dosegu lahko primerja z največjimi medijskimi spletnimi stranmi v Sloveniji, saj na mesec dosega okrog 600.000 obiskov.

V Merkurju poleg klasične spletne trgovine ponujajo še nove prodajne poti, kot so naročilo preko e-pošte in telefona, že lani so uvedli Paketnike za 24/7 brezstični prevzem pred vhodi izbranih Merkurjevih trgovskih centrov, proces digitalizacije in uvedbe najnovejše informacijske tehnologije pa so postopoma uvajali tako na prodajnem mestu kot pri ostalih procesih poslovanja.

»Verjamemo, da bodo prihodnji zmagovalci v trgovini tisti, ki bodo na pravi način znali povezati prednost fizičnih trgovin s spletnim nastopom. V prihodnje bomo z digitalizacijo naše ponudbe nadgrajevali tudi uporabniško izkušnjo pri nakupih opravljenih preko spletne strani,« napoveduje Blaž Potočnik.

Kupci čedalje več povprašujejo po dodatnih storitvah

V Big Bangu pričakujejo, da bo rast spletne prodaje še naprej presegala rast obsega prodaje v fizičnih trgovinah. »Trendi prav tako kažejo, da kupci poleg samega izdelka vedno pogosteje povprašujejo tudi po dodatnih storitvah, kot so denimo dostava, montaža, zavarovanje, financiranje ipd. Prav temu področju smo v Big Bang v zadnjih letih naredili zelo pomemben napredek in narekujejo trende na trgu,« pojasnijo.

Razvoj spletne trgovine je eden izmed ključnih strateških procesov rasti Big Banga, zato so v nadgradnjo in prenovi v zadnjih letih vložili izredno veliko

energije ter sredstev. »Da smo na pravi poti, potrjuje odločitev kupcev in strokovnjakov, ki so v konkurenci 412 podjetij prav Big Bang izbrali za najboljšega spletnega trgovca v regiji Adriatik. Z razvojem spletne trgovine v Big Bang seveda še nismo zaključili, saj je naša konkurenca globalna in ne počiva. Razvijamo in izboljšujemo se z zelo veliko hitrostjo, vsakodnevno uvajamo spremembe in se učimo, pri tem pa so neprecenljiv vir informacij prav naši kupci,« pravijo.

Od nakupovanja na zalogo do sprotnih nakupov

V Mercatorju opažajo, da »mnogi kupci, ki so lani ob začetku epidemije pri nas začeli kupovati v Mercatorjevi spletni trgovini, zdaj kombinirajo spletno in klasično nakupovanje. Vsaj 40 % kupcev, ki so prišli v Mercatorjevo spletno trgovino ob začetku epidemije, še vedno redno kupuje v naši spletni trgovini, število novih kupcev pa še vedno raste. V preteklosti je večina kupcev v Mercator spletni trgovini kupovala bolj na zalogo, zdaj pa kupujejo izdelke za dnevno rabo v gospodinjstvu bolj za sproti, torej poleg osnovnih živil in pijač tudi sveža živila.«

Spletna trgovina je za Mercator strateškega pomena, kar pa ne pomeni, da bo nadomestila klasične načine kupovanja, poudarjajo. Spletna trgovina kot del Mercatorjevega ekosistema kupcem omogoča, da kupujejo kadar želijo in na način, ki jim trenutno najbolj ustreza. gg

AVTOTRANSPORTI KASTELEC INDUSTRIJSKA CONA NOVO MESTO

Avtotransporti Kastelec,
Kastelec Lado s.p.

Straška cesta 44
8000 Novo mesto

JAVNA PARKIRNA MESTA ZA TOVORNA VOZILA

- Glede na zahteve 30. člena novega Zakona o pravilih cestnega prometa, vam omogočamo parkiranje na najsodobnejših parkirnih površinah, v bližini avtoceste A2 Ljubljana - Zagreb
- Možnost dnevnega parkiranja ali parkiranja za daljše časovno obdobje
- Površine so asfaltirane/tlakovane, ograjene, tehnično varovane 24/7, video nadzorovane ter opremljene z LED razsvetljavo
- Uporabnik parkirišča ima na lokaciji prost dostop do sanitarij s tuši in kantino
- Nemoten dostop do javnih parkirnih mest 24 ur na dan, tudi v zimskem času
- Parkomat
- CENA : 10,00 € / dan Ugodni mesečni najemil

Dodatne informacije na: 041 629 602 ali
<https://at-kastelec.si/oddaja-parkirnih-povrsin-novo-mesto/>

Realni prihodek v gostinstvu letos nižji za desetino

Gostinstvo je eno redkih področij med storitvenimi dejavnostmi, ki v letu 2021 ni nadoknadilo izgub iz leta 2020. V prvih devetih mesecih leta 2021 je bil prihodek gostinskih storitev nominalno nižji za 5,8 % v primerjavi z enakim obdobjem 2020. Kljub boljši turistični sezoni, predvsem s strani slovenskih turistov, ter bolj prehodnim in odprtim mejam v Evropi, v primerjavi z letom 2020 ostaja izvoz potovanj močno pod predkrizno ravno. Izvoz potovanj (potrošnja tujih turistov pri nas) je bil v devetih mesecih leta 2021 nižji za 0,4 %, v primerjavi z enakim obdobjem 2020 ter za polovico nižji kot pred epidemijo (v prvih devetih mesecih 2019). Uvoz potovanj (potrošnja Slovencev v tujini) je letos za 7,4 % višji v primerjavi s prvimi devetimi meseci 2020, a še vedno za 40 % nižji kot pred epidemijo covid-19 (I-IX 2019). Slednje pomeni, da so tuji turisti pri nas v 2021 znižali potrošnjo za

4 mio EUR glede na 2020 in za 1,1 mrd EUR glede na 2019. Slovenski turisti so v tujini potrošili za 48,1 mio EUR manj sredstev v primerjavi z enakim obdobjem lani in v primerjavi s prvimi devetimi meseci 2019 za 475,3 mio EUR manj sredstev. V prvih desetih mesecih 2021 je bilo zabeleženih za 8 % več prenočitev domačih in tujih turistov kot v enakem obdobju 2020 in za 31 % manj kot v enakem obdobju 2019. Podoben trend je na strani prihodov turistov, kjer je bilo letos za 13,4 % več prihodov turistov kot v prvih devetih mesecih 2020 in za 38,5 % manj kot v enakem obdobju 2019. Cene gostinskih storitev so se v prvih devetih mesecih močno podražile (5,9 % glede na enako obdobje 2020), kar je bila posledica izdanih vavčerjev in večjega povpraševanja domačih gostov, delno tudi dviga plač, ki je bil posledica pomanjkanja zaposlenih na tem področju.

Turistični in gostinski vavčerji prispevali k letošnji rasti prihodov in prenočitev domačih turistov.

Priprava

 Analitika GZS

Turizem

Pandemija bo še krojila razmere v turizmu

Rezultati letošnje jeseni so spodbudni, prav tako so optimistična pričakovanja za prihodnje leto. A treba se je zavedati, da bo pandemija še vedno imela velik vpliv.

Barbara Perko

»Odlična realizacija turističnega prometa v poletni sezoni in tudi jeseni 2021, ki je tudi rezultat kontinuirane promocije na domačem in tujih trgih, vliva upanje in daje spodbudo za prihajajoče obdobje,« pravijo na Slovenski turistični organizaciji. Podatki od januarja do oktobra so boljši kot lani, dodajajo.

Začenja se zimska turistična sezona. »Naj spomnimo, da je bila zimska sezona v letu 2020/2021 zaradi zaprtja nastanitvenih obratov in pa zimskih centrov izredno slaba (zaprtje od 19. oktobra 2020 do 24. aprila 2021). Napovedi za letošnjo zimsko sezono 2021/2022 so boljše kot v lanskem letu, saj zapiranje nastanitvenih obratov in zimskih centrov ni predvideno. K temu močno pripomore pogoj PCT in uveljavljeno digitalno covidno potrdilo, ki omogoča prestop meja. Dopustovanje domačih gostov do konca leta pa bodo morda dodatno spodbudili tudi preostali turistični boni. Uspešnost zimske sezone pa je seveda odvisna od zdravstvene situacije,« poudarjajo na STO. Naslednje leto pričakujejo postopno okrevanje mednarodnih prihodov, zavedati pa se je treba, da bo pandemija še vedno v veliki meri vplivala

na potovanja ter zaupanje turistov v varnost na potovanjih in v ciljnih destinacijah.

Za slovenske turistične ponudnike je bila zelo pomembna uvedba turističnih bonov, katerih veljavnost je vlada podaljšala do 30. junija prihodnje leto. »V Termah Krka sprejemamo turistične bone vse od njihove uvedbe. Gostje jih v veliki meri koristijo za nočitve, kar pozitivno vpliva na zasedenost naših hotelskih namestitev, pa tudi za storitve gostinstva, športa in wellnesa. Tudi za zadnja dva meseca leta 2021 beležimo precej povpraševanj domačih gostov – večina jih namerava bivanje in druge storitve vsaj delno poravnati s turističnimi boni. Vsi prejemniki svojih turističnih bonov ne bodo mogli unovčiti do konca leta – mnogi tudi zaradi objektivnih okoliščin (zdravstvenega stanja, nege družinskih članov ali drugih obveznosti) –, zato v naši družbi podpiramo podaljšanje veljavnosti bonov. Verjamemo, da bomo tudi po epidemičnem obdobju obdržali visok obisk domačih gostov, ki se jim bodo znova pridružili tudi gostje iz tujine, na začetku predvsem iz sosednjih držav,« optimistično gledajo v prihodnost v Termah Krka. [gg](#)

Prihodnje leto se pričakuje postopno okrevanje mednarodnih prihodov, vendar bo pandemija še vedno v veliki meri vplivala na potovanja.

Septembra je bilo
število delovno
aktivnih oseb
medletno višje za
2,2 %
oz. za 19 tisoč oseb.

Priprava

 analitika GZS

Okrevanje po epidemiji izpostavilo pomanjkanje ustreznih kadrov

Po ukinitvi zaježitvenih ukrepov in višjem povpraševanju, tudi v storitvenih dejavnostih, se je okrepilo povpraševanje delodajalcev po delavcih. V prvih desetih mesecih 2021 je bilo objavljenih 130.258 delovnih mest, za 30,7 % več kot v enakem obdobju leta 2020. Najbolj se je v tem času okrepilo povpraševanje po delavcih v predelovalnih dejavnostih (7.448 oseb), v drugih raznovrstnih dejavnostih (5.792 oseb), kamor spadajo tudi agencijski delavci ter v gradbeništvu (3.935 oseb). Manko delavcev izhaja tudi iz nizke brezposelnosti, ker je bilo konec oktobra 67 tisoč brezposelnih, kar je bilo za 17 tisoč oz. za petino manj kot oktobra 2020. Število delovno aktivnih prebivalcev je bilo septembra 2021 najvišje od pričetka spremljanja

teh podatkov (906 tisoč delovno aktivnih oseb). V enem letu se jih je največ zaposlilo v predelovalnih dejavnostih (+5.900), gradbeništvu (+3.900) ter zdravstvu in socialnem varstvu (+2.900). Naraščanje zaposlenosti v predelovalnih panogah in gradbeništvu v pomembni meri temelji na zaposlovanju tujcev. V enem letu je bilo med predelovalnimi dejavnostmi zaposlenih 2,7-krat več tujih državljanov kot državljanov Slovenije, v gradbeništvu pa 3-krat več tujih državljanov. S pomankanjem kvalificiranih delavcev se soočajo tudi ostale evropske države, ki so po anketi Eurochambres navedle to kot glavni izziv pri poslovanju v letu 2022.

Kadri

Med epidemijo problem izbruhnil z vso silo

Demografski dejavniki staranja prebivalstva ne govorijo v prid zadostne ponudbe kadrov. Na ponudbo kadra evidentno vplivajo pogoji dela in višina plače, pravijo na Zavodu RS za zaposlovanje.

Barbara Perko

»Na trgu dela je ponudbe zelo veliko, medtem ko je povpraševanja relativno malo oz. bistveno manj kot v preteklih letih. Razlog za to je zelo nizka brezposelnost ali še bolje rečeno, rekordna zaposlenost po letu 2008 v Sloveniji. Posameznikom nenadna menjava zaposlitve predstavlja večje tveganje (covid čas) in še bolj strmiijo k stabilnosti,« trenutne razmere na trgu opisujejo v agenciji Adecco.

»Po podatkih naše raziskave »Talent Shortage« je kar 80 % slovenskih delodajalcev poročalo o težavah z zapolnitvijo prostih delovnih mest, leto 2021 pa celo zaključujemo z najvišjim številom razpisanih prostih delovnih mest v zgodovini merjenja (SURs). Manko zaposlenih tako postaja ključni izziv slovenskih podjetij in v podjetju ManpowerGroup pričakujemo, da se bo tovrstni trend neskladja med povpraševanjem in ponudbo na področju kadra v letu 2022 nadaljeval oziroma celo stopnjeval,« napoveduje Nives Orešnik, vodja kadrovskih storitev, ManpowerGroup Slovenija.

»UMAR-jeva Jesenska napoved gospodarskih gibanj za naslednji dve leti predvideva nadaljevanje zmanjševanja brezposelnosti in nadaljevanje gospodarske rasti, kar bo skupaj z demografskimi dejavniki staranja prebivalstva (manjše generacije mladih, ki vstopajo na trg dela ne nadomestijo večjih generacij delovne sile, ki se upokojujejo) krepilo pomanjkanje

ustrezne delovne sile,« pravijo na Zavodu RS za zaposlovanje.

Raziskava Napovednik zaposlovanja, ki jo dvakrat letno izvaja med delodajalci z 10 ali več zaposlenimi, kaže, da so za prvo polovico prihodnjega leta obeti delodajalcev pozitivni. »Delodajalci napovedujejo 2,8-odstotno rast števila zaposlenih; predvidevajo približno 33.000 zaposlitev. Najbolj pozitivne napovedi glede gibanja zaposlovanja so v gradbeništvu, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, gostinstvu, drugih dejavnostih ter prometu in skladiščenju. Upad števila zaposlenih ni predviden za nobeno dejavnost,« je pokazala raziskava. Delodajalci bodo najpogosteje iskali zidarje, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, varilce, prodajalce, druge delavce za preprosta dela, natakarnje, elektroinštalaterje, skladiščnike in uradnike za nabavo in prodajo in poklice za zdravstveno in socialno oskrbo na domu.

Več kot polovica jih težko najde ustrezen kader

Po podatkih ZRSZ ima težave s pomanjkanjem ustreznih kandidatov za zaposlitev že več kot polovica delodajalcev (51,2 %). Med poklici, pri katerih imajo delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih delavcev, so zidarji, vozniki težkih tovornjakov in

Delodajalci
napovedujejo
2,8-odstotno rast
števila zaposlenih
in predvidevajo
približno 33.000
zaposlitev.

vlačilcev, varilci, vojaki in delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih. Kar 52 % delodajalcev težave z iskanjem kadrov pričakuje tudi v prihodnje. Največje težave pričakujejo v dejavnosti gostinstva in zdravstva, kjer več kot 70 % delodajalcev predvideva, da bodo v prihodnje imeli težave z iskanjem kadra. Nives Orešnik, ManpowerGroup, pove, da se »vedno večji primanjkljaji kažejo tudi na drugih področjih, kjer se v preteklosti niso, kot je recimo marketing, strokovni sodelavci za računovodstvo, strokovnjaki za razvoj kadrov in drugi profili, kjer se zahtevajo specifične mehke in trde veščine.

Bazen na trgu bivše Jugoslavije presiha

V drugi polovici leta 2021 je po podatkih ZRSZ četrtna delodajalcev (28 %) iskala delavce v tujini. »Podjetja se vedno bolj odločajo za iskanje kandidatov predvsem na trgu bivše Jugoslavije, kjer lahko najdejo bistveno več deficitarnih poklicev in izkušenih kandidatov iz tehnične stroke, prav tako pa se spogledujejo tudi z Italijo, Madžarsko, Ukrajino ...,« tuje trge, kamor pogledujejo slovenska podjetja naštejejo v Adecco.

Nives Orešnik iz ManpowerGroup ob tem opozarja, da se »vedno hitreje manjša bazen razpoložljivega kadra tudi v državah bivše Jugoslavije«, saj se z velikim pomanjkanjem kadra srečujejo tudi druge države. »Skladno s tem se seveda spreminjajo pričakovanja oziroma želje tujih delavcev, tudi pri njih imajo vedno prednost delodajalci z boljšimi pogoji, ugledom in tudi drugimi ugodnostmi, kot je na primer urejena nastanitev,« dodaja. Dodatno težavo pa za podjetja povzročajo zelo kompleksni in zamudni administrativni postopki urejanja delovnih dovoljenj.

Na ponudbo kadra vplivajo pogoji dela in višina plače

Na izboljšanje ponudbe kadrov vpliva več dejavnikov. »Demografski dejavniki staranja prebivalstva ne govorijo v prid zadostne ponudbe kadrov. V ZRSZ prav tako nimamo podatkov o tem, koliko mladih se šola oziroma odloča za poklice, ki jih primanjkuje. Na ponudbo kadra evidentno vplivajo pogoji dela in višina plače,« pravijo na zavodu in izpostavljajo dva primera.

»Prvi je vpliv epidemije covida na kader v gostinstvu. Po obsežnem odpustitvi kadra v gostinstvu in turizmu v prvem valu epidemije se je le 40 % oseb, ki so bile zaposlene v tej dejavnosti in so prešle v brezposelnost, ob ponovni rasti zaposlovanja zaposlilo v tej dejavnosti, ostali so se zaposlili v drugih dejavnostih z boljšim plačilom in pogoji dela. Največ natakarev se je zaposlilo v dejavnosti trgovine, vzdrževanju in popravilih motornih vozil in v predelovalnih dejavnostih. Natakari so se zaposlovali še v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih ter zdravstvu in socialnem varstvu,« opišejo situacijo na zavodu.

»Drugi primer je kader v zdravstvu. Že dalj časa se srečujemo s pomanjkanjem medicinskih sester, v času epidemije pa je ta problem izbruhnil z vso silo. Osebe z izobrazbo v zdravstveni negi se odločajo za

Foto: Depositphotos

spremembo kariere poti in zaposlitev iščejo v drugih dejavnostih. Že ob pripravi zaposlitvenega načrta, osebe z izobrazbo in delovnimi izkušnjami v zdravstvu navajajo velike obremenitve pri delu ter neugoden delovni čas ob zelo nizkem plačilu. Še slabše je s plačo bolničarjev in negovalcev. V zadnjih letih se je polovica brezposelnih oseb, ki so se izobraževale in so imele izkušnje v zdravstveni negi in so se iz evidence brezposelnih oseb odjavile zaradi zaposlitve, zaposlila v drugih dejavnostih, predvsem v predelovalnih dejavnostih, trgovini, gostinstvu itn. Opažamo še, da ustrezne kandidate lažje najdejo delodajalci v zdravstvu, kjer na primer ni nočnega dela oz. težjega dela v negi. Iz enakega razloga tudi prihaja do prehodov že zaposlenih znotraj zdravstva. Poleg tega zdravstveni kader odhaja v tujino, kjer imajo boljše pogoje dela in boljši zaslužek,« o dogajanju pravijo na ZRSZ.

V Adecco predvidevajo, da se bo »pomanjkanje kadra na vseh področjih in sektorjih še naprej nadaljevalo, dokler bomo imeli covid krizo in predvsem tako nizko stopnjo brezposelnosti, čeprav si iskreno želimo, da bi se situacija kar se da hitro spremenila in izboljšala.« Za zapolnitev manka specifičnih poklicnih znanj bodo potrebne širše rešitve z vključevanjem več deležnikov, je prepričana Nives Orešnik iz ManpowerGroup. Pri tem našteje prilagoditve šolskega sistema potrebam in trendom trga dela, do vzpostavitve praks, ki bodo Slovenijo naredile privlačne za tuj kader, in strategij za zadrževanje dobrih zaposlenih ter gradnjo kompetenc zaposlenih. gg

V zadnjih letih se je polovica brezposelnih, ki so se izobraževali in imeli izkušnje v zdravstveni negi, zaposlila v drugih dejavnostih.

Ne bodite vzrok za prižig intervencijskih luči, v decembru naj svetijo le praznične!

Na Miklavžev ponedeljek se je začela tretja nacionalna preventivna akcija za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi v prometu in bo potekala do 12. decembra 2021. Koordinira jo Agencija za varnost prometa v sodelovanju s Policijo in nevladnimi organizacijami.

Letos je bilo prometnih nesreč zaradi povzročiteljev pod vplivom alkohola sicer le 1 % več, a je bilo smrtnih žrtev kar 33, kar je 27 % več kot lani. Vsi povzročitelji smrtnih prometnih nesreč so bili moški, pri čemer izstopajo starosti med 45 in 64 let, vozniki osebnih avtomobilov in motornih koles.

Najpogostejša vzroka za nastanek smrtnih prometnih nesreč pri alkoholiziranih povzročiteljih sta neprimerna hitrost in nepravilna stran/smer vožnje. Letos sta bila najmlajša med smrtnimi žrtvami mladostnika v starosti 15 in 16 let, oba pod vplivom alkohola in oba voznika enoslednega motornega vozila, ki sta prometno nesrečo tudi povzročila. Najstarejši

povzročitelj je imel 80 let, voznik osebnega avtomobila, ki je v prometni nesreči tudi umrl.

Obilna večerja v resnici ne pomaga

Na Agenciji za varnost prometa v mesecu, ki je tradicionalno povezan s praznovanji, znova opozarjajo, da se alkohol in udeležba v prometu povsem izključujeta. Ob tem opominjajo tudi na zmotno prepričanje, da obilna hrana lahko ublaži posledice pitja alkohola – zaradi hrane pride le do zakasnitve in se alkoholiziranost pokaže kasneje, prav tako učinka popitega alkohola ne moreta izničiti svež zrak in gibanje na prostem. Izven prometa pustimo tudi razne izgovore, kot so: da so nas drugi prepričali v pitje, da je pot do doma zelo kratka ali da nismo toliko spili, da ne bi mogli voziti.

»Bodite 0.0 voznik in tako izkazujte tudi spoštovanje do požrtovalnega dela predanih ljudi v zdravstvu. Neodgovorno izpostavljanje sebe in drugim tveganjem za najhujše posledice ne sodi v promet. Ravnanje odgovorno in spoštljivo, naj bodo ceste prostor solidarnosti in ne objestnega ravnanja,« poziva direktor Agencije za varnost prometa Jože Hribar, univ. dipl. inž. str.

Nadzirali bodo tudi gostince

Da bi bile slovenske ceste varne za vse prometne udeležence, bodo tako policisti med 6. in 12. decembrom po vsej Sloveniji preverjali vožnjo pod vplivom alkohola ter vožnjo pod vplivom prepovedanih drog in psihoaktivnih zdravil. Poostreni nadzori bodo potekali ob različnih časovnih obdobjih in na različnih cestnih relacijah, preizkus alkoholiziranosti pa bodo policisti odredili tudi vsem kršiteljem hujših prekrškov.

Policisti bodo nadzirali tudi spoštovanje določb Zakona o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), in sicer bodo preverjali, kje so vozniki, nadzorovani v poostrenem nadzoru, uživali alkoholne pijače. Na Agenciji za varnost prometa ob tem opozarjajo organizatorje javnih prireditev, lastnike gostinskih lokalov in trgovce, naj dosledno spoštujejo ZOPA in alkohola ne prodajajo oz. ne ponujajo opitim in mladoletnim.

Namen poostrenega nadzora je osveščanje o problematiki vožnje pod vplivom alkohola in drog, zmanjšanje števila neodgovornih voznikov in s tem tudi zmanjšanje števila prometnih nesreč, ki jih povzročijo taki udeleženci v prometu.

CLIP2GO

Videokonference in webinarji

**Ste zamudili katerega od naših
plačljivih kreativnih seminarjev in webinarjev?**

**Omogočamo vam enostaven nakup
prek Clip2go.**

CLIP2GO.GZS.SI

Novice Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij

Živila 2021

Živila izboljšane hranilne sestave za uravnoteženo prehrano potrošnikov

GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij je v sodelovanju s podjetji že tretje leto zapored pripravila nabor živil izboljšane in ugodnejše hranilne sestave. Gre za živila, ki imajo zaradi sprememb recepture manj sladkorja, soli, nasičenih maščob ali več prehranske vlaknine, vitaminov in/ali mineralov. So pa to tudi živila, ki s svojo obstoječo sestavo predstavljajo dobro izbiro v okviru uravnotežene in raznolike prehrane.

Dr. Petra Medved Djurašinić, vodja prehranske politike

V Sloveniji imamo več kot 1.000 kmetijskih in živilskih podjetij, ki skupno zaposlujejo skoraj 16.400 zaposlenih in letno ustvarijo preko 2,4 milijarde evrov prihodkov. Podjetja s svojim odgovornim in trajnostnim ravnanjem v obliki prostovoljnih zavez na področju prehrane ter drugih področjih potrošnike spodbujajo k uporabi lokalno pridelane in kakovostne hrane. S prehodom na bolj trajnostne prehranske sisteme bodo v prihodnosti tovrstne aktivnosti le še dodatno intenzivirane z namenom, da se zagotovi varno preskrbo s hrano in prehrano za vse, brez da bi s tem ogrozili ekonomsko, socialno in okoljsko prihodnost bodočih generacij.

V okviru Zavez odgovornosti so podjetja treh sektorjev (sektor brezalkoholnih pijač, mlekarstva in pekarstva) podpisala prostovoljne zaveze s področja prehrane in odgovornega ravnanja na področju oglaševanja otrokom, odgovornega obnašanja v šolah, širjenja ponudbe živil izboljšane in ugodnejše hranilne sestave, dodatnega informiranja potrošnikov in spodbujanja zdravega življenjskega sloga. To pomeni, da podjetja ne oglašujejo brezalkoholnih pijač otrokom, mlajšim od 12 let na televiziji, v tiskanih in kinematografskih medijih ter spletnih straneh ter skušajo spoštovati nekomercialni značaj šol, zato ne spodbujajo oglaševanja in ponudbe brezalkoholnih pijač v osnovnih in srednjih šolah. Poleg tega pa s pomočjo označb na prednji strani embalaže še dodatno informirajo potrošnika in ga s tem tudi spodbujajo k izbiri živil izboljšane in ugodnejše hranilne sestave v okviru uravnotežene prehrane in zdravega življenjskega sloga. V zadnjih letih je prišlo do sprememb v ponudbi živil, saj se je v živilih zmanjšala vsebnost hranil, ki so z vidika zdravja manj zaželeni (sladkor, sol, nasičene maščobe), kar je rezultat ukrepov prehranske strategije za izboljšanje prehranjevalnih navad prebivalcev Slovenije in številnih aktivnosti podjetij na področju razvoja živil izboljšane in ugodnejše hranilne sestave. To pomeni,

da potrošniki na trgovskih policah že lahko najdejo brezalkoholne pijače in mlečne izdelke z manj dodanega sladkorja, kruh z manj soli ter širšo ponudbo pekovskih izdelkov z večjim deležem polnozrnatih sestavin.

Aktualno ponudbo živil najdete v publikaciji »ODLOČI SE ZA ŽIVILA 2021 izboljšane hranilne sestave«.

Publikacija
»ODLOČI SE
ZA ŽIVILA 2021
izboljšane hra-
nilne sestave«

Dan slovenske hrane in Tradicionalni slovenski zajtrk

Zajtrk s sadjem – super dan!

Vsako leto tretji petek v novembru s tradicionalnim slovenskim zajtrkom v skoraj 1.000 vrtcih in osnovnih šolah po Sloveniji obeležujemo dan slovenske hrane. Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, ki se izvaja že 11. leto zapored, poudarja prednosti lokalno pridelane hrane in zdravih prehranskih navad. Tradicionalni slovenski zajtrk (TSZ) je letos potekal pod sloganom »Zajtrk s sadjem – super dan!«. Poteka pa tudi v mednarodnem letu sadja in zelenjave, zato gre poseben poudarek pomenu lokalne samooskrbe s sadjem in zelenjavo.

Anita Jakuš

Tradicionalni slovenski zajtrk je za otroke poseben »praznik«, saj se nanj pripravljajo z raznimi dogodki, samo doživetje zajtrka pa nadgrajujejo z izobraževanji o pomenu lokalne hrane, zdravega načina prehranjevanja, običaje jih tudi lokalni čebelarji. Na ta dan postrežejo tradicionalna živila zajtrka, kot so med, maslo, mleko, kruh, jabolka ali drugo sveže in suho sadje, sam projekt pa spodbuja, da po lokalnih živilih posežemo tekom celega leta in jih kupimo na najbližji kmetiji oziroma pri najbližjem pridelovalcu in predelovalcu. Sicer se projektu vsako leto pridruži vrsta drugih posameznikov, institucij, podjetij, gostinskih obratov, turističnih objektov itd., ki na simboličen način podprejo in širijo pomen sporočil tradicionalnega slovenskega zajtrka preko svojih aktivnosti.

V GZS – Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij ob dnevu slovenske hrane in tradicionalnem slovenskem zajtrku izpostavljajo pomen informiranja potrošnika in zdravega življenjskega sloga: »Podjetja so močno povezana s slovenskimi kmeti in zadrugami in vodilna na področju ponudbe živil ter pomemben ponudnik kakovostnih živil javnim zavodom. Prvi smo prepoznali potrebo po organiziranem pristopu do javnih zavodov s strani pridelovalcev in tudi predelovalcev preko skupne platforme Kataloga živil za javno naročanje. Podjetja s svojim odgovornim in

trajnostnim ravnanjem v obliki prostovoljnih zavez odgovornosti na področju proizvodnje živil potrošnike spodbujajo k uporabi lokalno pridelanih surovin in živil. Na GZS - ZKŽP v sodelovanju s podjetji že več let pripravljamo nabor živil izboljšane in ugodnejše hranilne sestave. Gre za živila, ki imajo zaradi sprememb recepture manj sladkorja, soli, nasičenih maščob ali več prehranske vlaknine, vitaminov in/ali mineralov in predstavljajo dobro izbiro v okviru uravnotežene in raznolike prehrane in so posebej pomembna v prehrani javnih zavodov. Skupaj z ostalimi deležniki si prizadevamo krepiti promocijo slovenske hrane in sheme Izbrana kakovost Slovenija, ki odlično povezuje celotno verigo mesa in mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov, sadja in krepki položaj slovenskih živil na trgovskih policah. Dan slovenske hrane in Tradicionalni slovenski zajtrk sta odlična priložnost, da skupaj vsi členi verige poudarimo pomen lokalne hrane za razvoj slovenskega kmetijstva, živilstva, podeželja predvsem pa naših otrok in celotne družbe,« poudarja dr. Tatjana Zagorc, direktorica GZS - ZKŽP.

Foto: Arhiv ZKS

Novinarska konferenca ob Dnevu slovenske hrane in TZS

Ob dnevu slovenske hrane izražamo podporo domačim pridelovalcem in predelovalcem hrane ter spodbujamo zavedanje pomena domače samooskrbe, ohranjanja čistega, zdravega okolja, ohranjanja podeželja, seznanjanja mladih s postopki pridelave in predelave hrane in spodbujanja zanimanja za dejavnosti na kmetijskem področju.

Več o Dnevu slovenske hrane in tradicionalnem slovenskem zajtrku

Polnozrnatni izdelki

Sprememba za zdravje ljudi in okolje

Slovenija je partner WholeGrain initiative, ki spodbuja uporabo in razvoj polnozrnatih izdelkov.

Dr. Petra Medved Djurašinić, vodja prehranske politike

V organizaciji GZS - Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij in Whole Grain Initiative je potekal sredi oktobra spletni dogodek na visoki ravni, na katerem so sodelovali akademiki, predstavniki zdravstva ter predstavniki Evropskega parlamenta, Evropske komisije, ministrstev ter ostalih organizacij. Glavna tema

dogodka so bili polnozrnatni izdelki, ki predstavljajo pomemben del uravnotežene in trajnostne prehrane ter politične pobude, ki prispevajo k večjemu uživanju polnozrnatih izdelkov med potrošniki v Evropi. Dogodek je potekal v času predsedovanja Slovenije Svetu EU, zato je bil poseben poudarek na slovenskih dobrih praksah in ukrepih za povečanje uživanja polnozrnatih izdelkov med potrošniki ter strategiji Evropske komisije »Od vil do vilic.«

Več o dogodku

Podpis zaveze pivovarjev

Pivo bo imelo označeno tudi energijsko vrednost

Člani Združenja slovenskih pivovarn pri GZS - Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij so podpisali zavezo pivovarskega sektorja za prostovoljno označevanje informacij na primarni embalaži izdelkov.

Alenka Lesjak, sekretarka Združenja slovenskih pivovarn pri GZS - ZKŽP

Podpisana zaveza pomeni odločitev pivovarjev za prostovoljno navajanje poleg sestavin tudi informacij o energijski vrednosti piva na embalaži izdelka. Gre za nekajletna prizadevanja pivovarjev za preglednost na področju podajanja verodostojnih informacij potrošniku v skladu s pričakovanji evropskih inštitucij, civilnodružbenih skupin in potrošnikov. Slovenski pivovarji so prepričani, da je podpisana zaveza tudi v interesu transparentnega podajanja informacij za potrošnika. Podpisano zavezo bomo sledili in o rezultatih poročali.

V Evropi trenutno že več kot 93 % piv (2018: 70 %) navaja sestavine na etiketi, medtem ko okoli 86 % (2018: 40 %) piv že navaja tudi energijsko vrednost piva. V Sloveniji vsi pivovarji že 100 % navajajo sestavine, energijsko vrednost piva pa lahko potrošniki preberejo na vseh izdelkih Pivovarne Laško Union in na etiketah nekaterih manjših slovenskih pivovarjev.

Podpis zaveze odgovornosti pivovarjev, foto arhiv GZS-ZKŽP
Na podpisu zaveze pivovarskega sektorja so sodelovali tudi dr. Jože Podgoršek, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Aleš Cantarutti, generalni direktor GZS in drugi ugledni gostje.

Foto: GZS - ZKŽP

Finančni nasvet

Foto: Zane Modic

Cene materialov kot ključna neznanka pri določanju ekonomike projektov

Negotovosti, povezane s cenami materialov, ključne za ekonomsko izvedbo projektov.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Rešitve, povezane s predvidljivostjo cen materialov, niso enostavne in poceni.

Izziv za poslovodstvo: *Smo manjše inženirsko-izvedbeno podjetje, ki sklepa naročila tako z javnim kot zasebnim sektorjem in se zaradi rasti cen določenih materialov soočamo s precej negotovim poslovnim izkupičkom pri projektih. Vnaprejšnje nakupe materialov ne moremo samostojno skladiščiti, kljub temu da bi jih lahko z obratnim kapitalom financirali. Cene 2- do 3-letnih projektov so vnaprej določene, naročniki pa v klavzulah ne pristajajo na kasnejši dvig cen oziroma res le v izjemnih okoliščinah. Naš izziv je, kako omejiti vpliv rasti cen vhodnih materialov oziroma jih ustrezno vključiti v oblikovanje ustrezne prodajne cene.*

Materiali v gradbeništvu so raznovrstni

V opisu izziva je premalo informacij za povsem konkreten nasvet, saj so materiali v gradbeništvu širok pojem in zajemajo vse od kovinskih delov (armature) do cementa, peska, opeke, lesa, asfalta in izolacijskih materialov ali kompozitov. Na gibanje cen pri teh materialih ima vpliv tako gibanje vhodnih cen surovin (železova ruda, jekleni odpadki) kot cene energentov (električna energija, plin, naftni derivati). V času velike rasti povpraševanja se lahko tudi spremeni marža pri dobaviteljih teh materialov, kar pomeni dodaten pritisk na končno nabavno ceno. Pri cenah materialov je pomemben dejavnik tudi lokacija proizvodnje, še posebej pri tistih, kjer

teža pomembno prispeva h končni prodajni ceni. Nižja proizvodna cena materiala na oddaljeni lokaciji tako ekonomsko ne prenese stroška transporta, kar samo po sebi pomeni neke oblike naravni monopol in nepopolno oblikovanje tržnih cen.

Določitev ključnih materialov

Ključen vsebinski izziv pri vašem primeru pomeni ocena spremenljivosti cene ključnih materialov, denimo tistih, ki v končni ceni predstavljajo več kot 3-5 % cene. Pri teh materialih je potrebno preveriti, ali jih je mogoče kupiti vnaprej po danes znani ceni ter tudi oceniti, ali se vam to tudi dejansko splača oz. ali je to ekonomsko smiselno. Pri nakupu vnaprej se kot naslednji izziv pojavlja vprašanje o mestu skladiščenja materialov in s tem povezanimi tveganji (uničenje, protipravni odvzem ipd.). Tudi v kolikor zmogljivosti za skladiščenje nimate, jih je morda mogoče ugodno najeti pri distributerju ali družbi, ki oddaja takšne prostore. Možna alternativa je tudi nakup finančnega instrumenta (futures), ki bi dobro odražal spremembo cen pri določenem materialu in bi vam nudil določeno predvidljivost ali varnost (primer nakupa opcije), seveda za ceno nakupa finančnega instrumenta.

Ne za vsako ceno do pogodbe

V kolikor ugotovite, da cene materialov niso znane vnaprej oz. jih ne morete kupiti danes in kje skladiščiti (ne morete doseči neke predvidljivosti cene), je vseeno pomembno, da to vključite v proces oblikovanja končne cene pri projektu. S tem seveda lahko izpadete iz določenih razpisov, vendar je to povsem razumno dejanje, saj navedenih tveganj ne morete prevzeti. V času, ko je takšnih razpisov veliko, je to morda še toliko bolj pomembno. **gg**

Analitika GZS

Foto: Depositphotos

Okoljski nasvet

Robčki, baloni, tobačni izdelki in ribolovno orodje

Proizvajalčeva razširjena odgovornost (PRO) se uveljavlja za vse širši krog, za nekatere plastične izdelke pa se obseg teh obveznosti razširja.

Antonija Božič Cerar, Varstvo okolja GZS

Foto: Zare Modic

Evropa meni, da so sistemi razširjene proizvajalčeve odgovornosti učinkovit pristop za ravnanje z vse več odpadnimi tokovi izdelkov, praviloma široke potrošnje, in razbremenitev javnih sistemov ravnanja z odpadki. PRO nalaga proizvajalcem izdelkov finančne in/ali organizacijske obveznosti ravnanja z odpadki potem, ko jih potrošniki zavržemo. Proizvajalci te obveznosti največkrat izpolnjujejo kolektivno v okviru posebnih organizacij. Obstoječe sisteme PRO morajo države članice za embalažo in odpadno embalažo posodobiti v skladu z minimalnim zahtevami, določenimi v 8a členu spremembe direktive o odpadkih iz 2018 do 31. decembra 2024 ter do 5. januarja 2023 za električno in elektronsko opremo, baterije in akumulatorje ter iztrošena vozila.

Nove obveznosti za določene vrste embalažnih izdelkov iz plastike

Z razvojem zakonodaje EU se razširjajo tako obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci za nekatere skupine proizvodov, kjer že velja obveza PRO, kot tudi nabor izdelkov, kjer morajo proizvajalce zagotavljati PRO.

Tipičen primer predstavlja Direktiva o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje, sprejeta 2019, ki določa dodatne zahteve iz naslova razširjene odgovornosti za nekatere embalažne izdelke, kot so:

- posode, zavitki in ovoji za živila, ki so na splošno primerna za takojšnje zaužitje brez nadaljnje priprave, kot je kuhanje, vrenje ali segrevanje, kot so npr. oreški, sendviči, jogurti, solate ter kuhani obroki, sadje in zelenjava, bonboni, čokoladne ploščice, češnjev paradižnik, čips itd.
- vsebnike za pijače do treh litrov. Poleg plastenkov sem spada tudi kartonska embalaža za pijačo, ki je sestavljena iz več plasti papirja, plastike in v nekaterih primerih aluminija, potrebnih za zagotavljanje tehničnih lastnosti vsebnika za pijačo, vključno z zaščito pred kisikom in vodo;
- lončki za pijače ter lahke nosilne vreče. Poleg plastičnih lončkov veljajo obveznosti tudi za lončke iz papirja ali kartona ali drugega materiala, kadar se na površini teh materialov nanese plastična prevleka ali obloga za zaščito pred vodo ali maščobo;
- lahke plastične nosilne vrečke.

Proizvajalci teh izdelkov morajo vzpostaviti oziroma nadgraditi obstoječe sisteme PRO do 31.

decembra 2024, kot velja za sisteme embalaže in odpadne embalaže.

Kaj imajo skupnega vlažilni robčki, baloni, tobačni filtri in ribolovno orodje, ki vsebuje plastiko?

Poleg dodatnih obveznosti iz naslova razširjene odgovornosti za omenjene embalažne izdelke direktiva o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje na novo nalaga vzpostavitev sistemov zagotavljanja PRO do 5. januarja 2023 za vlažilne robčke za osebno nego in gospodinjstvo uporabo, balone, tobačne izdelke s filtri in filtri, ki se tržijo za uporabo v kombinaciji s tobačnimi izdelki in ribolovno orodje, ki vsebuje plastiko.

Poleg obveznosti razširjene odgovornosti, ki jih predvideva direktiva o odpadkih iz 2018, morajo proizvajalci vseh naštetih izdelkov prevzeti več obveznosti in med drugim kriti tudi stroške ukrepov ozaveščanja potrošnikov za spodbujanje njihovega odgovornega vedenja in čiščenja okolja zaradi smetenja, vključno s prevozom, in končne obdelave, v kolikor jih še ne.

Proizvajalci naštetih embalažnih izdelkov morajo dodatno kriti stroške zbiranja odpadkov teh proizvodov, ki so zavrženi v javnih sistemih zbiranja, vključno z infrastrukturo in njenim delovanjem, ter naknadnega prevoza in obdelave teh odpadkov.

Proizvajalci vlažilnih robčkov, balonov in tobačnih izdelkov morajo dodatno kriti stroške zbiranja podatkov in poročanja, določene v 8a členu direktive o odpadkih. Proizvajalci ribolovnega orodja, ki vsebuje plastiko, krijejo stroške ločenega zbiranja odpadnega ribolovnega orodja, ki vsebuje plastiko in je bilo oddano v ustrezne pristaniške sprejemne zmogljivosti ali v druge enakovredne sisteme zbiranja. Krijejo tudi stroške naknadnega prevoza in obdelave. gg

Poleg direktive iz 2018 se kot država soočamo tudi s prenosom direktive o omejitvi uporabe določenih plastičnih izdelkov (SUP direktiva) iz 2019. Slednja govori le o eni vrsti materiala – plastiki. Usmerjena je v preprečevanje uporabe več različnih vrst izdelkov iz plastike, tudi embalažnih.

SRIP Matpro

Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu med drugim ugotavlja, da v EU vsako leto v oceanih konča 150.000 do 500.000 ton 13 plastičnih odpadkov. To je majhen delež svetovnih morskih odpadkov, vendar plastični odpadki iz evropskih virov končajo na posebej občutljivih morskih območjih, npr. v Sredozemskem morju in predelih Arktičnega oceana. Glede na nedavne študije se plastika kopiči v Sredozemlju z gostoto, ki je primerljiva z območji največjega kopičenja plastike v oceanih. Vizija za novo gospodarstvo na področju plastike v Evropi predvideva, da bodo plastika in proizvodi, ki vsebujejo plastiko, zasnovani tako, da bo do leta 2030 mogoče vso plastično embalažo, dano na trg EU, ponovno uporabiti ali reciklirati na stroškovno učinkovit način.

Bogata izbira lakirne, dozirne in lepilne tehnike

Podjetje AIR- G, d. o. o. je vse od svoje ustanovitve leta 1992 eden vodilnih ponudnikov in pooblaščen zastopnik ameriškega podjetja Graco. Nudimo rešitve in sisteme, proizvode in tehnologijo, ki omogoča kakovostne standarde. Uporabniki naših storitev in opreme so avto industrija, kovinska industrija, lesna industrija, elektro industrija, kemijska industrija, farmacevtska industrija, prehrabena industrija in gradbena industrija.

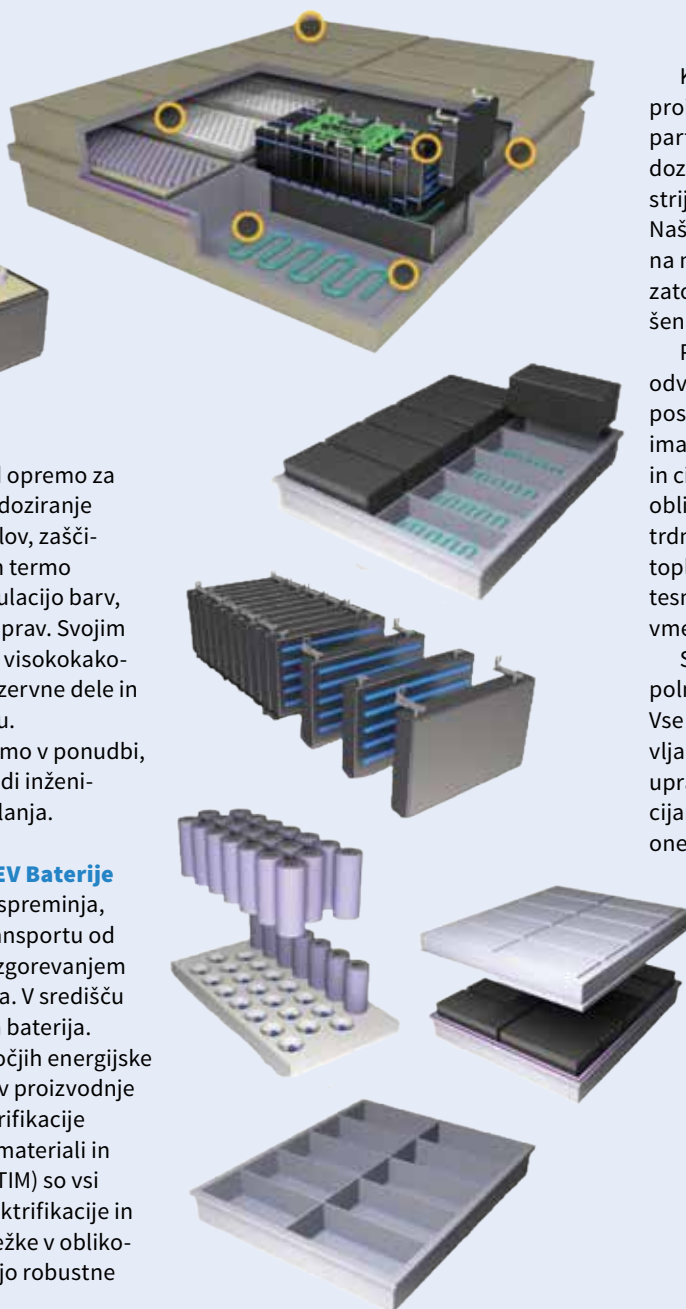
Ciljne Aplikacije pri proizvodnji EV baterij

Kupci lahko izbirajo med opremo za razprševanje barv in lakov, doziranje tesnilnih in lepilnih materialov, zaščitne premaze, nanos hidro in termo izolacijskih materialov, cirkulacijo barv, podmazovanje strojev in naprav. Svojim kupcem želimo zagotavljati visokokakovostne sisteme, opremo, rezervne dele in rešitve na zelenem področju.

Poleg izdelkov, ki jih imamo v ponudbi, svojim strankam nudimo tudi inženiring, servise, montaže in šolanja.

Proizvodnja kakovostne EV Baterije

Svet transporta se hitro spreminja, največjo spremembo pri transportu od izuma motorja z notranjim zgorevanjem pa predstavlja elektrifikacija. V središču elektrifikacije je Litij-ionska baterija. Nenehni napredek na področjih energijske gostote, varnosti in stroškov proizvodnje so pogonska množica elektrifikacije transporta. Lepila, tesnilni materiali in termalni vmesni materiali (TIM) so vsi pomembni sestavni deli elektrifikacije in omogočajo neverjetne dosežke v oblikovanju. Te aplikacije zahtevajo robustne rešitve doziranja.

Ko prehajate od prototipa do množične proizvodnje, potrebujete zanesljivega partnerja. Graco je vodilni pri proizvodnji dozirne opreme za avtomobilsko industrijo in za industrijo za izdelavo baterij. Naši strokovnjaki imajo bogate izkušnje na nekaterih najbolj zahtevnih področjih, zato lahko računate na nas za takojšen uspeh.

Postopek sestavljanja modula je odvisen od formata celice in zasnove posameznega proizvajalca. Medtem ko imajo moduli s ploščatimi, prizmatičnimi in cilindričnimi celicami svoje edinstvene oblikovalske izzive, se za zagotavljanje trdnosti, zaščite in za učinkovito odvajanje toplote, uporabljajo različne aplikacije tesnjenja, lepljenja ali TIM-a (termalni vmesni material).

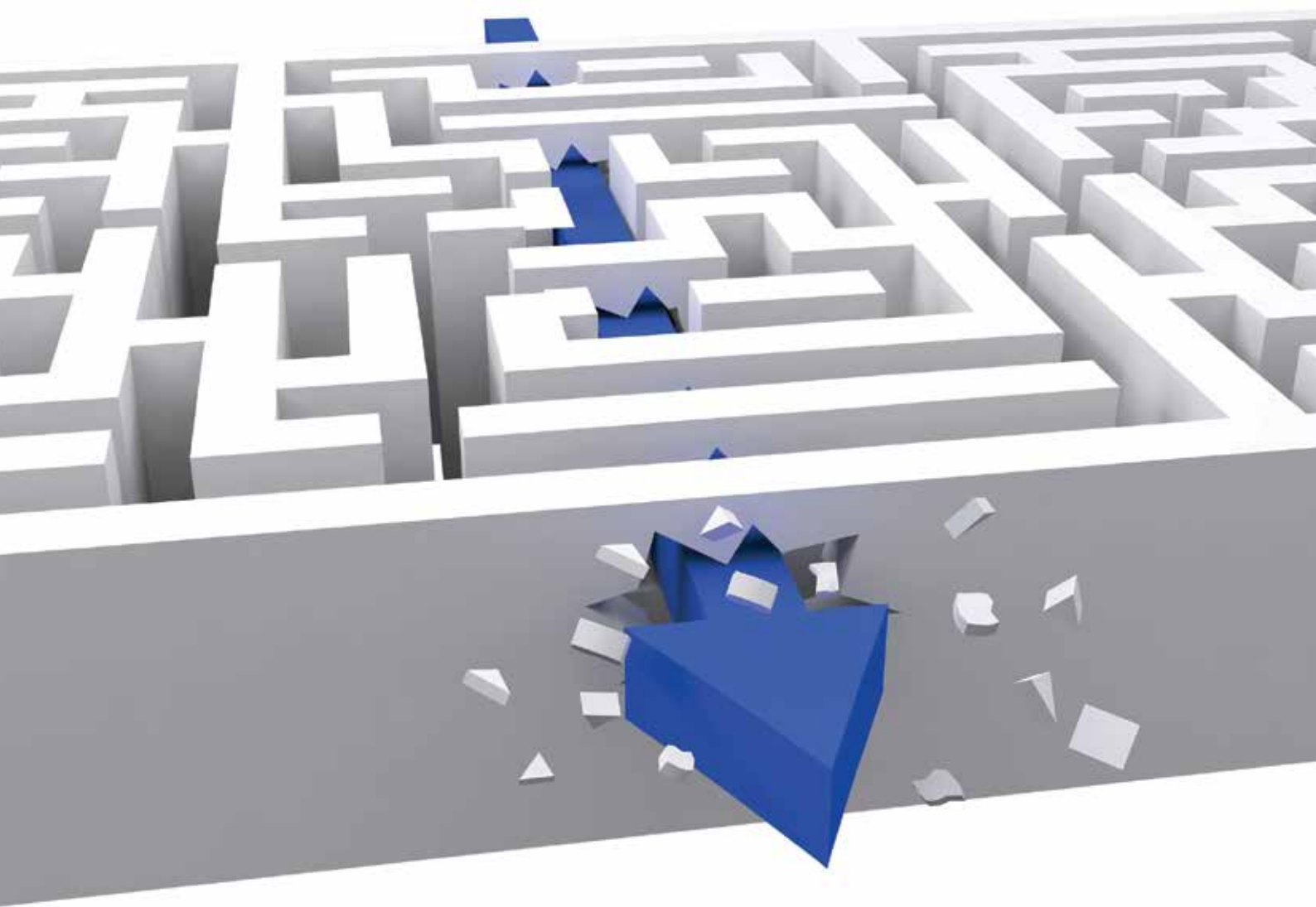
Sestavljanje baterij vključuje lepljenje, polnjenje, tesnjenje in premazovanje. Vse te aplikacije prispevajo k zagotavljanju trdnosti, lahкотnosti, ustreznega upravljanja toplote in zaščito pred vibracijami, udarci, vdorom vode in zunanjimi onesnaževalci.

AIR-G d.o.o.
Tischlerjeva 17, 1000 Ljubljana, SLOVENIJA

Tel.: 00386 (0)1 521 19 51
air-g@siol.net
www.air-g.si

Da bodo interni akti podjetju v pomoč

Uporabite in poslovanju svojega podjetja prilagodite vzorce aktov, ki jih je v Priročniku z vzorci dokumentov za izpolnjevanje predpisanih zahtev za mikro in mala podjetja, strnila Podjetniško trgovska zbornica v sodelovanju z BP Vision, d.o.o..

Dodatne informacije poiščite s pomočjo QR kode ali na spletni strani www.gzs.si/ptz

CEMP

Mednarodni kotichek

Predstavljamo aktivnosti in informacije Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) na GZS

KAJ PRIPRAVLJAMO?

24.–26. 1.	Izhodna gospodarska delegacija	EEN Brokerage Event in the framework of Dubai EXPO 2020
26.–27. 1.	Virtualni B2B	Virtualna B2B srečanja Slovenija - ZAE: hrana in pijača
13.–17. 2.	Izhodna gospodarska delegacija	Gospodarska delegacija EXPO 2020 Dubai: Food and Agriculture
Februar	Seminar	Priložnosti poslovanja v Indiji
Februar	Webinar	Kako poslovati z Armenijo

*Seznam dogodkov je v nastajanju

POSLOVNA POVRAŠEVANJA

Vaš interes za posamezno povpraševanje sporočite na elektronski naslov: marko.grguric@gzs.si. Pripisite številko povpraševanja, ime vašega podjetja in matično številko ter vaš elektronski naslov, na katerega vam bomo poslali kontaktne podatke povpraševalca. Informacije in kontaktne podatke povpraševalcev posredujemo samo članom GZS!

PP 36/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Izraela išče dobavitelje Omega 3 in dietnih maščob.

Dejavnost: Prehrabna industrija.

PP 37/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Podjetje iz Egipta išče proizvajalca rokavic za medicinske namene.

Dejavnost: Proizvodnja rokavic.

PP 38/ Država povpraševanja: Velika Britanija

Poslovni interes: Podjetje iz Velike Britanije išče podjetja v Sloveniji, ki so specializirana za digitalni tisk na blago.

Dejavnost: Tekstilna industrija.

Glavna dejavnost je prevoz blaga v mednarodnem cestnem prometu. Prav tako nudimo redno in preventivno vzdrževanje lastnih in drugih tovornih vozil, popravila vozil, pranje vozil, menjava pnevmatik, točenje in prodaja goriva in parkiranja vozil. Poleg tega imamo tudi skladiščno dejavnost, pri kateri gre za začasno skladiščenje zbirnega blaga, pa tudi skladiščenja za potrebe strank.

Glavno tržišče družbe je zahodni evropski trg, kjer prednjači Nemčija. Prevažamo blago na paletah in razsutim tovoru vseh vrst. Vsa vozila so opremljena za prevoz nevarnega blaga ADR, pri čemer je posebna specialnost prevoz vseh vrst odpadkov.

Preko 2000 strank iz domačega in tujega tržišča zagotavlja potrebno disperzijo posla kar nam daje dobro ekonomsko stabilnost poslovanja.

SKLADIŠČENJE

POPRAVILA IN
VZDRŽEVANJE
TOVORNIH
VOZILPREVOZ V
MEDNARODNEM
CESTNEM
PROMETUPREVOZ
NEVARNEGA
BLAGA IN VSEH
VRST ODPADKOV

(Po)novoletno darilo za vaše zaposlene

Cenjeni člani GZS in poslovni partnerji,

želimo vam, da novo leto začnete v izobilju nove energije, zato smo na Gospodarski zbornici Slovenije pripravili edinstven webinar, ki bo zagotovo pustil pečat vsakemu izmed vas.

Verjamemo, da ste na začetku leta, po prazničnem vzdušju in dela prostih dneh, pripravljeni nekoliko več časa posvetiti osebni rasti in nadgradnji vaših znanj.

Zato, podarite zaposlenim v vašem podjetju ali pa kar sebi - prav posebno darilo - to je novo ZNANJE.

Za vas smo pripravili prav poseben 45 minutni webinar.

Vabimo vas k ogledu predavanja z naslovom

KAKO DO ENERGIJE ZA OSEBNI IN POSLOVNI USPEH?,

ki ga je za Gospodarsko zbornico Slovenije pripravil izjemni Dani Polajnar.

Kdaj si boste ogledali predavanje se lahko odločite sami.

O vsebini:

- energetske stebre
- kako vzdrževati visok nivo energije
- kako do ravnovesja med službenim in privatnim življenjem (work / life balance) v času dela na daljavo
- kako še vedno dobro sodelovati v času dela na daljavo

Vsebinska je namenjena slušateljem, ki želijo napredovati tako na poslovnih kot tudi osebnih ravneh.

Za več informacij in naročila nam lahko pišete na petja.orehek.jerman@gzs.si
ali nas pokličete na T: 01 5898 480.

Stališča

Stališča GZS

Napovedane spremembe pri dohodnini s pozitivnim vplivom na gospodarsko rast 2022-2025

Gospodarska zbornica Slovenije podpira predlagane spremembe na področju dohodnine, ki razbremenjujejo zlasti plače, nekoliko manj pa kapital in najemnine. Gospodarska rast bo zaradi tega po oceni Analitike GZS vsako leto višja za 0,5 do 0,75 odstotne točke. Uvedba olajšave delodajalcem za plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja in dvig olajšave za pokojninsko varčevanje bi dodatno pozitivno prispevala k razbremenitvi pritiska na ključni dve blagajni.

GZS ocenjuje, da bi dvig splošne olajšave ter druge spremembe, predvidene v zadnjem predlogu Zakona o dohodnini, dvignile neto plače in druge prejemke, ki so predmet obdavčitve z dohodnino. S tem bi razbremenitev prispevala k večji rasti domače potrošnje v obdobju 2022-2025. Domača potrošnja namreč predstavlja okoli 55 % BDP v Sloveniji in pomembno prispeva h gospodarskim gibanjem v državi. Posledično bi se obremenitev plač zmanjšala, predvsem na segmentu dohodnine, še vedno pa bi ostala visoka pri socialnih prispevkih. Pri zadnjih GZS kot rešitev vidi sprejem razvojno-socialne kapice, ki pa ni predmet spremembe tega zakona.

Dvig splošne olajšave koristi večini dohodninskim zavezancem in pomeni pomembno spodbudo brezposelnim k prehodu v delovno aktivnost. Ob enakem strošku dela tako posameznik prejme višji neto prejemek, pri čemer se absolutna razlika napram socialnemu transferju poveča. To naj bi prispevalo k povečanju stopnje delovne aktivnosti prebivalstva, ki je eden od temeljev rasti BDP (drugi je produktivnost).

V letu 2022 se bodo neto plače povečale za 2,1 % pri povprečni plači, in sicer tako zaradi prvega dviga splošne olajšave (s 3.500 na 4.500 EUR) kot usklajevanja dohodninske lestvice in olajšav z indeksom cen. Po dokončni uveljavitvi davčne olajšave v višini 7.500 EUR (2025) bi se dvignile redne mesečne neto plače v vseh plačnih razredih, nekoliko opaznejše pa bo zvišanje plač, ki so trenutno blizu povprečni plači. Pri bruto plači 1.800 EUR bi se neto plača do leta 2025 dvignila za okoli 8,4 %, pri bruto plači 1.600 EUR 7,3 %, pri 1.200 EUR pa 6,4 %. Pri višjih plačah je razbremenitev zaradi spremenjene davčne obravnave pri nagradi za poslovno uspešnost nekoliko izrazitejša. Za letne prejemke zaposlenih je pomembno, da se najvišji znesek nagrade za poslovno uspešnost, ki ni vključen v osnovo za dohodnino, s povprečne plače v Sloveniji zvišuje na povprečno plačo posameznika (če je ta višja od povprečne plače). To določilo je treba razumeti predvsem s ciljem, da delodajalce spodbudi k izplačevanju višjih plač, ker to potem omogoča tudi višje nagrajevanje.

Znižanje davčne stopnje v najvišjem dohodninskem razredu ima zanemarljive učinke na javno-finančne prihodke, saj je dohodninska lestvica zvezna, vendar ima pomemben učinek na bodoči dvig števila posameznikov z nadpovprečnimi dohodki. Navedena sprememba bo znižala učinkovitost obdavčitev nadpovprečnih dohodkov in tako povečala verjetnost, da ti posamezniki ostajajo v Sloveniji in s svojo produktivnostjo prispevajo h krepitvi domačega gospodarstva.

Dohodninska reforma prinaša tudi ugodne spremembe na področju obdavčitve dohodkov iz kapitala in oddajanja premoženja v najem, kar naj bi spodbudilo dolgoročno varčevanje ter znižalo obseg sivega trga na področju najemnin. Smiselno bi bilo uvesti še davčne spodbude pri delodajalcih za plačilo dodatnih oblik zdravstvenega zavarovanja in povečati tiste pri varčevanju v pokojninske sklade, saj bi s tem na dolgi rok razbremenili pritisk na javno zdravstveno in pokojninsko blagajno.

Gradbeni zakon in Zakon o urejanju prostora ustrezno rešujeta večletne odprte probleme

Gradbena zakonodaja je z vidika posegov v okolje in prostor ena osrednjih in najpomembnejših regulativnih ureditev. Gradbeni zakon neposredno zadeva najširši krog prebivalcev, gospodarske vlagatelje in naložbe javnega sektorja, pa tudi gradbeno stroko, izdajatelje gradbenih dovoljenj in inšpektorje. Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala (ZGIGM) podpira oba predloga zakona, tako predlog Gradbenega zakona (GZ-1) kot predlog Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3).

ZGIGM podpira ključne rešitve v predlogu Gradbenega zakona, s katerimi se bo zagotovilo bolj tekoč in učinkovit postopek izdaje gradbenega dovoljenja, omogočilo pridobitev gradbenega dovoljenja v 30 dneh, dopustilo t. i. manjše rekonstrukcije brez gradbenega dovoljenja, poenostavilo in pocenilo postopke pridobivanja uporabnega dovoljenja za enostanovanjske hiše, dopustilo gradnjo v lastni režiji pod določenimi pogoji, omogočilo legalizacijo zgolj posameznih delov objekta, plačilo komunalnega prispevka pa ne bo več pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja. Novi zakon

med drugim vzpostavlja pravno podlago za poslovanje v elektronski obliki in s tem sledi načrtovani uvedbi elektronskega poslovanja preko storitev prostorskega informacijskega sistema (eGraditev).

Postopki, povezani s pridobitvijo gradbenega dovoljenja, bodo po uveljavitvi novega zakona tekli hitreje in bolj učinkovito, a ne na račun zaščite javnega interesa in pravne varnosti vseh udeležencev gradnje.

Ključne spremembe Zakona o urejanju prostora po naši oceni prinašajo nujne spremembe na področju prostorskega načrtovanja, ukrepov zemljiške politike ter zagotavljanja finančnih sredstev zemljiške politike, in sicer vse z namenom učinkovitejšega vodenja postopkov priprave prostorskih aktov na državni in lokalni ravni ter učinkovitejšega vodenja zemljiške politike kot ključnih elementov za doseganje trajnostnega prostorskega razvoja.

Rešitve v zakonih podpiramo in jih ocenjujemo kot potrebne, če želimo gospodarstvo v ravnovesju do okolja ohraniti na konkurenčni razvojni stopnji.

Novela Zakona o spodbujanju investicij je nujna za koriščenje sredstev iz NOO

»Čim hitrejši sprejem novele zakona o spodbujanju investicij je nujen, saj sicer ne bomo upravičeni do črpanja 88,5 mio evrov iz Načrta za okrevanje in odpornost, namenjenih investicijam v zeleni prehod,« pravi Aleš Cantarutti, generalni direktor GZS. Ob tem je izrazil razočaranje, da Odbor državnega zbora za gospodarstvo 6. decembra 2021 o predlogu zakona ni glasoval.

Sprejem predloga novele zakona o spodbujanju investicij generalni direktor GZS vidi kot ključ za črpanje sredstev iz Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), ki poudarja okoljski in trajnostni vidik investicij. Do leta 2026 je v sklopu tega zakona predvidenih skupaj 88,5 mio evrov za investicije, ki bodo podpirale zeleni in digitalni prehod.

Ob tem Cantarutti izpostavlja, da je dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah, ki prejmejo sredstva iz NOO, dve leti po zaključku investicije višja kot pred začetkom investicije.

Kot pozitivno je označil, da novela odpravlja obveznost ustvarjanja delovnih mest in ostaja zgolj zaveza po ohranjanju števila le-teh.

»Na Gospodarski zbornici Slovenije podpiramo sprejem novele zakona po nujnem postopku, saj bi to omogočilo tudi doseganje z EU dogovorjenega mejnika in cilja iz NOO,« še dodaja Cantarutti. Poslanec je pozval k čimprejšnjemu nadaljevanju prekinjene seje Odbora za gospodarstvo, kar bi omogočilo glasovanje o sprejemu zakona še v tem letu. »To podjetja namreč pričakujejo, saj potrebujejo sredstva za načrtovane investicije. Zaradi dolgotrajnih postopkov, povezanih s pripravo NOO, objava razpisov močno zamuja. Vse s tem povezane postopke je treba čim bolj pohitriti. Sem pa sodi tudi sprejem novele zakona o spodbujanju investicij.«

Obvezno cepljenje za osebe, starejše od 50 let proti covidu-19 najbolj preprečuje naslednje vale okužb

»Največji izziv v tem obdobju ni virus kot tak. Največji izziv so ranljive osebe v bolnišnicah, še posebej na intenzivni negi, ki obremenjujejo zdravstveni sistem do te mere, da se drugi programi bolnišničnega zdravljenja začasno krčijo ali celo ukinjajo,« ocenjuje generalni direktor GZS Aleš Cantarutti. Zato GZS poziva odločevalce, da razmislijo o uvedbi obveznega cepljenja proti covidu-19 vsaj za vse prebivalce, starejše od 50 let. Seveda pa je še naprej nujno dosledno spoštovanje preventivnih ukrepov, strogo preverjanje PCT pogoja ter samoomejevalno in odgovorno vedenje vsakega posameznika. »Le če bomo kot družba stopili skupaj in vsak po svojih močeh prispevali k izboljšanju epidemioloških razmer, bodo lahko člani GZS, pa tudi širše gospodarstvo, v prihodnjih mesecih nemoteno poslovali. Sicer pa nas lahko doletijo tudi nove omejitve, ki bodo spodbudile rast nezadovoljstva ter bodo dodatno obremenile javne finance,« dodaja Cantarutti.

Po razpoložljivih podatkih NIJZ je 69 % vseh pacientov, sprejetih v bolnišnico zaradi okužbe s covidom-19, necepljenih. Od cepljenih, ki so bili z okužbo sprejeti v bolnišnično oskrbo, pa je 80 % v starostni skupini nad 65 let. Slovenija je po podatkih ECDC o stopnji polne cepljenosti odraslih še vedno med najslabšimi državami EU27.

Podatki potrjujejo, kar strokovnjaki opozarjajo že nekaj mesecev. Da namreč cepljenje proti covidu-19 precej dobro, četudi ne povsem stoodstotno, ščiti proti hujšemu poteku bolezni, pristanke v bolnišnici in zdravljenju na enotah intenzivne nege, kar izpostavlja tudi Evropska komisija.

Zato GZS »poziva odločevalce, da razmislijo o uvedbi obveznega cepljenja vseh prebivalcev in prebivalk, starejših od 50 let. Obvezno cepljenje je zakonsko že uredila Avstrija z začetkom februarja 2022. Nemčija o tem razmišlja, Italija, Francija in nekatere druge države so obvezno cepljenje uvedle za posamezne poklicne skupine oz. področja. Z morebitno odločitvijo za uvedbo obveznega cepljenja v določeni obliki tako Slovenija zagotovo ne bi bila niti prva niti edina v Evropi,« pojasnjuje Cantarutti.

Zaveda se, da sama cepljenost ne obvaruje povsem pred okužbo, zaradi česar »je še toliko bolj pomembno, da vsi upoštevamo preventivne ukrepe, tako na delovnem mestu kot v prostem času«.

Člane GZS je pozval, da dosledno upoštevajo vse preventivne ukrepe v podjetjih ter strogo nadzirajo spremljanje PCT pogoja med zaposlenimi in obiskovalci. Samoomejevalno vedenje zmanjšuje prenose okužb, zato naj se vsi nenujni sestanki, konference, srečanja, vključno s prednovoletnimi srečanji, izvajajo z uporabo sodobnih digitalnih orodij ali pa prestavijo na čas, ko bo okužb med nami manj.

Spoštujemo ukrepe za zajezitev širjenja covid-19 in cepimo se!

Reprezentativne delodajalske organizacije in sindikalne centrale, članice Ekonomsko-socialnega sveta (ESS) ugotavljamo, da se je Slovenija in s tem tudi njene prebivalke in prebivalci, znašla v izjemno zahtevnih razmerah, povezanih s covidom-19.

Glede na trenutne epidemiološke razmere pozivamo vse prebivalce k doslednemu spoštovanju ukrepov za zajezitev širjenja covid-19, doslednemu spoštovanju izpolnjevanja pogoja PCT in k čim višji stopnji precepljenosti. Višja precepljenost prebivalstva lahko najbolj prispeva k zajezitvi širjenja covid-19 ali vsaj k lažji obliki preboleznosti bolezni, s tem pa tudi k manjšemu pritisku na zdravstvene ustanove, ki so že na robu zmogljivosti.

Samo tako se bodo tudi v prihodnje številne gospodarske dejavnosti in dejavnosti javnega sektorja, kamor sodijo vrtci, šole, fakultete, kulturne dejavnosti itd. izvajale še naprej.

Prepričani smo, da morajo biti vladni ukrepi za preprečevanje širjenja covid-19 razumljivi, jasni, smiselni, konsistentni, sorazmerni, nediskriminatorni in primerljivi za vsa področja našega življenja ter pravočasno in na razumljiv način predstavljeni vsem prebivalcem, še posebej pa tistim skupinam, na katere se nanašajo. Zavedajmo se, da le odgovorno ravnanje vsakega posameznika in vseh nas skupaj lahko zmanjša število okužb in omogoči postopno normalizacijo našega življenjskega okolja.

Podpisani: Gospodarska zbornica Slovenije, Trgovinska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam, Konfederacija sindikatov 90 Slovenije, Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije, Neodvisnost KNSS – Konfederacija novih sindikatov Slovenije, Slovenska zveza sindikatov Alternativa, Zveza delavskih sindikatov Slovenije - Solidarnost

Nabor ukrepov v najnovejšem interventnem zakonu je treba nujno razširiti

»Predlog Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitve, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic covid-19 vsebuje določene pomoči, namenjene gospodarstvu, vendar pa na GZS menimo, da bi bilo potrebno nabor ukrepov še ustrezno razširiti,« pravi generalni direktor GZS Aleš Cantarutti.

V začetku novembra je GZS skupaj s člani zbrala smiselne predloge za nov interventni zakon ter jih naslovila na Vlado RS in MGRT z argumentirano pobudo, da jih vključijo v predlog zakona. Izmed predlogov, ki jih je GZS pri tem izpostavila, so v vladnem predlogu novega interventnega zakona vključeni pomoč za nakup antigenskih hitrih testov za samotestiranje in podaljšanje veljavnosti unovčitve prvih turističnih bonov do 30. junija 2022.

GZS obžaluje, da v predlogu zakona niso vključeni tudi ostali predlogi, ki so po mnenju zbornice prav tako bistveni, in sicer: ponovna uvedba ukrepa subvencioniranja čakanja na delo in podaljšanje ukrepa subvencioniranja skrajšanega polnega delovnega časa; ponovna uvedba ukrepa pomoči podjetjem v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov; subvencioniranje nakupa zaščitne opreme; spremembe pri pomoči namenjeni industriji sejmov in srečanj in poenostavitev pogojev za pridobivanje pomoči po interventni zakonodaji.

GZS bo aktivno delovala v smeri razširitve nabora ukrepov in v primeru dlje časa trajajočih slabih epidemioloških razmer gospodarstvo zopet utrpelo hude finančne posledice.

Svojim naročnikom odvzamejo skrb za palete

V podjetju TO-MA palete ponujajo celovite rešitve na področju palet, s čimer svojim strankam omogočijo, da se v celoti posvetijo svoji osnovni dejavnosti.

Družba TO-MA palete, d. o. o., je vodilno slovensko podjetje na področju transportne embalaže (lesenih, plastičnih in kovinskih palet), ukvarja pa se z njihovo proizvodnjo, popravilom, odkupom in prodajo. Deluje od leta 2011. »V tem času smo si z edinstvenim

načinom dela in prilagodljivostjo pridobili zaupanje tako velikih kot malih kupcev v Sloveniji in iz leta v leto povečujemo svoj tržni delež. Vse to mi ne bi uspelo, če ne bi imel ob sebi tako dober tim sodelavcev, na katerega sem izjemno ponosen, saj rastejo, se učijo in izpopolnjujejo sleherni dan,« poudarja direktor Uroš Biščan.

Konkurenčna prednost: celovite storitve po meri naročnikov

Prednost pred konkurenco sogovornik vidi v celovitih storitvah. Ponujajo nove palete iz lastne proizvodnje, odkup in prodajo rabljenih palet, njihovo menjavo, popravilo poškodovanih palet ter odkup in odvoz odslužene transportne embalaže. Na zalogi imajo stalno večjo količino palet, skladiščenih v pokritih nadzorovanih skladiščnih prostorih, ki jih na željo kupca tudi dostavijo. Palete tudi izdelajo ali razvijejo po željah naročnikov. Tem odvzamejo skrb za palete, da lahko svojo energijo usmerijo v lastno proizvodnjo, skladiščenje, logistiko in manipulacijo.

Vsakemu naočniku posvetijo veliko pozornosti in se prilagodijo njihovim potrebam ter jim ponudijo izdelke, ki krepijo njihovo konkurenčnost. »Odlikujejo nas poslovnost, strokovnost, natančnost, prilagodljivost, natančno

izpolnjevanje dobavnih rokov, maksimalna angažiranost, lastna proizvodnja in predvsem vrhunska kakovost naših proizvodov, s katero so naši kupci izjemno zadovoljni,« ob tem dodaja sogovornik.

Povečanje prodaje in pridobivanje novih kupcev

Ko govori o trenutnem poslovanju, Uroš Biščan kot največji uspeh izpostavlja dejstvo, da kljub epidemiološkim razmeram ter pomanjkanju surovin nihče od njihovih stalnih odjemalcev ni ostal brez palet in spremljajočih storitev. Tudi v najbolj zaostrenih razmerah jim je uspelo zagotoviti zadostne količine palet in celo povečati prodajo ter razširiti krog odjemalcev na nova podjetja. Na ta način želijo nadaljevati tudi v prihodnje ter postati eden večjih ali celo največji proizvajalec palet v Evropi.

Prodor med največje v Evropi

In načrti za prihajajoče leto? »Slediti svojemu cilju, torej skrbeti za razvoj podjetja, in narediti vse, da bo za naše kupce ustrezno poskrbljeno bolje, kot smo dogovorjeni. Kratkoročni in tudi dolgoročni cilj je vsekakor povečati svoj tržni delež in povečevati prednost pred konkurenco,« razlaga Uroš Biščan.

Osebna izkaznica družbe TO-MA palete

Dejavnost: **proizvodnja, popravilo, odkup in prodaja palet.**

Leto ustanovitve: **2011.**

Letni prihodki: **16 milijonov evrov.**

Delež izvoza v prihodkih: **10 % (Italija).**

Rast prihodkov v letu 2021: **70 %.**

Število zaposlenih: **60.**

Novice

37. Slovenski knjižni sejem zaprl »vrata«, knjige pa nas bodo še naprej povezoval

V nedeljo, 5. decembra 2021, se je sklenil 37. Slovenski knjižni sejem, ki je tudi letos potekal v virtualni obliki. V soboto, 4. decembra 2021, so na sklepni slovesnosti podelili tudi nagrade. Schwentnerjevo nagrado, osrednjo založniško in knjigotrško nagrado, ki jo podeljuje Zbornica založnikov in knjigotržcev, je prejel Pavle Učakar, dolgoletni likovni urednik pri Mladinski knjigi.

Pavle Učakar je v svoji skoraj 40-letni karieri likovnega urednika pomagal najti svojo likovno govorico množici ilustratorjev in ilustratorjev, ki danes sodelujejo s številnimi založbami. Po diplomu iz slikarstva je najprej urednikoval na založbi Partizanska knjiga, od leta 1983 pa vse do upokojitve leta 2020 je bil zaposlen na Mladinski knjigi kot edini (knjižni) likovni urednik v državi. V teh letih je uredil nekaj tisoč slikanic in drugih ilustriranih knjig, še bolj pa je pomembno, da je prepoznal na stotine ilustratorjev in jim pomagal, da je njihov začetni talent prerastel v poznejše mojstrstvo.

Naj knjiga 37. Slovenskega knjižnega sejma je po izboru obiskovalcev sejma postala knjiga Erice Johnson Debeljak: Devica, kraljica, vdova, prasica (MK, 2021).

K živosti in raznolikosti sejma je pripomoglo več kot 60 spletnih dogodkov, »obiskalo« pa ga je več kot 100 tisoč gledalcev. Generalni direktor GZS Aleš Cantarutti je že ob njegovem odprtju izpostavil prizadevanja zbornice, da bi naslednji knjižni sejem v živo organizirali že spomladi.

Nagrada za poseben prispevek evropski turistični industriji predsedniku Turistično gostinske zbornice Slovenije

Predsedniku Turistično gostinske zbornice Slovenije Andreju Prebilu je mednarodno združenje Hotrec na svoji 83. generalni skupščini v Lyonu podelilo nagrado The Gaspart Bonet Foundation za poseben prispevek k razvoju turizma v evropski turistični industriji.

Nagrada The Gaspart Bonet Foundation se podeljuje osebi, ki ima pomemben vpliv na evropsko turistično industrijo. Andrej Prebil, predsednik Turistično gostinske zbornice Slovenije, je nagrado prejel kot priznanje za več kot 20 let aktivnega delovanja v turistični panogi, njegovo predanost turizmu in pomemben prispevek k razvoju slovenskega turizma.

SRIP MATPRO o pomenu in vlogi materialov pri prehodu v zeleno, brezogljično družbo

V okviru »Meseca industrije 4.0 in robotike« je 8. decembra 2021 v Digitalnem središču Slovenije potekala strokovna konferenca »Vloga materialov pri prehodu v zeleno, brezogljično družbo«. Predstavniki Strateškega razvojno-inovacijskega partnerstva Materiali kot končni produkti (SRIP MATPRO) so razpravljali o vlogi kovinskih materialov, razvoju novih naprednih lahkih materialov, pomenu raziskav, reciklaže in trajnosti kot potencialnih priložnostih za rast in razvoj.

Tehnologije prihodnosti, usmerjene v digitalno, brezogljično in krožno gospodarstvo in družbo, krojijo trende na področju materialov v Evropi, je povedala Antonija Božič Cerar, svetovalka generalnega direktorja Gospodarske zbornice Slovenije (GZS). Predstavila je pomen in vlogo, ki jo imajo kritični in konfliktni materiali, kot jih opredeljuje EU, in opozorila na velik pomen krožnega v sodobni družbi.

Dr. Bojan Podgornik z Inštituta za kovinske materiale in tehnologije (IMT) je spregovoril o pomembni vlogi materialov pri prehodu v zeleno, brezogljično družbo. Materiali so osrednjega pomena za skoraj vse strategije varovanja okolja. Posebna pozornost je danes namenjena naprednim materialom, ki jih odlikujejo nove ali izboljšane lastnosti v primerjavi z običajnimi izdelki in procesi. Za raziskave in razvoj novih materialov pa potrebujemo tesno sodelovanje različnih deležnikov.

Trajnosti ne bomo dosegli brez umetnih materialov, je prepričan dr. Andrej Kržan s Kemijskega inštituta. Današnji izzivi pred nas postavljajo potrebe po izboljšanih in novih, naprednih materialih, kakršni so na primer multikomponentni pametni materiali. Materiali tudi v slovenskem gospodarskem prostoru, predstavljajo pomemben del dodane vrednosti, izvoza in BDP ter pomenijo konkurenčno in strateško prednost, zato jih velja razvijati tudi v prihodnje.

Ključ do uspeha pa so ljudje. Tako v industriji kot v institucijah znanja potrebujemo izobražene, kompetentne in agilne kadre. Dr. Blaž Nardin, dekan Fakultete za tehnologijo polimerov, je poudaril, da morajo vsi deležniki znanost narediti zanimivo, saj bomo le tako uspeli v študij tehničnih poklicev pritegnili najboljše kadre. Ti poleg strokovnega znanja potrebujejo še vrsto kompetenc, kot so samoiniciativnost, sposobnost kreativnega in kritičnega mišljenja, podjetniško razmišljanje, sposobnost timskega dela in, nenazadnje, tudi pripravljenost na vseživljenjsko učenje. Novim konceptom interdisciplinarnosti in povezovanja različnih znanj in kompetenc in novim generacijam mladih pa je potrebno prilagoditi in

ustrezno posodobiti tudi študijske koncepte in procese, je še dodal.

Mesec industrije 4.0 in robotike organizirajo SRIP ToP, TECOS in Institut Jožef Stefan v sodelovanju z MGRT, SPIRIT, DIH Slovenija ter BTC.

Industrija sejmov in srečanj več kot 14 mesecev ni poslovala!

Panoga industrije sejmov in srečanj zaradi prepovedi oziroma omejitev, vezanih na pandemijo covid-19, od sredine marca 2020 do vključno maja 2021 ni poslovala. To je več kot 14 mesecev. Tudi po koncu uradne prepovedi poslovanje teh podjetij ostaja zelo omejeno, še posebej v segmentu javnih prireditev.

Podjetja iz dejavnosti industrije sejmov in srečanj beležijo v povprečju 61-odstotni padec prometa ter predvidevajo 63-odstotni padec prometa v letu 2021 glede na leto 2019 (podatki izhajajo iz ankete, izvedene novembra 2021 med člani GZS - ZISS, katerih prihodki iz dejavnosti sejmov in srečanj so večji kot 70 %).

Podjetja, ki se ukvarjajo z dejavnostjo sejmov oz. industrije srečanj, so tako od 12. marca 2020 do danes praktično brez omembe vrednih prihodkov iz dejavnosti. Razmere se v tem trenutku ne izboljšujejo. Ob tem imajo fiksne stroške ter stroške za pripravo prireditev, saj se prireditve pripravljajo tudi leto in več v naprej, ne glede na to ali na koncu zaradi vladnih ukrepov ali pa zgolj epidemiološke situacije ne pride do realizacije oziroma je realizacija zelo okrnjena.

Predstavniki GIZ KOS (koncertni organizatorji Slovenije) so ocenili, da je v letu 2020 odpadlo prek 1.250 glasbenih prireditev in da to pomeni upad prihodkov v višini okrog 110.000.000 EUR. Hkrati ocenjujejo, da bo leto 2021 še slabše. Predstavniki panoge so prepričani, da so bili v obravnavah in razumevanju resnosti težav znotraj industrije s strani Vlade RS izpuščeni.

Podjetja pozivajo vlado, da čim prej odobri dodatno pomoč za kritje dela stroškov za čas, ko industrija sejmov in srečanj ni smela poslovati; da industrijo sejmov in srečanj podpre z nujno potrebnimi zagonskimi ukrepi; da jasno opredeli, kaj je dovoljeno in kaj ni, in to tako, da so prepovedi in omejitve primerljive z drugimi dejavnostmi, kjer je verjetnost prenosa okužb primerljiva in da ne obstaja zgolj za to panogo ves čas možnost prepovedi izvedbe prireditev ter da kot garancijo podaljša in modificira ukrep, ki zagotavlja vračilo 80 % vloženih sredstev ob morebitni kasnejši prepovedi dogodka; da za industrijo sejmov in srečanj ponovno uvede ukrep čakanja na delo in/ali skrajšanega delovnega časa ter ekvivalentno pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za samozaposlene v tej industriji.

Ocena mednarodnih inštitucij (UFI – Global association of the Exhibition Industry, ICCA – International Congress and Convention Association) je, da bo za vrnitev panoge v okvire pred pandemijo potrebnih od 3 do 5 let. Vendar brez konkretne pomoči vlade tej industriji to ne bo mogoče. Če bo skupnost izgubila podjetja iz skupine sejmov in srečanj, izgubimo znanje

za pripravo in izvedbo prireditev. To pa ima bistveno večje posledice kot samo propad določenih podjetij.

25 let delovanja GZS – Zbornice računovodskih servisov

Zbornica računovodskih servisov (ZRS) obeležuje 25 let svojega delovanja, vse od Ustanovnega zbora Sekcije podjetij računovodskih, knjigovodskih, revizijskih in davčno svetovalnih storitev – SRKRD, kar predstavlja prve uradne začetke delovanja ZRS v okviru Gospodarske zbornice Slovenije. ZRS je 25-letni jubilej delovanja proslavila skupaj s člani ZRS na digitalni način.

ZRS se je v vseh teh letih razvila v »izredno motivatorko za premagovanje vseh preprek, tudi takih, ki so se nam sprva zdele morda previsoke,« je dejala Polonca Podgoršek, direktorica Zbornice računovodskih servisov.

Aleksander Štefanac, predsednik ZRS, je prepričan, da »ima ZRS ogromen potencial in še ni pokazala vsega, kar zna. Nikoli nas ni bilo strah zadati si nove cilje in naloge. Količina znanja in izkušenj je zelo velika. Ničesar od tega, kar je bilo povedano, ne bi bilo brez vas, članov, ki nam zaupate. Hvala vam.«

Generalni direktor GZS Aleš Cantarutti je dejal, da je »dejavnost izvajalcev računovodskih storitev včasih spregledana. Ste kot motor v avtu, ki ga ni videti. Če motor ne deluje dobro, se avto ne premika naprej. Tak je pomen izvajalcev računovodskih storitev, da gre celotno gospodarstvo naprej po predpisanih pravilih. Poslovno okolje, v katerem živimo, vedno znova prinaša nove izzive in zahteve. Zato je vaša vloga še toliko bolj pomembna. Ob tem vam že 25 let stoji ob strani ZRS.«

Sledilo je presenečenje ZRS, ki je pri mariborskem raperju Emkeju naročila rap komad Računamo na vas. Ker je pomanjkanje kadrov v računovodski dejavnosti veliko, bo rap komad spodbujal mlade, da se odločijo za lep računovodski poklic. Za konec je sledil zabavni stand-up nastop Aleša Novaka.

Uporabniki storitev že kar nekaj časa od izvajalcev računovodskih storitev ne pričakujejo le »knjiženja« in računovodskega spremljanja njihovega poslovanja, ampak potrebujejo tudi vsebinsko podporo na področju strateškega razmišljanja ter postavitvi ciljev razvoja podjetja. Zato bo ZRS zastopala interese svojih članov in še naprej delovala v luči »Skupaj smo močnejši!«.

Združenje proizvajalcev in distributerjev medicinskih pripomočkov (SLO MED) na novih temeljih

Združenje SLO MED v okviru GZS-PTZ je izvolilo nov sedemčlanski izvršilni odbor v mandatnem obdobju 2022 – 2024. Na mesto predsednice združenja SLO MED je bila imenovana Janja Gril – Janja Gril s.p., na mesto podpredsednika pa Borut Čeh – Labena, d.o.o.

Ključna naloga tega mandata je vzpostavitev boljše komunikacije med deležniki in regulatornimi organi ter nudenje pomoči deležnikom pri razumevanju in upoštevanju zakonodaje s področja medicinskih

pripomočkov. Združenje proizvajalcev in distributerjev medicinskih pripomočkov SLO MED je na seji Zbora članov sprejelo tudi program dela za obdobje 2022–2024.

Skupščina GZS potrdila načrt dela GZS za leto 2022

V začetku decembra je potekala Skupščina GZS, na kateri so člani izvolili novega predsednika Skupščine GZS in sprejeli načrt dela za leto 2022, ki ga je pred tem konec novembra potrdil tudi upravni odbor GZS.

Na tokratni skupščini je zbrane nagovoril prof. dr. Alojz Ihan, ki je na podatkih pojasnil odziv na bolezen pri cepljenih in necepljenih. Razlika v hospitalizaciji in smrtnosti je ne glede na starost 5- do 10-kratna. Zato imajo države, kjer je precepljenost visoka, med valii epidemije sicer »veliko okuženih, ampak zelo malo mrtvih. Cepiva absolutno delujejo,« je dejal. Cilj mora zato po njegovem mnenju biti vsaj povprečni EU rezultat glede precepljenosti in protivirusnih ukrepov.

Skupščina GZS je na seji izvolila novega predsednika Skupščine GZS, in sicer Huga Bosia, Bosio d.o.o.

Generalni direktor GZS Aleš Cantarutti je med ključnimi vsebinami izpostavil protikoronske ukrepe in s tem povezane aktivnosti. Cepljenje je označil kot »edino resno orožje v tem trenutku, da se izognemo naslednjim valom okužb.« Med pomembnimi tematikami je izpostavil še problematiko cen energentov in surovin, pomanjkanje kadrov, minimalno plačo, razvojno kapico in okoljsko zakonodajo. Pri Načrtu za okrevanje in odpornost je pojasnil, da naj bi bili prvi razpisi objavljeni v prvem kvartalu 2022, pri čemer skuša GZS z razpisovalci uskladiti, da ne bi prihajalo do podvajanj in časovnih prekrivanj med posameznimi razpisi.

Med ključnimi področji je izpostavil še usmerjenost v trajnost, inovativnost, digitalno poslovno preobrazbo članov GZS ter širšega gospodarstva, trg dela in socialni dialog, kjer si bo GZS še naprej intenzivno prizadevala za tripartitni dialog, ter krepitev članstva in storitev za člane GZS.

Foto: Kraftart

Predsednik Skupščine GZS Hugo Bosio je plan označil kot ambiciozno zastavljen. Člane je pozval, da se s svojimi pobudami, predlogi, zahtevami in željami aktivno pridružijo prizadevanjem za doseg zastavljenih ciljev.

GZS za Vrh slovenskega gospodarstva pripravlja ključne usmeritve na 12 področjih, pomembnih za razvoj slovenskega gospodarstva. Predsednik GZS Tibor Šimonka je že na seji UO GZS pojasnil, da »želimo vladi zelo jasno in konkretno povedati, kaj hočemo. V kolikor ne bo pravega odziva v relativno kratkem času, bomo ne več zgolj predlagali, temveč od obstoječe vladne koalicije ali katere koli druge, ki bo takrat na oblasti, zahtevali, da to implementira.«

**V NOVEM LETU 2022 VAM ŽELIMO
VISOKE CILJE, ZANIMIVE IZKUŠNJE
IN IZJEMNE DOSEŽKE.**

Kmalu obračamo nov list.

*Prípravljeni smo na nove začetke, na nadaljevanja že uspešnih zgodb
ter na vsa drobna in velika presenečenja, ki popestrijo življenje.*

*Naj bo leto pred nami polno dobrih zgodb, pogumnih korakov
in veselja ob uspehih.*

*Lepe praznike in srečno v novem letu!
uredništvo Glasa gospodarstva*

IGRAČE ZA OTROKE, Irena Žagar s.p.

V času obdarovanj članom GZS nudimo 15% popust na nakup lokalno proizvedenih slovenskih igrač.

Eurofins ERICo Slovenija d.o.o.

Vsem novim naročnikom priznamo 5% popust na analitiko (mikrobiološke analize, kemijske analize, analize kanabinoidov, analize tal). Velja za naročila prejeta v decembru 2021.

Piskar d.o.o.

Ob nakupu v trgovini Piskar (spletni ali fizični) prejmete člani GZS 15% popust na vse izdelke.

MEDIJSKI PARTNER d.o.o.

Članom nudimo 10% popust za nove naročnike na revijo Marketing magazin.

SŽ-ŽIP, d.o.o.

Članom GZS nudimo 5% popust na ročno izdelane dekorativne izdelke.

SUNNY STUDIO d.o.o.

Sunny Studio članom ponuja 10% popust ob nakupu DARILNIH BONOVI za masaže, spa, kozmetične storitve ali storitve fitnesa in vodenih vadb. Darilni bon je čudovito darilo za vaše zaposlene ali vaše poslovne partnerje. Podarite nekaj izjemnega, podarite bon Sunny Studia!

Gorimpex d.o.o.

Pri izdelavi dveh (ali več) ločenih video projektov v koledarskem letu, se od vključno drugega projekta naprej priznava 5% količinski popust na neto ceno.

Trgotur, d.o.o.

Za podjetja lahko v celoti ali delno izvajamo kadrovske zadeve in z njimi povezane aktivnosti.

Z najvišjo stopnjo strokovnosti in predanosti rešimo vsa kadrovska vprašanja, da lahko naročnik usmeri energijo v svoje delo.

Za člane GZS nudimo 8% popusta.

Posebne akcije popustov!

Želite povečati svojo prodajo in prepoznavnost, brezplačno?

Vas zanimajo ugodnejše ponudbe produktov in storitev?

Izkoristite sistem Član-Članu GZS!

Član-Članu – Katalog GZS

clan-clanu.gzs.si

Napovednik

21. december 2021: splet

Regijski posvet: »Z zdravo uravnoteženo prehrano v zdravo starost«

Prehrana in življenjski slog sta ključna dejavnika zdravja človeka. Posvet bo potekal v okviru projekta »Razvoj celovitega poslovnega modela za delodajalce za aktivno in zdravo staranje zaposlenih (POLET)«.

21. december 2021: splet

Gospodarski e-forum, gost: Primož Zelenšek (Chipolo)

Posebni gost bo Primož Zelenšek, ki bo povedal, kako težko je uspeti na Kickstartu, kako voditi podjetje s povprečno starostjo zaposlenih 30 let in še mnogo več.

5. januar 2022: Velenje

Seminar davčni obračun in letno poročilo za leto 2021

Seminar je namenjen računovodskim servisom in računovodjem, ki pripravljajo letna poročila in davčne obračune za pravne osebe in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost.

9. – 14. januar 2022: Dubaj

Slovenska logistično gospodarska delegacija na Expo 2020 Dubaj

Predstavniki slovenskih podjetij s področja logistike bodo obiskali svetovno razstavo EXPO 2020 Dubaj in se na slovenskem in izbranih tujih paviljonih srečali z novimi potencialnimi poslovnimi partnerji.

16. – 29. januar 2022: Dubaj

Gospodarska delegacija na Expo 2020 Dubaj: Lesna in pohištvena industrija

Predstavniki slovenskih podjetij s področja lesne in pohištvene industrije bodo obiskali svetovno razstavo Expo 2020 Dubaj in se na slovenskem in izbranih tujih paviljonih srečali z novimi potencialnimi poslovnimi partnerji.

20. januar 2022: Brdo pri Kranju

16. Vrh slovenskega gospodarstva

Letošnji Vrh slovenskega gospodarstva bo posvečen horizontom prihodnosti. Gospodarstveniki bodo razpravljali o nujno potrebnih ukrepih na štirih ključnih področjih kratkoročnega in srednjeročnega razvoja Slovenije. Poseben gost bo Björn Kuipers, nogometni sodnik, ki je sodil finale EURO lige med Italijo in Anglijo. V svojem motivacijskem govoru z naslovom »Performance under pressure« (Nastop pod pritiskom) bo pokazal, kaj je mogoče doseči s pravo komunikacijo.

27. januar 2022: splet

Vsi odtenki BIM: Pomen knjižnic BIM v procesu digitalizacije v projektvi in gradbeni operativi

S tem seminarjem želimo predstaviti zelo pomemben segment uporabe BIM v praksi. Gre za uvajanje digitalnih knjižnic in katalogov, ki si v Sloveniji šele utirajo pot v njihovo praktično uporabo, tako v projektvi kot gradbeni operativi.

13. – 16. februar 2022: Dubaj

Gospodarska delegacija na Expo 2020 Dubaj – Prehrana in kmetijstvo

Predstavniki slovenskih podjetij s področij živilske industrije in kmetijstva bodo obiskali svetovno razstavo EXPO 2020 Dubaj in se na slovenskem in izbranih tujih paviljonih srečali z novimi potencialnimi poslovnimi partnerji.

Zaradi nepredvidljivih razmer lahko pride do sprememb pri posameznih dogodkih.

Koledar dogodkov
GZS

Najboljši ga že imajo **Pridobite ga tudi vi!** excellent-sme.gzs.si

Koristi certifikata Excellent SME Slovenia

- mednarodno prepoznavna kredibilnost podjetja, ki jo potrjuje Gospodarska zbornica Slovenije,
- dnevno aktualna odličnost podjetja,
- lastno bonitetno poročilo za vaše stranke (v slovenskem, angleškem ali nemškem jeziku),
- QR koda Excellent SME za vaša tiskana gradiva, e-pošto ali kot stenski plakat
- 24-urno nadzorovanje delovanja spletne strani,
- dnevna poročila o poskusih kopiranja spletne strani,
- verificirana spletna stran (tudi za podjetja brez svoje spletne strani),
- uvrstitev na referenčno listo na spletni strani GZS excellent-sme.gzs.si

ŠKODA

MOJA ŠKODA

Narejena za življenje

PETER VOJAKOVIĆ VOZI MODEL
ŠKODA 1000 MB

VEČ NA
SKODA.SI

Kombinirana poraba goriva: 8,6 – 4,1 l/100 km. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.